

ONKO SEURAKUNTARAKENTEESSA VAIHTOEHTOJA

CRUX

2

HUHTIKUU 2012

Akavan kirkolliset ammattiliitot AKI R.Y.

KIRKKOMUSIIKIN UUDET SUUNNAT

■ *Virsikirjan lisävihkotyö*

■ *Jumalanpalveluksen
kehittämishanke*

■ *Olli Kortekangas
- vapaa säveltäjä*

LÄHIVUOSINA TAPAHTUU

JUKKA HUTTUNEN

AKIN PUHEENJOHTAJA

jukka.huttunen@evl.fi

Viime viikot ovat olleet vilkkaita, kun mietimme, mitä kirkossa tapahtuu lähivuosina. Olemme kohdanneet erittäin suuria ja toisiinsa liittyviä asioita.

Aloitan ajallisesti myöhäisemmästä, kirkolliskokousvaaleista. Vaalit olivat muodoiltaan ja osin tuloksiltaan entisenkaltaiset. Täysi joukkue valittiin ja työ alkaa toukokuussa. Muutama asiaan vaaleissa on syytä kuitenkin kiinnittää aivan erityinen huomio.

Ensimmäiseksi on surulla todettava, että papistossa on suuri joukko niitä, jotka eivät joko ymmärrä viran luonnetta ja sen merkitystä kirkon hallintoon tai eivät yksinkertaisesti siitä välitä. Äänestysprosentit olivat kauttaaltaan papiston vaalissa hämmästyttävän alhaiset, joissakin hiippakunnissa suorastaan surkeat. Haluavatko äänestämättä jättäneet papit poistaa viran aseman kokonaan kirkon hallinnosta? Onko tavoitteena sellainen kirkko, jossa opilliset asiatkin ratkaistaan yleisillä vaaleilla valitujen seurakuntalaisten äänestyspäätöksin papiston ollessa korkeintaan valmistelijoina? Sellaisia ääniä näidenkin vaalien yhteydessä on jo kuultu, että papiston kiintiö pois kirkolliskokouksesta, kirkkoherran puheenjohtajuus pois kirkkoneuvostosta. Listaahan voi tulevina vuosina jatkaa muillakin ”uudistustavoitteilla”. Esitän Kirkon tutkimuskeskukselle, että se pikaisesti tutkii papiston äänestyskäyttäytymistä.

Ilahduttava piirre vaaleissa oli uudenlainen myönteinen ryhmittyminen ajatusten ja tavoitteiden taakse. Eivät ne nurkkakuntaiset alueelliset listat kokonaan kadonneet, mutta suunta oli toinen. En kaipaa kirkkoon mitään kirkkopuolueita, mutta toivon vaaleissa ”värin näyttämistä”, siis sen kertomista, millaisen ajattelun ja uskontulkinnan varassa tulen omia ratkaisujani tekemään, jos minut valitaan. Myös sosiaalisen median mahdollistama aikaisempaa avoimempi ja aktiivisempi vaalityö ilahdutti.

Mutta mihin valitut oikein joutuvatkaan? Siitä erään suunnan näyttivät samoihin aikoihin julkistetut seurakuntien rakennemuutoksen ohjausryhmän loppuraportti ja hallituksen kuntauudistuksen työryhmän esitys. Merkittävilta osiltaan ne liittyvät toisiinsa. Mutta hyvä on myös muistaa, että seurakuntien rakenteita on syytä uudistaa, kävi kuntarakenteen uudistamiselle miten

vain. Kirkon ja seurakuntien rakenteet ovat välttämättömän uudistamisen edessä kirkon omien rakenneongelmien vuoksi. Toivon uudelta kirkolliskokoukselta kykyä nähdä pitkälle tulevaisuuteen ja rohkeutta tehdä suuriakin muutoksia seurakuntien rakenteissa.

Ohjaustyöryhmän itsensä valitsema jatkokehittelymalli on rovastikuntamalli. Ensi kuulemalta malli tuntuu monessa mielessä hyvältä: se sekä suurentaa hallintoyksikköä että mahdollistaa pienemmät toiminnalliset yksiköt. Rovastikuntamalli palauttaa sinänsä hyvän seurakuntayhtymämallin ikään kuin johdonmukaiselle kirkon hallinnon raiteelle. Vahvistuahan piispasta lähtevä johtamisrakenne johdonmukaisena aivan loppuun asti. Malli notkistaa myös työvoiman järkevää käyttöä seurakunnissa kaikkien ollessa rovastikunnan työntekijöitä. Sijoituspaikka on jokin seurakunta, mutta sijoituspaikan vaihtaminenkin on mahdollista ja kohtuullisen helposti toteutettavissa.

Myös monissa palkkaukseen ja edunvalvontaan liittyvissä piirteissään malli mahdollistaa parannuksen nykyiseen. Muun muassa kirkkoherrojen tehtävän vaativuuteen perustuva palkkausjärjestelmä on mahdollinen. Luottamusmiestoiminta mahdollistuisi aivan uudella tavalla läpi koko kirkon.

Uusi kirkolliskokous saanee rakenneuudistuksen käsittelynsä jo kohta kautensa alkupuolella. Monia avoimia kysymyksiä myös niin sanotussa rovastikuntamallissa on. Työtä on asian valmistelussakin vielä paljon. Monet vaikeat kysymykset vaativat ratkaisua. Siksi on jatkon pohjaksi hyvä kuulla seurakuntia ja muita sidosryhmiä. Nyt on kannanottamisen aika.

Ottaen huomioon asian henkilöstöpoliittinenkin merkitys, kuulostaa kummalliselta, ettei kirkkohallitus aktiivisesti halua kysellä henkilöstöjärjestöjen mielipiteitä asiassa. Luulisi henkilöstön mukaan ottamisen joka vaiheessa edistävän ratkaisuja. Vielä kummallisemmalta kuulostaa, että työnantajaedustajalta kysellään mielipidettä aktiivisesti. AKI vaikuttaa asiaan pyytämättäkin. Jos vaikka antaisimme oikein lausunnon. ■

20

25

44

CRUX

2 | HUHTIKUU 2012

TEEMA

Jumalanpalveluksen kehittämishanke. Tiellä - Pääväg -hanke etsii tämän päivän ja huomisen jumalanpalveluselämän aineksia16

SUOMESSA ON ELETTY VIRSIBUUMIA

Mitä konkreettista virsien parissa on tehty, kysyy Jenni Urponen.....20

VIRSIKIRJAN LISÄVIHKOTYÖ24

SJUNG EN NY SÅNG

En psalmarbetsgrupp har arbetat med psalmfrågor i ett brett perspektiv25

SÄVELTÄJÄ OLLI KORTEKANGAS

Mikä tekee sävelmästä virren28

HENGELLISET LAULUKIRJAT 201132

ARTIKKELIT

**ONKO SEURAKUNTARAKENTEES-
VAIHTOEHTOJA38**

RAKENTEET MURTUVAT – MITEN MUUTTUVAT SEURAKUNNAT

Uudistuvat seurakunnat -tutkimushankkeessa on selvitetty rakennemuutoksen vaikutusta työntekijöihin41

PUUTTEITA PAPISTON KOULUTUKSESSA

Opiskeluaikana saatujen akateemisten tietojen ja hengellisen työn välillä vallitsee kuilu44

JUMALANPALVELUS ON TÄRKEÄ!

Papiston päivien pääluennoitsija piispa Rimbo on paneutunut jumalanpalveluselämän kysymyksiin laaja-alaisesti ja monesta roolista käsin46

KIRKKOMUSIIKIN UUSIA TUULIA

MERJA LAAKSAMO PÄÄTOIMITTAJA

Seurakuntien musiikkitoiminta on ollut tilastojen mukaan kasvussa 2000-luvulla. Sekä järjestettyjen tilaisuuksien määrä että tilaisuuksiin osallistuvien määrä on kasvanut. Samaan aikaan muut työmuodot ovat kokeneet kävijämäärien vähenemistä. Musiikilla on vahva vetovoima ihmisten elämässä ja tähän seurakunnissa on havahduttu.

Tässä Cruxissa pohditaan, millaisia uusia tuulia puhaltlee kirkkomusiikissa ja muutenkin kirkon elämässä tällä hetkellä. Paljon on meneillään: virsikirjaan suunnitellaan uutta lisävihkoa, uudenlaisia messuja syntyy tuhkatieheään, jumalanpalveluselämän kehittämishankkeita on käynnissä useissa seurakunnissa, rakennemuutokset jatkuvat.

Jumalanpalveluselämän kehittämishankkeesta kirjoittavat hankekoordinaattorit **Timo-Matti Haapiainen** ja **Ulla Tuovinen**. Virsikirjan lisävihkohankkeeseen perehdyttävät **Jan Hellberg** ja **Kaisa-Leena Harjunmaa-Hannikainen**. Lisävihkotyöryhmän jäsenen, säveltäjä **Olli Kortekankaan**, haastattelu löytyy myös tästä lehdestä.

Jenni Urponen kirjoittaa siitä, missä eri yhteyksissä virret ja virsikirja ovat viime vuosina olleet esillä jumalanpalvelusten ja kirkollisten toimitusten lisäksi. Virret ovat kiinnostaneet myös mediajulkisuutta. **Olli-Pekka Laakkonen** kartoittaa uusia hengellisiä laulukirjoja.

Jumalanpalvelus on teemana myös syksyllä järjestettävillä Papiston päivillä. Ilmoittautuminen päiville alkaa huhtikuun alussa. Tässä lehdessä on Papiston päivien ohjelma sekä ilmoittautumishojheet. Päivien pääluentoisijana on New Yorkissa vaikuttava luterilainen piispa **Robert A. Rimbo**, joka on kehittänyt jumalanpalveluselämää sellaisten seurakuntien kokemusten pohjalta, joiden jumalanpalveluskävijämäärät ovat kasvaneet. Tästä lehdestä löytyy piispa Rimbon haastattelu.

Seurakuntien rakennemuutoksen ohjausryhmä on jättänyt loppuraporttinsa, ja se on lähetetty seurakuntiin lausuntoja varten. **Antti Kujanpää** esittelee työryhmän kehittämää malleja uudeksi seurakuntarakenteeksi. **Hanna Salomäki** kirjoittaa rakennemuutosseurakunnista tekemänsä tutkimuksen pohjalta työntekijöiden kokemuksista. ■

JULKAISIJA

Akavan kirkolliset ammattiliitot AKI r.y.
Rautatöläistenkatu 6, 00520 Helsinki

PÄÄTOIMITTAJA Merja Laaksamo
Puh. (09) 150 2466
merja.laaksamo@akiliitot.fi

TOIMITUSSIHTEERI Heli Meinola
Puh. (09) 150 2653, faksi (09) 148 5875
heli.meinola@akiliitot.fi

TOIMITUSKUNTA

Olli-Pekka Laakkonen, kanttori
Merja Laaksamo, pastori (pj.)
Milla Mäkitalo, seurakuntapastori
Karoliina Nikula, sairaalapastori
Panu Pihkala, seurakuntapastori
Minna Raassina, kanttori
Ilkka Raittila, kappalainen
Jenni Urponen, kanttori

CRUX

OSOITTEENMUUTOKSET

Tuija Kukkonen
Puh. (09) 150 2453
tuija.kukkonen@akiliitot.fi

Heli Meinola
Puh. (09) 150 2653
heli.meinola@akiliitot.fi

TOIMITUS JA ULKOASU

MCI Press Oy
Mikonkatu 8 A, 00100 Helsinki

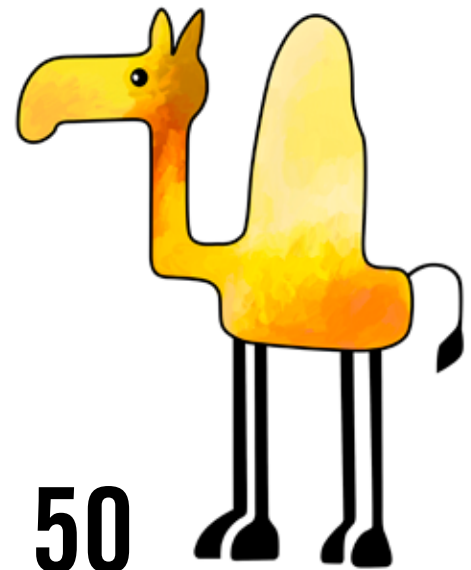
ILMOITUSHINNAT

Koko	380 mm x 255 mm	1 790,- euroa
2/1 s.		
1/1 s.	190 mm x 255 mm	1 020,- euroa
1/2 s.	166 mm x 118 mm	560,- euroa
	79 mm x 245 mm	
1/4 s.	79 mm x 118 mm	330,- euroa
1/8 s.	79 mm x 55 mm	200,- euroa
takisivu	190 mm x 230 mm	1 200,- euroa

ISSN 0783-0122

PAINOPAIKKA

Scanweb Oy

AJANKOHTAISTA

KANTTORIEN NEUVOTTELUKOKOUKSET	9
SUOMALAIS-UGRILAINEN PAPPEINKOKOUS	11
PAPISTON PÄIVÄT	13
USKONTO MORAALIN LÄHTENÄ	37

KIRJOITUSSARJAT

LUOTTAMUSMIEHELTÄ

Rohkeasti luottamusmieheksi – luottamusmies on henkilöstön edustaja seurakunnassa

34

MESSUSTA ON MONEKSI

Monikulttuurinen ja ekumeeninen Maailmojen Messu

48

VAKIOT

KYSYVÄ EI TIELTÄ EKSYY	10
MIELIPIIDE	36
ORDINARIOKOULUTUS	37
SATTUMUKSIA	50
TYÖNTEKIJÄN NÄKÖKULMASTA	51
TEKSTIN ÄÄRESSÄ	52

TOTEUTUIKO TOIMINTASUUNNITELMA JA RIITTIVÄTKÖ RAHAT?

MIKAEL HELENELUND

KANTTORI-URKURILIITON PUHEENJOHTAJA
mikael.helenelund@evl.fi

Alkuvuoden rutiineihini kuuluu musiikkitoiminnan tilastojen kokoaminen ja toimintakertomuksen laadinta. Tilastojen vertailu edellisten vuosien lukuihin on olennainen osa menneen vuoden toiminnan arviointia. Onko esimerkiksi kuorojen ja musiikkiryhmien jäsenmäärissä tai esiintymisissä tapahtunut merkittäviä muutoksia? Pitäisikö niihin reagoida?

Toimintaa arvioidessa tärkeimpänä vertailukohteena on tietenkin toimintasuunnitelma. Kuinka hyvin se on toteutunut? Omassa seurakunnassani saatoimme taas keran todeta, että toimintasuunnitelma toteutui kaikilta osin, ja sen lisäksi toteutui useita muita hankkeita, joita suunnitelmaa laadittaessa ei osattu ennakoida. Lapsikuoro osallistui kulttuuriyhdistyksen musikaaliprojektiin, kamarikuoro nauhoitti CD-levyn ja monen paikallisen toimijan kanssa käynnistettiin mittava kaksikielinen Via Crucis -hanke, joka nyt on toteutumassa pitkäperjantaina.

Yhteistä näille ennakoimattomille hankkeille on usein ollut se, että aloite on tullut seurakuntalaisilta tai paikallisilta yhteistyötaidoilta ja että seurakunnan mukaantulo on ollut edellytys hankkeiden toteutumiselle. Seurakunnan osallistumista niihin on voitu perustella sillä, että ne edistävät seurakunnan verkostoitumista ja seurakunnan strategian toteutumista.

On tietenkin resurssikysymys, missä määrin työntekijät voivat ottaa hoidettavakseen uusia tehtäviä toimintasuunnitelmaan kirjattujen lisäksi. Taloudellisesti merkitävät hankkeet tulisi aina sisällyttää toimintasuunnitelmaan. Mutta yleensä ongelmana eivät niinkään ole talouden sanelemat rajat vaan rajalliset henkilöresurssit. Uusien hankkeiden työllistävä vaikutus on arvioitava tarkoin. Kun kalenteriin raivataan niille tilaa, seurakunnan perustehtävä ei saa vaarantua. Orjallinen pitäytyminen toimintasuunnitelmaan tekee taas mahdottomaksi reagoida nopeasti toimintaympäristön haasteisiin ja seurakuntalaisten tarpeisiin.

Ennakoimattomien hankkeiden vaikutus tuloslaskelmaan on yleensä suhteellisen pieni. Tasetta tarkasteltaessa mielenkiintoisempi kysymys on viime vuosina ollut se, onko seurakunnan käyttämien muusikoiden korvaukset maksettu esiintymispalkkiomomentista vai musiikki- ja ohjelmapalveluihin varatuista varoista. Näiden kahden momentin luvut voivat vaihdella huomattavasti vuodesta toiseen. Vaihtelulla on jopa vaikutuksia siihen, kuinka suuri henkilöstökulujen osuus on toimintamenoista. Ehkä pitäisi ryhtyä suosimaan toiminnimellä laskuttavia muusikoita, jos seurakunta etsii säästöjä henkilöstökuluissa?

Perustehtävän priorisointi on tärkeä tavoite. Ruotsissa kokeillaan paraikaa mallia, jossa kaikkea seurakuntatyötä tarkastellaan neljästä perustehtävästä käsin: jumalanpalvelus, opetus, diakonia ja lähetys. Jokaisen työntekijän tulee arvioida, miten hänen työaikansa ja työtehtävänsä jakautuvat näihin neljään. Myös talousarvio on jatkossa jaoteltu neljän perustehtävän mukaan, eikä esimerkiksi musiikki enää ole talousarviossa omana tehtäväalueena. Uudistuksen tarkoituksena on vahvistaa tietoisuutta kirkon perustehtävästä ja sen toteutumisesta seurakunnan eri toimintamuodoissa.

Perustehtävän priorisointi on tärkeä tavoite. Ruotsissa kokeillaan paraikaa mallia, jossa kaikkea seurakuntatyötä tarkastellaan neljästä perustehtävästä käsin: jumalanpalvelus, opetus, diakonia ja lähetys. Jokaisen työntekijän tulee arvioida, miten hänen työaikansa ja työtehtävänsä jakautuvat näihin neljään. Myös talousarvio on jatkossa jaoteltu neljän perustehtävän mukaan, eikä esimerkiksi musiikki enää ole talousarviossa omana tehtäväalueena. Uudistuksen tarkoituksena on vahvistaa tietoisuutta kirkon perustehtävästä ja sen toteutumisesta seurakunnan eri toimintamuodoissa.

Kirkkomuusikoiden keskuudessa uudistus on herättänyt vastustusta. On helpompia tapoja vahvistaa tietoisuutta musiikin merkityksestä kirkon perustehtävän toteutumiselle. Omassa kirkossamme soisi musiikin säilyvän itsenäisenä tehtäväalueena omine talousarvioineen. Musiikki palvelee seurakunnan perustehtävää, mutta sillä on myös itseisarvo kirkossa Jumalan luomislahjana ja Pyhän Hengen välineenä. Sitä taloushallinnon ratkaisut eivät saisi hämärtää. ■

KANTTORITAPAAMINEN ja Daniel Rothin konsertti Pori Organ festivaalilla kesäkuussa

Kanttoritapaamisen päivämäärä on tiistai 8.6.2012. Tilaisuus alkaa klo 16 kahvitarjoilulla Keski-Porin kirkon vieressä sijaitsevassa kirkkotuvassa. Suomen Kanttori-urkuriliitto on järjestelyissä mukana ja kuulemme tilaisuudessa myös ajankohtaista asiaa liitosta. Tilaisuuden päätteeksi siirrymme Keski-Porin kirkon urkuparvelle, jossa ranskalainen urkutaiteilija **Daniel Roth** kertoo illan konsertti-ohjelmastaan, laajemmin ranskalaisesta sinfonisesta tyylistä sekä virkasoittimestaan, tänä vuonna 150 vuotta täyttävistä Ranskan kuuluisimmasta uruista Pariisin Saint-Sulpice kirkossa. Näitä vuonna 1862 valmistuneita Cavaillé-Coll urkuja pidetään ranskalaisen urkujen rakennuksen hienoimpana esimerkkinä. Rothin edeltäjiin kirkon urkureina lukeutuvat mm. Charles-Marie Widor ja Marcel Dupré. Daniel Rothin konsertti Keski-Porin kirkossa alkaa klo 19.

Samana iltana on kirkossa myös ”Urut ja Elokuva”-konsertti. Klo 22 alkavassa konsertissa sveitsiläinen urkutaiteilija **Guy Bovet** improvisoi musikin **Victor Hugon** novelliin pohjautuvaan ja **Wallace Worsleyn** ohjaamaan mykkäelokuvaan ”The Hunchback of Notre-Dame” vuodelta 1923.

Tarjoamme Kanttori-urkuriliiton jäsenille ilmaisen lipun Daniel Rothin konserttiin sekä 50 % alennuksen lippujen hinnasta festivaalin muihin konsertteihin. Liiton jäsenenä saat myös edullisen majoituksen Sokos Hotel Vaakunasta (82 eur/vrk 1 hengen huone, 102 eur/vrk 2 hengen huone). Varaukset numerosta 020 1234 626, tunnus: Pori Organ-kirkkomuusikko.

Festivaalin muita taiteilijoita ovat **Thierry Escaich**, **Pia Freund**, **Varpu Haavisto**, **Assi Karttunen**, **Jouko Harjanne**,

Pétur Sakari, **Markus Wargh**, **Ilpo Laspas**, **Juhani Romppanen** sekä **Porin Filharmoninen kuoro** **Ognian Vassilevin** johdolla. ■

Festivaalin koko ohjelman löydät osoitteesta www.poriorgan.fi

Tervetuloa Pori Organ 2012 festivaalille!

Juhani Romppanen
festivaalin johtaja
juhani.romppanen@porievl.fi
0400 309 839

YHTEYTTÄ MEILLE SUO

EIJA NIVALA

PAPPISLIITON PUHEENJOHTAJA

eija.nivala@evl.fi

Talven lukuisat vaalit on käyty. Uusi tasavallan presidentti on valittu, samoin piispat sekä Espoon että Kuopion hiippakuntiin. Edustajat kirkon ylintä päätösvaltaa käyttävään kirkolliskokoukseen sekä hiippakuntavaltuustoihin ovat tulleet valituiksi. Demokratian keinoin on jaettu valtaa ja vastuuta. Uskon, että jokaisen valitun voitonhuuma on jäänyt vähäiseksi, tai ainakin hyvin nopeasti se on vaihtunut harteita painavaksi vastuuksi. Tehtävästä riippumatta edessä on väistämättömiä ja vaikeita päätöksiä.

Papiston näkökulmasta kiinnitän huomioni kirkon omiin toimielimiin, hiippakuntavaltuustoihin ja ennen muuta kirkolliskokoukseen. Käydyissä vaaleissa otettiin pieni askel avoimuuden suuntaan. Valitsijayhdistykset hahmottelivat vaaliohjelmiaan ja näin ilmaisivat tärkeiksi kokemiaan tavoitteita ja painopistealueita tulevalle kaudelle. Jokainen ehdokas pystyi tarkentamaan yhteistä ohjelmaa henkilökohtaiselle tasolle. Sosiaalinen media tarjosi mahdollisuuden entistä helpompaan mielipiteitten vaihtoon. Keskustelua käytiin ja kipupisteitäkin rohjettiin sivuta.

Vaalituloksen ratkettua selvisi kuitenkin, että aktiivisten ja jopa kiinnostuneiden joukko on sittenkin varsin pieni. Papiston äänestysprosentti kirkolliskokous- ja hiippakuntavaltuustovaaleissa jäi edelleen 70 prosentin tuntumaan. Useissa hiippakunnissa kolmannes papistosta jätti äänestämättä.

Vähäisen kiinnostuksen taustalla voi nähdä monen suuntaisia syitä. Onko niin, että moni kokee omasta näkökulmastaan asioiden olevan kuitenkin aika hyvin? Helmikuun puolivälissä julkaistu kirkon työolobarometri kertoo varsin tyytyväisestä kirkon henkilöstöstä. Syrjintä on vähentynyt ja tyytyväisyys johtamiseen lisääntynyt. Harva pelkää edelleenkaan työpaikansa puolesta. Lähes kaikki kirkon työntekijät pitävät tehtävänsä merkityksellisenä ja hyödyllisenä.

Minulle tämä kertoo vahvasta sitoutumisesta, toisin kuin heikosta äänestysaktiivisuudesta voisi luulla. Onko niin, että oman kutsumuksen ja viran hoitaminen täyttää kalenterin ja mielen niin, ettei kiinnostus riitä laajemmalle? Äänestämistä ei nähdä virkaan liittyvänä tehtävänä saati velvollisuutena.

Toisaalta turhautuminen omien vaikutusmahdollisuuksien vähäisyyteen jatkuvien muospaineiden keskellä voi lamaannuttaa. Myös kirkollisen keskustelun sävy erityisesti sosiaalisessa mediassa voi osaltaan vähentää vaikuttamisen halua. Erilaiset vastakkainasettelut ja entistä vahvemmat äänenpainot saavat suuren joukon papistoakin mieluummin vaikenemaan ja keskittymään omaan tehtäväänsä kuin ottamaan kantaa puolesta tai vastaan.

Toukokuussa toimikauttaan aloittavan kirkolliskokouksen edustajista liki kaksi kolmannesta on uusia. Sekä valitsijayhdistykset että monet ehdolla olleet puhuivat esittelyissään hyvin painokkaasti kirkon ykseyden, yhteyden ja yhteistyön puolesta. Tämä antaa toivoa siihen, että uusi kirkolliskokous on avoimesti keskustelevalle, erilaisia näkemyksiä kunnioittava ja kaikin tavoin toimintakykyinen. Toivon, että se näkee muutoksissa mahdollisuuksia ja rakentaa mieluummin yhteyttä kuin rajoja.

Marraskuussa viimeistä kertaa kokoontunut kirkolliskokous siirsi aloitteen kirkon ykseyden vahvistamiseksi piispainkokoukselle. Helmikuun piispainkokous sitten perusti seitsenhenkisen työryhmän, jolla on aikaa ensi syyskuuhun esittää piispainkokoukselle konkreettisia toimenpiteitä kirkon ykseyden edistämiseksi. Tämä on yksi tärkeä askel, vaikkei työryhmä kysymystä ratkaise eikä kirkkoa yksin rakenna. Keskeinen kipupiste on kuitenkin näin tunnistettu ja tunnustettu. On kyse yhteisestä tehtävästä ja tahdosta, jossa papistolla on erityinen vastuu. ■

"MITÄ HYÖTYÄ TÄSTÄ ON?"

Käynnissä väitöstutkimus teologian opiskelijoiden soveltuvuustutkimuksista

Alussa oli kaksi tavoitetta: annetaisiin opiskelijalle mahdollisuus itsetuntemuksen syventämiseen sekä tuomiokapitulille kättä pidempää ordinaatiokeskustelua varten. Näillä eväin kirkossa aloitettiin teologian opiskelijoiden soveltuvuustutkimukset vuonna 2002. Soveltuvuustutkimus on nykyään paikallinen papiksi haluaville.

Soveltuvuustutkimukset ovat kuluneiden kymmenen vuoden aikana herättäneet paljon tunteita, kysymyksiä ja keskustelua teologian opiskelijoiden parissa. Erityisesti on ihmetyttänyt, miten tuloksia käytetään ordinaatiosta päätettäessä. Kirkon puolella taas pohditaan, ovatko opiskelijat saaneet soveltuvuustuloksistaan apua ammatilliseen kasvuunsa. Soveltuvuustutkimukset eivät ole kirkolle halpaa lystiä, joten niiden

hyödyllisyys on taloudellinenkin kysymys.

Toimivien soveltuvuustutkimusten yksi hyöty on niiden kyky ennustaa myöhempää työhyvinvointia. Soveltuvuustulosten ja työhyvinvointiongelmien välisten yhteyksien tunteminen helpottaa ennaltaehkäisyä ja interventoiden suunnittelua. Pappien työhyvinvointiongelmiin puuttuminen taas tarvitsee lisää työkaluja: kirkon työolobarometrien mukaan muun muassa työuupumus on selvässä kasvussa.

Soveltuvuustutkimukset siis kaipaavat selvittämistä. Minä puolestani olin psykologiksi valmistuttuani työskennellyt kristillisissä opiskelijajärjestöissä. Tapasin työssäni paljon teologeja ja pappeja ja huomasin pian, että psykologille tultiin usein kertomaan kokemuksia soveltuvuus-

tutkimuksista. Olin tarvinnut väitöstutkimusaihetta ja totesin, että kyseessä on täysosuma: selvitykselle on tilaus, ja tutkijaksi tarvitaan laillistettu psykologi, joka on perillä kirkon toiminnasta.

Vuonna 2010 alkanut väitöstutkimukseni selvittää näin ollen teologian opiskelijoiden soveltuvuustutkimusten hyödyllisyyttä. Tänä keväänä teettämälläni kyselyllä kerään kokemuksia soveltuvuustutkimuksiin 2006–2010 osallistuneilta. Tutkimustulosten on tarkoitus edesauttaa kirkon rekrytoinnin parantamista. ■

Aura Nortomaa

PsM, psykologi, kirkkososiologian tohtorikoulutettava
Käytännöllisen teologian osasto,
teologinen tiedekunta
Helsingin yliopisto

Kanttorien neuvottelukokoukset kesällä 2012

"Uusi kantoraalikoulutus – millainen täydennyskoulutus kiinnostaa ja miksi?"

Liiton jäsenistön kesän 2012 neuvottelukokoukset pidetään 31.7. Lohtajalla ja 4.8. Lahdessa. Liitto on mukana myös Pori Organ festivaalilla 8.6. Aiheena on "Uusi kantoraalikoulutus – millainen täydennyskoulutus kiinnostaa ja miksi?".

Pori Organ Festivalilla

Kanttoritapaaminen Keski-Porin kirkon vieriseissä kirkkotuvassa 8.6. klo 16

Lohtajan kirkkomusiikkijuhlilla

Lohtajan seurakuntakeskuksessa tiistaina 31.7. klo 11.30

Lahden urkuviikolla

Liiton jäsenkokous Ristinkirkossa torstaina 9.8. klo 13.30

Kokoukset aloitetaan liiton tarjoamilla kahveilla ja puheenjohtajan ajankohtaiskatsauksella. Alustusten jälkeen käydään yleiskeskustelua.

Kokouksiin ovat tervetulleita kaikki Suomen Kanttori-urkuriliiton jäsenet, myös opiskelija- ja eläkeläisjäsenet!

kirkkomusiikkijuhlat.lohtaja.fi,
www.lohtiorgan.fi,
www.poriorgan.fi

Voiko palkkani alentua?

KIRKON UUDISTETUN palkkausjärjestelmän mukaan palkka ei riipu virasta eikä nimikkeestä, vaan tehtävästä, sen sisällöstä ja vaativuudesta. Mikäli tehtävässä tapahtuu muutos siten, että vaativuus lisääntyy, palkkauksen tulee seurata tätä muutosta ja nousta. Tätä on pyritty erityisesti korostamaan neuvonnassa ja informaatiossa. Mahdollisten muutosten todentamiseksi tehtävän kuvauksia on tarkasteltava vuosittain.

Sama toteutuu myös toisinpäin. Jos tehtävän sisältö muuttuu ja sen vaativuus vähenee, palkkakin voi laskea.

Edellytyksenä palkan pienenemiselle on se, että tehtävän kuvaus tehdään uudessa tilanteessa ja vaativuuden väheneminen todetaan yhteisesti. Lisäksi tehtävän vaativuuden tulee muuttua olennaisesti ja pysyvästi. Tässä yhteydessä kannattaa käydä neuvottelut luottamusmiehen ja palkka-asiamiehen kesken. ■

Lähetä oma kysymyksesi
os. edunvalvonta@akiliitot.fi.

Kenestä VUODEN PAPPI 2012?

ON JÄLLEEN aika miettiä Vuoden pappi 2012 -ehdokkaista. Vuoden pappia voivat ehdottaa liiton alaosastot, opiskelijajärjestöt sekä hallituksen ja valtuuston jäsenet. Yksittäisellä jäsenellä on hyvä mahdollisuus saada äänensä kuuluviin edustajiensa kautta. Hallituksen ja valtuuston jäsenet sekä alaosastojen yhdyshenkilöt löytyvät kotisivuilta www.akiliitot.fi.

Vuoden pappi -ehdotukset perusteluineen lähetetään 13.4. mennessä osoitteella toimisto@akiliitot.fi. Vuoden pappi 2012 julkistetaan Papiston päivillä 2.10.2012 Helsingissä.

Vuoden pappi on ensimmäisen kerran valittu vuonna 1995, joten valinta tehdään tänä vuonna 18. kerran. ■

Viron ja Suomen virsisilta

SEMINAARI VIRON JA SUOMEN YHTEISESTÄ VIRSIPERINTEESTÄ

Alppilan kirkossa,
Kotkankatu 2, Helsinki
torstaina 12.4.2012 klo 12–16

Järjestää Hymnologian ja liturgiikan seura yhteistyökumppaneina Tuglas-seura, Sibelius-Akatemia, Kirkkohallitus, Helsingin seurakuntien vironkielinen työ ja Kallion seurakunta.

Klo 12.00 Seminaarin avaus
Toiminnanjohtaja *Juhani Salokannel* Tuglas-seura
Dosentti *Jaakko Rusama*,
Hymnologian ja liturgiikan seura

Klo 12.15 Yhteinen lauluperintömme
Emerituspappi *Ivar-Jaak Salumäe*, Tallinna
Keskustelu

Klo 13.45 Konsertti
Yhteisiä virsiä soittaen ja laulaen Urkurit *Ene Salumäe* ja *Vivika Oksanen* sekä *lauluryhmä SÄDE*, ja *Sibelius-Akatemian kirkkomusiikin opiskelijat*

Klo 14.30 Kahvi

Klo 15.00 Viron ja Suomen virsikirjojen sävelmistöjen vertailua, professori *Erkki Tuppurainen*

Tulevaisuuden näköaloja,
Ivar-Jaak Salumäe
Keskustelu

Klo 15.50 Seminaarin päätös
Jaakko Rusama

Seminaariin on vapaa pääsy.

Ilmoittautumiset **4.4.2012** mennessä sähköpostilla hls.seminaari@gmail.com.

OPINTOMATKA ISRAELIIN ja JORDANIAAN

Ajankohta: 11.11-20.11.2012

(Helsinki-Tel Aviv-Helsinki)

Matkanjohtaja: Piispa Wille Riekkinen

Käytännön järjestelyapu matkan aikana:

pastori Marjo Kalliomäki ja osanottajat

Vastuullinen matkanjärjestäjä:

Matkatoimisto Toiviomatkat

Paikallinen opas: Ariel Sella

Hinta puolihoitona 1599 €. Majoitus 2 h/huone. Yhden hengen huoneesta lisä 395 euroa.

Matkaan on mahdollista saada Pappisliiton jäsenenä avustus 350 €, jos avustusta ei ole käytetty viimeisen kuuden vuoden aikana. Avustusanomus tehdään Pappisliitolle.

Alustava matkaohjelma:

Israel ja Jordania:

11.11. – 14.11. Tiberias/Leonardo Club

14.11. – 15.11. Amman/Larsa

15.11. – 16.11. Petra/Petra Palace

16.11. – 17.11. Eilat/Caesar

17.11. – 20.11. Jerusalem/Prima Royale

Jordanian käyntikohteet Jerash, Madaba, Nebo ja Petra yhteensä 95 €. Lisäksi tulee Israelin retkipaketti, n. 200 euroa.

Ilmoittautumiset ja tiedustelut: "Ulko-suomalaispapi" alaosasto, Marjo Kalliomäki
Gsm +33 680 94 31 28, marjo.kalliomaki@evl.fi

OPINTOMATKA

suomalais-ugrilaiseen pappeinkokoukseen

Suomalais-ugrilainen pappeinkokous järjestetään Virossa, Tartossa 26.–30.9.12. Teemana on Jeesus Kristus on sama eilen, tänään ja ikuisesti: Kirkon missio muuttuvassa maailmassa.

Pappisliitto tekee opintomatkan kokoukseen, liiton jäsenille on varattu 15 paikkaa. Matkanjohtajana toi-

mii Pappisliiton puheenjohtaja Eija Nivala.

Matkan hinta: Täyshoito 200 € + matkakulut (matkakulut tarkentuvat myöhemmin). Matkalle on mahdollista saada liiton apuraha 350 €.

Ilmoittautumiset
heli.meinola@akiliitot.fi
tai 09 1502 653. ■

Veroehdotus on tulossa

Tarkista, että jäsenmaksusi on merkitty oikein!

Ammattijärjestön jäsenmaksu on verotuksessa vähennyskelpoinen. Tarkista, että jäsenmaksu on merkitty oikein veroehdotukseksi.

Vuoden kanttori -palkinnon saaaja julkistetaan Kirkon musiikkijuhlilla

Kuka on Vuoden kanttori 2012? Se selviää Kirkon musiikkijuhlilla Jyväskylässä perjantaina 25.5.

Vuoden kanttori -palkinto luovutetaan saajalleen tänä vuonna Kirkon musiikkijuhlien ohjelman yhteydessä. Tapahtumapaikkana on Jyväskylän jäähalli, jossa musiikkijuhlien avajaisiltana perjantaina vietetään ”Nostalgia-iltaa”. Illan kuluessa liiton puheenjohtaja julkistaa

palkinnon saajan. Nostalgia-ilta on avoin kaikille musiikkijuhlien osallistujille.

Nostalgia-illan jälkeen Vuoden kanttoria juhlistetaan kahvitilaisuudessa, joka on tarkoitettu vain liiton jäsenille. Kahvitilaisuuteen tulee ilmoittautua maanantaihin 30.4. mennessä osoitteella tuula.antonen@akiliitot.fi. Paikkoja on rajoitetusti ja ne täytetään ilmoittautumisjärjestyksessä. ■

PAPPISLIITON APURAHAA HAETTAVANA 12 000 EUROAA

Pappisliiton hallitus julistaa kuuden kerran haettavaksi kaksi apurahaa liiton opinto- ja avustusrahosta, yhteismäärältään 12 000 euroa. Apurahat jaetaan joka toinen vuosi. Apurahan saajan tulee olla Pappisliiton työelämäjäsen.

Apurahojen myöntämisessä huomioidaan sekä tieteelliset että ammatilliset tutkimukset. Niillä voidaan tarvittaessa tukea myös sellaisia hankkeita, jotka liittyvät tai sivuavat liiton toimintaa.

Ensimmäinen apuraha myönnetään tieteellisen tutkimuksen tekemiseen (esimerkiksi lisensiaattityö, väitöskirjatyo) tai ammatillisen jatkokututkimuksen (esimerkiksi ylemmän pastoraalitutkimuksen tutkimus) suorittamiseen.

Toinen apuraha myönnetään sellaiseen hankkeeseen, joka edistää papin työtä ja seurakunnan tai kirkon toimintaa tuoden siihen uusia näkemyksiä ja työtapoja. Hankkeeseen ei lähtökohtaisesti tarvitse kuulua tieteellistä tai ammatillista tutkimusta. Painopiste on käytännön työn innovatiivisessa kehittämisessä.

Apurahoja haetaan toukokuun loppuun mennessä (31.5.2012). Hallitus päättää apurahojen myöntämisestä elokuussa 2012. Apurahojen käyttämisen tulee ajoittua enintään kolmen kalenterivuoden ajalle, myöntämismvuosi mukaan luettuna (v. 2012-2014). Apurahan saajan tulee tehdä Pappisliiton hallitukselle vuosittainen selvitys apurahan käytöstä.

Apurahan hakemislomakkeita saa AKIn kotisivuilta www.akiliitot.fi kohdasta Lomakkeet tai liiton toimistosta. Lisätietoja antaa tarvittaessa AKIn apulaistoiminnanjohtaja Merja Laaksamo, puh. (09) 1502 466. ■

Tervetuloa Kirkon musiikkijuhlille Jyväskylään!

Kirkon musiikkijuhlat pidetään 25.-27.5.2012 Jyväskylässä.

Tapahtuman pääjärjestäjinä ovat Kirkkohallitus, Suomen

Kirkkomusiikkiliitto ry, Kirkkopalvelut ry, Suomen Kanttori-urkuriliitto ja Jyväskylän seurakunta.

Kirkon musiikkijuhlilla on esillä kirkon musiikkia laidasta laitaan.

Musiikin tekemisen eri muodot, traditiot ja innovaatiot kohtaavat, samoin eri ikäryhmät.

Virsi yhdistää ja siksi se on valittu juhlien pääteemaksi.

Miltä sinun virstesi kuulostaa? Tule mukaan musisoimaan!

Virallinen ilmoittautumisaika on päättynyt, mutta juhlille on edelleen mahdollista ilmoittautua mukaan. Katso

www.kirkonmusiikkijuhlat.fi
-> Info -> Ilmoittautuminen.

Tällä hetkellä juhlille ilmoittautuneita on noin 5 500 henkilöä, joista lapsia ja nuoria on lähes 600!

KUTSU

Tervetuloa Papiston päiville Helsinki Congress Paasitorniin 2.–3.10.2012

Päivien tapahtumapaikkana on Paasitorni. Messu ja osa kanavista toteutetaan Kallion kirkossa.

Päivien tunnus on Yours Truly – Pappi palveluksessa. Teemana on jumalanpalvelus ja spiritualiteetti. Aiheeseen paneudutaan luentojen, keskustelun, musiikin, ja hiljentymisen keinoin. Tutustu alla olevaan ohjelmaan ja tule mukaan valtakunnallisesti suurimpaan papistolle suunnattuun koulutus- ja neuvottelutapahtumaan.

Ajantasaista tietoa Papiston päivistä voit lukea verkkosivuilta www.pappisliitto.fi.

Papiston päivien työryhmä

OHJELMA

TIISTAI 2.10.2012, PANTAPÄIVÄ (KLO 10.30–18.30)

9.00 – **ILMOITTAUTUMINEN, HELSINKI CONGRESS PAASITORNI, PAASIVUORENKATU 5**

10.30 **PALVELUKSEEN HALUTAAN - AVAJAISET, PAASITORNI, JUHLASALI**
Pappisliiton puheenjohtaja **Eija Nivala** Tarinateatteri Kapriisi
Piispa **Irja Askola**
Musiikki: **Hanna Remes** ja **Säde Bartling**.

11.30 **LOUNAS JA KOLLEGOIDEN KOHTAAMISTA, PAASIRAVINTOLA**
Lounas nautitaan kahdessa erässä. Ryhmäjako selviää ilmoittautumisen yhteydessä. Materiaali- näyttely

13.00 **YOURS TRULY, JUHLASALI**
Seurakunta jumalanpalvelusyhdistys
Piispa **Robert A. Rimbo** (ELCA Metropolitan New York Synod) on koonnut kokemuksia luterilaisista seurakunnista, joissa kävijämäärät ovat kasvaneet. Ks. piispa Rimbon haastattelu tässä Crux-lehdessä, S. 46. (Suomennos luennosta saata-villa.)

14.15-15.45

KANAVAT, PAASITORNI, KANAVAT 2 JA 8 KALLION KIRKKO

1. **Why worship matters – miksi messulla on väliä?**

Piispa **Robert A. Rimbo**. Mukana ovat jumalanpalveluselämän kehittämissankkeen koordinaattori **Timo-Matti Haapiainen** sekä kirkkoherra **Kari Tirola**, joka on soveltanut piispa Rimbon ajatuksia Haapajärvellä.

2. **Hiljainen rukouslaulu, Kallion kirkko**

Yksinkertaisimmillaan rukous on huokailua ja läsnäoloa. Yksinkertaiset vo-kaalilaulut johdattavat latinakielisiin keskiaikaisiin rukouslauluihin ja suomenkielisiin psalmijakeisiin. Opettelemme psalmilaulua ja Kyrie eleison -rukousta, joita lauletaan Papiston päivien juhlamessussa. Laulutaitoa ei tarvita.

MuT, äänipedagogi Hilikka-Liisa Vuori.

3. **Teenlehtiä ja kilo sokeria – tarinoita Tansaniasta**

Tarinoita tansanialaisesta arjesta kerrotaan musiikin, tanssin ja teatterin keinoin. Esitys avaa näkökulmia köyhyyteen, rikkauteen ja köyhyydestä selviytymiseen. Mikään asia ei ole liian pieni, suuri tai arkinen tuotavaksi Jumalan eteen. Tarinankertojina muusik-

ko **Pekka Nyman**, näyttelijä **Antti Sevanto** ja tanssija **Titta Tunkkari**. Kanava toteutetaan yhdessä Suomen Lähetysseuran kanssa.

4. **Miten saarnata kärsimyksestä ja kuolemasta?**

Luennon lähtökohtana on pyhäinpäivän teksti Ilm. 7: 9–17. Kärsimyksen ja kuoleman käsitteleminen puheissa ja toimituksissa on keskeinen osa papin työtä. Jatkuva muiden kärsimyseen osallistuminen vie voimat, kun taas kärsimyksen kohtaamisen muuttaminen rutiiniksi tekee tyhjäksi. Mitä kärsimyksen ongelmaan kuuluu ja mikä on papin rooli sen äärellä?

Pastori, sosiaali- ja teologian professori, TT Jaana Hallamaa.

5. **Pappi tanssii - liikettä liturgiaan**

Tutustumme tanssin ja toiminnallisen rukouksen käyttöön papintyössä unohtamatta tanssin ja ruumiillisuuden kulttuurihistoriaa. Tanssikoke-musta ei tarvita. Esillä ovat pyhä tanssi kontemplatiivisena tanssina, liturginen tanssi ja rukoustanssi. Opettelemme tuttuja rukouksia toiminnallisen rukouksen kielellä, joka kutsuu osallisuuteen.

Pastori, FT Satu Saarinen ja tanssinohjaaja Sanna Virkkunen.

6. Pappi yleisön edessä

– kokonaisilmaisu ja kontakti valttikortteina

Perehdyimme kysymyksiin: Mikä tekee puhujasta kiinnostavan ja vaikuttavan? Kuinka tukea onnistuneella esiintymisellä saarnan sanomaa?

Esimerkkien ja harjoitteiden avulla pyrimme kohti persoonallista ja rentoa esiintymistä sekä etsimme työkaluja erilaisiin viestintätilanteisiin seurakuntatyössä.

*Kouluttajana TeM, esiintymistaidon opettaja **Pinja Hahtola**.*

7. Hei pappi – mulle kans!

Kaikki kastetut ovat tervetulleita ehtoolliselle, vai ovatko? Lasten oikeus osallistua ehtoolliselle on palautettu Suomessa jo vuonna 1979.

30-vuotisen alkuhämmennyksen jälkeen on aika tarkistaa oman seurakunnan ehtoolliskasvatuksen sisältö ja käytännöt. Käynnistäjänä voi toimia työntekijöille suunnattu kirja Tytöt ja pojat ehtoollisella, sekä tämä työskentely. Keskustelua virittävät kappalainen **Tarja Meijer**, joka on tehnyt tutkimuksen pappien suhtautumisesta lasten ehtoolliselle osallistumiseen, ja kouluttaja, pastori **Anita Ahtiainen** SLK ry:stä.

8. Monta ääntä messuun, Kallion kirkko

Seurakunta viritetään soimaan kaikissa äänissä ja koko keholla. Miten saadaa alto- ja bassoäännetkin kuuluviin? Miten äänellä voi säestää, jos nuotit ovat hepreaa? Opettelemme musiikkia säestyksellä ja ilman. Kuulemme harjoiteltua musiikkia Papi-ton päivien juhlamessussa.

*Kanttori, MuM **Tommi Niskala**.*

15.45 KAHVI JA MATERIAALINÄYTTELY

17.00 PAPISTON PÄIVIEN JUHLAMESSU, KALLION KIRKKO

Liturgia Kallion seurakuntapastori **Marja Kotakorpi**

Saarna Pappisliiton puheenjohtaja

Eija Nivala

20.00 PAPPI PALVELTAVANA, PAASITORNIN JUHLASALI

Päivä huipentuu yhdessä-oloon hyvän ruoan ja musiikin parissa. Iltajuhlassa julkistetaan Vuoden pappi 2012 ja jaetaan liiton stipendit. Illan aikana nähdään Vuokkojen joutsenlaulu.

22.30 – 01.30

PAPPI VAPAALLA

Ilta jatkuu karaoken tahdissa, Paasitornin juhlasali

KESKIVIikko 3.10.2012

9.00 AAMURUKOUS, JUHLASALI ESPOON PIISPA TAPIO LUOMA

9.15 MESSUN MONET KASVOT, JUHLASALI

Tansanialainen näkökulma jumalanpalvelukseen (Jokainen ihminen on Jumalan luomana yhtä arvokas, Suomen Lähetysseuran tasausprojekti), Tanganjikan kristillisen pakolaisavun johtaja **Mark Leveri**. Miten jumalanpalvelus toteutetaan erityisryhmille? Aihetta avaavat sotilaspastori **Risto Kaakinen** ja kehitysvammaistyön pastori **Sanna Ylä-Jussila**. Musiikki: Karjaan seurakunnan kehitysvammaisten kuoro Musakamut ja kanttori **Päivi Lindström**.

10.30 KANAVAT, PAASITORNI, KANAVA 2 KALLION KIRKKO

1. Why worship matters

– miksi messulla on väliä?

Piispa **Robert A. Rimbo**.

Mukana ovat jumalanpalveluselämän kehittämishankkeen koordinaattori **Timo-Matti Haapiainen** sekä kirkkoherra **Kari Tirola**, joka on soveltanut piispa Rimbon ajatusta Haapajärvellä.

2. Hiljainen rukouslaulu,

Kallion kirkko

Yksinkertaisimmillaan rukous on huokailua ja läsnäoloa. Yksinkertaiset vokaalilaulut johdattavat latinankielisiin keskiaikaisiin rukouslauluihin ja suomenkielisiin psalmijakeisiin. Opettelemme psalmilaulua ja Kyrie eleison -rukousta, joita lauletaan Papi-ton päivien juhlamessussa. Laulutaitoa ei tarvita.

*MuT, äänipedagogi **Hilkka-Liisa Vuori**.*

3. Teenlehtiä ja kilo sokeria

– tarinoita Tansaniasta

Tarinoita tansanialaisesta arjesta kerrotaan musiikin, tanssin ja teatterin keinoin. Esitys avaa näkökulmia köyhyyteen, rikkauteen ja köyhyydestä selviytymiseen. Mikään asia ei ole liian pieni, suuri tai arkinen tuotavaksi Jumalan eteen. Tarinankertojina muusikko **Pekka Nyman**, näyttelijä **Antti Sevanto** ja tanssija **Titta Tunkkari**.
Kanava toteutetaan yhdessä Suomen Lähetysseuran kanssa.

4. Miten saarnata kärsimyksestä ja kuolemasta?

Luennon lähtökohtana on pyhäinpäivän teksti Ilm. 7: 9 – 17. Kärsimyksen ja kuoleman käsitteleminen puheissa ja toimituksissa on keskeinen osa papin työtä. Jatkuva muiden kärsimykseen osallistuminen vie voimat, kun taas kärsimyksen kohtaamisen muuttuminen rutiiniksi tekee tyhjäksi. Mitä kärsimyksen ongelmaan kuuluu ja mikä on papin rooli sen äärellä?
*Pastori, sosiaali- ja teologian professori, **TT Jaana Hallamaa**.*

5. Pappi tanssii

– liikettä liturgiaan

Tutustumme tanssin ja toiminnallisen rukouksen käyttöön papi-työssä unohtamatta tanssin ja ruumiillisuuden kulttuurihistoriaa. Tanssikokemusta ei tarvita. Esillä ovat pyhä tanssi kontemplatiivisena tanssina, liturginen tanssi ja rukoustanssi. Opettelemme tuttuja rukouksia toiminnallisen rukouksen kielellä, joka kutsuu osallisuuteen.

*Pastori, FT **Satu Saarinen** ja tanssinohjaaja **Sanna Virkkunen**.*

6. Pappi yleisön edessä

– kokonaisilmaisu ja kontakti valttikortteina

Perehdymme kysymyksiin: Mikä tekee puhujasta kiinnostavan ja vaikuttavan? Kuinka tukea onnistuneella esiintymisellä saarnan sanomaa?

Esimerkkien ja harjoitteiden avulla pyrimme kohti persoonallista ja rentoa esiintymistä sekä etsimme työkaluja erilaisiin viestintätilanteisiin seurakuntatyössä. Kouluttajana TeM, esiintymistäidon opettaja **Pinja Hahtola**.

7. Hei pappi – mulle kans!

Kaikki kastetut ovat tervetulleita ehtoolliselle, vai ovatko? Lasten oikeus osallistua ehtoolliselle on palautettu Suomessa jo vuonna 1979.

30-vuotisen alkuhämmennyksen jälkeen on aika tarkistaa oman

seurakunnan ehtoolliskasvatuksen sisältö ja käytännöt. Käynnistäjänä voi toimia työntekijöille suunnattu kirja Tytöt ja pojat ehtoollisella, sekä tämä työskentely. Keskustelua virittävät kappalainen **Tarja Meijer**, joka on tehnyt tutkimuksen pappien suhtautumisesta lasten ehtoolliselle osallistumiseen ja kouluttaja, pastori **Anita Ahtiainen** SLK ry:stä.

8. "Vi måste säga något"

Predikans plats i gudstjänsten som en fråga om trovärdighet.

Vi tänker ofta på predikan som en egen helhet skild från gudstjänsten som helhet. Det här skapar en bild av att det kristna säger gå att förstå skilt från det kristna gör, som gör att trovärdighet blir ett problem. Hur kan vi tänka på predikan på ett sätt som kopplar den till den kristna praxisen, hela församlingens tillbedjan?

TT Patrik Hagman

12.00 LOUNAS, PAASIRAVINTOLA

Lounas nautitaan kahdessa erässä. Ryhmäjako selviää ilmoittautumisen yhteydessä. Materiaalinäyttely.

13.30 PALVELEMAAN! JUHLASALI

Papas no mamas. Tarinateatteri Kapriisi Lähettäminen

- Piispa Irja Askola
- Herran siunaus liturgisen tanssin keinoin

15.00–15.30 **KAHVI**

ILMOITTAUTUMINEN

Papiston päiville 2012 ilmoittautuminen alkaa nyt ja jatkuu **21.9.** asti. Jos ilmoittaudut **30.6.** mennessä, osallistumismaksu on edullisempi kuin sen jälkeen. Ilmoittautuminen tapahtuu täyttämällä ilmoittautumislomake kotisivuillamme osoitteessa **www.pappisliitto.fi**.

Pappisliiton jäseneltä osallistumismaksu on 30.6. asti 190 €, ja sen jälkeen 230 €. Työelämän ulkopuolella olevalta ja eläkeläisjäseneltä maksu on 90 € 30.6. asti, ja sen jälkeen 130 €. Opiskelijajäsenen hinta on 30 € + illalliskortti 20 €. Ei-jäsenen hinta on 250 €, työelämän ulkopuolella olevalta ja eläkeläiseltä 150 €. Hinta sisältää sekä ohjelmatarjonnan että ruokailut ja iltajuhlan Paasitornissa (opiskelijahinta ei sisällä iltajuhlaa, illalliskortin voi lunastaa erikseen 20 euron hintaan).

Pappisliitto on tehnyt sopimuksen päivien majoituksesta useiden keskustahotellien kanssa. Voit tutustua valikoimaan kotisivuillamme. Ilmoittautumisen yhteydessä varataan myös majoitus sekä osallistuminen kanaviin.

Osallistumismaksu ja majoittuminen maksetaan ilmoittautumisen yhteydessä.

Maksuvaihtoehtoina ovat luottokortti, verkkopankki tai lasku.

Papiston päivien ohjelmasisältöä koskeviin kysymyksiin vastaa päivien pääsihteeri, apulaistoiminnanjohtaja

Merja Laaksamo, puh. (09) 1502 466, 050 542 3664, merja.laaksamo@akiliitot.fi.

Ilmoittautumiseen, rekisteröintiin ja majoitukseen liittyviin kysymyksiin vastaa

Päivi Vartiainen Kokouspiste Oy:stä, paivi.vartiainen@kokouspiste.fi.

Huom! Työnantajan halutessa yhteislaskun, pyydämme ottamaan yhteyttä sähköpostitse

Kokouspisteeseen **Päivi Vartiaiseen**.

Paluu omalle ilmoittautumislomakkeelle ja varauksen omatoiminen muuttaminen ovat mahdollisia 21.9. saakka.

Mahdolliset muutokset varaukseen tehdään varausvahvistukseen tulostuvan linkin kautta.

Jumalanpalveluksen kehittämishanke

Tavoitteena seurakuntalaisen paras

TIMO-MATTI HAAPIAINEN

HANKEKOORDINAATTORI, KIRKKOHALLITUS

ULLA TUOVINEN

HANKEKOORDINAATTORI, KIRKKOHALLITUS

Tiellä – På väg -hankkeen 42 seurakuntaa etsivät ja kehittävät tämän päivän ja huomisen jumalanpalveluselämän aineksia.

Millainen messukokousnaisuus voisi tavoittaa mahdollisimman monia ihmisryhmiä, tukea erilaisissa elämäntilanteissa olevia kirkon jäseniä ja pyrkiä tavoittamaan niitä, jotka ovat jo jättäneet kirkon tai harkitsevat jäsenyydestä luopumista? Tätä kysivät muutamat kirkolliskokouksen edustajat aloitteessaan vuonna 2008. Aloite käynnisti prosessin, joka on johtanut 42 seurakuntaa ympäri Suomen paneutumaan erityisellä tavalla jumalanpalveluselämänsä kehittämiseen vuosina 2011–2013.

Paikallisuus

Kun käsikirjavalioikunta ja Kirkon jumalanpalveluselämän ja musiikkitoiminnan toimikunta käsittelivät edustaja-aloitetta ja kun hankesuunnitelmaa laadittiin, hankkeen painopiste hahmotettiin paikalliseurakuntiin. Kirkon jumalanpalveluselämä toteutuu ensisijaisesti paikallistasolla.

Painotuksella liitettiin viimeisimpään jumalanpalvelusuudistukseen, joka korosti sekä kirkon traditiota että jumalanpalveluksen paikallisuutta. Uudistus ja sen myötä syntyneet käsikirjat ohjaavat jumalanpalveluselämään, jossa näkyy pai-

kallisuus ja joka on samalla tunnustettavissa kristillisen kirkon jumalanpalvelukseksi.

Hankeseurakuntien myötä edustetuiksi tulee laaja elämän ja kulttuurien kirjo: maaseutu ja monenkokoiset kaupungit, muuttovoitot ja -tappiot, erilaiset hengelliset korostukset, kaikki ilmansuunnat ja monet muut asiat.

Olosuhteet lyövät leimansa seurakuntiin. Erilaiset seurakuntarakenteet ja koot ovat edustettuina hankkeessa. Mukana on alue seurakuntia, itsenäisiä seurakuntia ja seurakuntia, jotka ovat osia erikokoisissa yhtymissä. Joillain seurakunnilla on yksi pääkirkko, joillain virallisia jumalanpalvelustiloja on monia, ja etäisyydet niiden välillä ovat pitkiä. Työyhteisöjen koot ja resurssit vaihtelevat myös suuresti.

Kirkkomme ja hankeseurakuntien monipuolisuus heijastuu hankkeen ohjausryhmään, jossa niin eri työntekijäryhmät kuin seurakuntalaiset ovat edustettuina. Myös rekrytoinneilla on haettu monipuolisuutta. Hankkeelle osoitettu kokopäiväisen työntekijän

resurssi on jaettu suhteessa 60 – 40 % kahdelle hankekoordinaattorille, joista toinen on kanttori ja toinen on pappi.

Inhimillinen lämpö, hengellinen syvyys

Hankkeen tavoite on uusien jumalanpalveluskäytäntöjen kartoittaminen ja kehittäminen sekä tutkimustiedon saaminen seurakuntien jumalanpalveluselämästä. Päämääränä on monipuolinen ja rikas jumalanpalveluselämä, joka sisältää inhimillistä lämpöä ja hengellistä syvyyttä.

Hanke kohdistuu koko jumalanpalveluselämään, aina päivittäisestä kotien iltarukouksesta kerran vuodessa elettyyn pääsiäisyön messuun.

Käytäntöjen uutuutta tarkastellaan paikalliselta tasolta. Yhdessä seurakunnassa jo kauan elänyt käytäntö saattaa osoittautua toisessa seurakunnassa uudeksi mahdollisuuksien avajaksi. Joskus uusi käytäntö syntyy jo käytössä olevien mallien uudelleen tarkastelun myötä. Hankekoordinaattorit kokoavat hyviä käytäntöjä hank-

keen kotisivuilla ja pitävät niitä myös muilla tavoin yllä.

Hanke liittyy kirkon strategian sanoihin ilmaistessaan tavoitteikseen inhimillisen lämmön ja hengellisen syvyyden jumalanpalveluselämässä. Inhimillisen lämmön tavoittelu haastaa toisen ihmisen huomioimiseen ja vieraanvaraisuuteen.

Osallistujamäärät mainitaan hankkeen tavoitteissa, mutta niitä ei nosteta ensisijaiseksi päämääräksi. Hankkeen tavoitteena on parantaa jumalanpalvelusten laatua, mikä luo pohjaa osallistujamäärien kasvulle.

Tiellä – Pä väg

Hankkeen nimi on Tiellä – Pä väg. Nimen suomenkielinen muoto on herättänyt ajatuksia niin matkalla olemisesta kuin esteenä olemisesta. Ruotsinkielinen versio antaa sen sijaan selvän signaalin matkanteosta. Matkalla oleminen on tärkeä osa hankkeen identiteettiä. Hanke liittyy jatkuvaan jumalanpalveluksen kehittämiseen. Se ei nouse tyhjästä eikä saata mitään päätökseen. Monet mukana olevista seurakunnista ovat olleet jumalanpalvelusuudistuksen kokeiluseurakuntia, ja monissa seurakunnissa jumalanpalveluselämän kehittäminen on ollut painopisteenä jo ennen hankkeeseen liittymistä.

”Jumalanpalveluselämän muuttuminen on seurakunnan muuttumista.”

Ydin, arvot ja käytännöt

Jumalanpalveluksen kehittäminen on luonteeltaan verkkainen, näkemystä, kestävyyttä ja kärsivällisyyttäkin vaativa prosessi. Jumalanpalveluselämän kehittäminen ei tapahdu vain pinta-tasolla ja irrallisilla nikseillä, vaan edellyttää aikaa ja keskustelua vaativia muutoksia ajattelussa ja työku-
lttuureissa.

Useissa hankeseurakunnissa on käyty keskustelua jumalanpalveluselämästä **Martin Modéuksen** kehittämän mallin pohjalta. Modéus katsoo, että jumalanpalveluselämän monet arvot ja käytännöt versoavat yhteisestä ytimestä. Ytimessä ovat sekä Jumalan ja ihmisen väliset että ihmisten keskinäiset suhteet. Mitä lähempänä keskustelussa ollaan jumalanpalveluksen ydintä, sitä helpompaa on löytää yhteinen suunta.

Yhdestä ytimestä voi johtaa monenlaisia arvoja, jotka voivat poiketa toisistaan oleellisesti. Jollekin jumalanpalveluksen yksityisyys on tärkeä arvo, toinen saattaa arvostaa tiivistä yhteyttä ihmisten välillä. Kun arvoista siirrytään käytäntöjen tasolle, monimuotoisuus tulee ilmeiseksi. Yhtä ydintä ja samansuuntaisia arvoja saatetaan ilmaista toisistaan suuresti eroavilla tavoilla.

Keskustelu jumalanpalveluksen kehittämisestä tapahtuu usein käytäntöjen tasolla. Jos esimerkiksi jumalanpalvelusmusiikista tai kellonajoista keskustellaan vain käytäntöjen tasolla, voidaan päätyä keskustelusta väittelyyn.

Arvojen ja ytimen näkökulma kannustaa keskusteluun. Mo-

"Kehittämishankkeen päämääränä on monipuolinen ja rikas jumalanpalveluselämä."

déuksen malli haastaa pohtimaan, miten valitut keinot ja välineet auttavat ihmisen ja Jumalan välisen suhteen syntymistä ja vahvistumista. Mihin tietyllä musiikkityylillä tai kellonajalla pyritään? Millainen jumalanpalvelusnäkemys tai seurakuntakäsitys ohjaa tehtyjä valintoja? Ketä ratkaisulla pyritään tavoittamaan ja palvelemaan?

Arvoihin ja ytimeen pureutuva työtapo on johtanut kysymyksiin seurakunnan ja kirkon olemuksesta. Kuten muuan hankeseurakunnan työntekijä totesi, jumalanpalveluselämän muuttuminen on seurakunnan muuttumista.

Tähän mennessä opittua

Suurin osa hankeseurakunnista on valinnut kehittämisen painopisteeseen sunnuntain pääjumalanpalveluksen, vaikka hankkeen lähtökohtana on koko jumalanpalveluselämä. Valinnan taustalla voidaan nähdä monia syitä. Joissain tapauksissa valintaa ohjaa ongelmakeskeisyys: yhteisen pääjumalanpalveluksen suunnittelukulttuureissa tai osallistavuudessa nähdään ongelmia, joihin halutaan puuttua. Joissain seurakunnissa sunnuntain

messuun keskittyminen perustuu ajatuksen yhteisön rakentamisesta.

Pääjumalanpalveluksien ja niin sanottujen vaihtoehtoisten tai erityisjumalanpalveluksien vertaileminen hankeseurakunnissa on johtanut varsin selvään havaintoon huolimatta syistä valintojen takana: moniin toimiviin jumalanpalvelusmuotoihin panostetaan lähtökohtaisesti paljon enemmän kuin sunnuntain yhteiseen messuun. Entäpä jos sunnuntain messuun annetaan resursseja samassa määrin, suorastaan tuhlaillen?

Siellä missä jumalanpalveluselämää on ruvettu pohtimaan ja toimimaan pohdintojen pohjalta, on tapahtunut muutosta, jopa odottamattomia löytöjä. Joissain hankeseurakunnissa on muutettu valmistelu- ja toteutuskulttuureita sellaisiksi, että eri työntekijäryhmät ja seurakuntalaiset otetaan huomioon jo varhaisessa vaiheessa. Tämä on tuonut näkyvää myönteistä muutosta sekä kokemukseen jumalanpalveluksen merkityksellisyydestä että tilastoihin. ■

Lue hankkeesta enemmän osoitteessa www.sakasti.evl.fi/jumalanpalvelus.

Virret ja virsikirja – aina ajankohtaisia

JENNI URPONEN

MUM, KM, TOHTORIKOULUTETTAVA, HELSINGIN YLIOPISTO

Virren ja virsikirjan lähimaastossa on tapahtunut viime aikoina monenlaista. Kysymys kuuluu, missä eri yhteyksissä virret ja virsikirja ovat viime vuosina olleet esillä jumalanpalvelusten ja kirkollisten toimitusten lisäksi? Mitä konkreettista virsien parissa oikeastaan on tehty?

Virsikirjan jumalanpalvelusliitteeseen ilmestyi 2000-luvun alussa uusia sivuja ja virsitauluille numeroita 720–856. Samanaikaisesti alkoi virsibuumipuhe. Uusilla jumalanpalveluslauluilla ja virsibuumipuheella ei kuitenkaan ollut tekemistä toistensa kanssa. Virsibuumin olemassaoloa tuskin havaitsi kirkossa sunnuntaisin kello kymmeneltä. Sitä vastoin viitteitä jonkinlaisesta virsibuumista on saattanut tunnistaa viime vuosien kuluessa kirkon seinien ulkopuolella, kuten lehtiä lukiessa, kauppojen levyhyllyjä silmäessä tai radiota kuunnellessa.

Yhtä juhlaa – päiväsankarina

Virsikirjan juhluvuodet sekä niihin liittyvät tilaisuudet ja tapahtumat muistuttivat uuden vuosituhannen alussa säännöllisin väliajoin virren ja virsikirjan olemassaolosta: Vanha virsikirja täytti 300 vuotta vuonna 2001, Hemminki Maskulaisen virsikirja saavutti 400 vuoden iän vuonna 2005, vuoden 1986 virsikirjaa juhlittiin kahden vuoden ajan 2006–2007. Näiden juhluvuosien yhteydessä päiväsankarista kirjoitettiin ahkerasti sanoma- ja aikakauslehdissä. Yhtenä erityisenä ja yhteisenä teemana näyttäisi toistuneen virren kulttuurihistoriallinen ulottuvuus. Tämän näkökulman

korostumisella voisi olettaa olevan liittymäkohtia laajempaankin yhteiskunnalliseen keskusteluun kulttuuri-identiteetistä ja kulttuuriperinnöstä.

Myyntitilastojen kärkisijoilla

Juhla-ajankohdat vauhdittivat kaupallisten julkaisujen, kirjojen ja äänitteiden, markkinointia. Erityisen uraauurtavina voidaan pitää Vanhan virsikirjan merkkivuonna ilmestyneitä virsiäänitteitä. Sinfonia Lahden ”Suomalainen virsi”, **Sakari Kukon** ”Virret” sekä **Edu Kettusen** tuottama ”Henki kulkee” -äänitteet toivat Suomessa ensi kertaa suuren yleisön tietoisuuteen ja kuuluville sinfoniaorkesterille, jazzyhtyeelle sekä pop- ja iskelmämusiikin kokoonpanoille sovitettuja virsiä. Tämän jälkeen musiikillisia tutkimusmatkoja ja kokeiluja onkin tehty virsien parissa lukuisilla cd- ja jopa virsikaraoke-dvd-levyillä. Kustantajatahoina ovat olleet niin suuret levy-yhtiöt (SonyBMG, Warner, Ondine, EMI) kuin myös yksityishenkilöt, seurakunnat ja yhteisöt. Virsiäänitteistä muutamat nousivat jopa myyntitilastojen kärkeen myyden kulta-, platina- ja tuplaplatinallevyjä.

Radiossa, verkossa ja televisiossa

Uudet virsiäänitteet alkoivat soida yhä useammin Yle Radio 1:n kanavalla vuosituhannen vaihteen jälkeen. Vuonna 2005 saatiin päätökseen Suomen Yleisradion ja Suomen evankelis-luterilaisen kirkon kirkkohallituksen virsiäänitysohjelma. Tämän yhteistyöohjelman on sanottu olleen jopa ”Suomen radiohistorian laajin musiikin äänitysohjelma”. Kolmen vuoden aikana äänitettiin lähes kaikki virsikirjan virret sekä uudet jumalanpalvelusliitteen jumalanpalveluslaulut. Myös näissä äänitteissä etsittiin virteen uusia näkökulmia ja hyödynnettiin erilaisia esityskokoonpanoja ja musiikillisia toteutustapoja. Esimerkkeinä mainittakoon vaikkapa **Topi Lehtipuun**, Jakaranda-kuoron sekä Human Organ -vokaaliyhtyeen virsiversiot.

Yleisradion ja kirkkohallituksen yhteistyö virsien parissa jatkui edelleen vuonna 2009. Tällä kertaa yhteistyön tuloksena tehtiin televisiohistoriaa. Marraskuussa 2009 virret olivat viitenä sunnuntai-iltana YLE

TV1-kanavan ”Virsiä viisi” -ohjelman pääosassa. Tunnettujen suomalaisten musiikintekijöiden etno-, kansanmusiikki-, rock-, jazz- ja rapsovitusten lisäksi virsiä tanssittiin ja viitottiin. Ohjelman yhteydessä katsojilla oli tilaisuus valita suomalaisen suosituin lempivirsi, jonka titteleihin lunasti ”Päivä vain ja hetki kerrallansa” (virsi 338).

Vuoden 1701 virsikirja oli aikaan joka kodin kirja. Sen jälkeen kun ”Verkkovirsikirja” julkaistiin evl.fi-sivustolla vuonna 2006, on virsikirja ollut jälleen joka kodin ulottuvilla ja hyvin helposti saatavissa. Verkkovirsikirjan virret pyritään saamaan lähivuotena soivaan muotoon viime syksynä käynnistyneen kirkkohallituksen ”Virsiä videoprojektin” myötä. Toki internetistä löytyy tänä päivänä monenlaista muutaakin virsiin liittyvää, muun muassa Sibelius-Akatemian kirkkomusiikkiosaston Virtuaalikedraali-sivusto ja Kotimaa-yhtiöiden virret.net-hakupalvelu.

Uudelleen soinnutettu ja iloisesti opeteltu

Uusia virsisovituksia on sisällytetty äänitteiden lisäksi nuottijulkaisuihin ja oppimateriaaleihin sekä kirkkohallituksen jumalanpalvelus ja musiikkitoiminnan (KJM) proprium-projektin julkaisusarjaan. Syksyllä 2007 ilmestyneessä Kirjapaja-kustantamon ”Sointuvirsikirjassa” löytyvät reaalisointumerkit ensimmäistä kertaa jokaisen virren yhteydestä. Vanhojen virsien uudelleensovittamisen rinnalla on sekä kirkon että kustantajien (ja muiden tahojen) toimesta ryhdytty luomaan ja julkaisemaan uusiakin virsiä. Viimeksi tähän kannusti ”Virsi 2012” -kilpailu.

Ei ole ollenkaan uusi asia, että virsilauluperinteen siirtymisestä ja virsikasvatuksesta kannetaan huolta. Kauas taakse ovat jääneet kuitenkin

ne ajat, jolloin virsiä opeteltiin ulkoa opettajan harmonin tahdittamana. Kansallinen Virsivisa on innostanut jo viisi kertaa peruskoulun kolmannen ja neljännen luokan oppilaita tutustumaan virsikirjaan ja laulamaan virsiä toiminnallisista ja hauskoista lähestymistavoista. Virsiä on opittu kuva-arvoitusten, veikeiden tehtävien ja vaikkapa pantomiimien välityksellä. Koulujen ja seurakuntien välistä yhteistyötä, virsien musisoimista ja virsikasvatusta ovat pyrkineet tukemaan myös eri oppimateriaalijulkaisut.

Tutkijoiden työpöydällä

Hymnologinen tutkimus on aikaisemmin keskittynyt perinteisesti hyvin paljon itse virteen ja virsikirjaan. Viime vuosina virsitutkijoiden kiinnostus on kuitenkin siirtynyt yhä useammin virsien ja virsikirjan ulkopuolelle. Keskeisiksi kysymyksiksi ovat nousseet muun muassa ”Mikä on virsi? Kuinka virsi määritellään? Mihin virsi liittyy 2000-luvulla?”

Pohjoismaisen Nordhymn-instituutin ”Dejlig er jorden” -julkaisua (toim. Hansson, Bohlin & Straarup 2001) voidaan pitää tämän uudenlaisen tutkimusotteen ja näkökulman edelläkävijänä. Suomalaisista tutkijoista kirjaan ovat **Karl-Johan Hanssonin** lisäksi kirjoittaneet **Hannu Vapaavuori** ja **Esko Ryökäs**. ”Dejlig er jorden” -teoksessa on tarkasteltu virttä uskonnollisena, mutta ennen kaikkea kulttuurisena ilmiönä. Myös Suomessa vuonna 2010 käynnistyneen viisivuotisen Virsitutkimushankkeen tutkimuskohteeksi on määritelty ”virren asema ja merkitys 2000-luvun suomalaisessa kulttuurisessa ja uskonnollisessa elämässä”. Mainittakoon, että viime keväänä 2011 Hymnologian ja liturgiikan seura järjesti yhdessä Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran kanssa seminaarin, jonka aiheena oli ”Virsi suomalaisessa kulttuurissa”.

Kohti tulevaa

Virsikirjan lisäviikkotyö on alkanut ja katseet suuntaavat nyt eteenpäin kohti tulevaisuuden virttä. Virsi on Jyväskylässä toukokuussa vietettävien Kirkon musiikkijuhlien pääteemana. Kuudes valtakunnallinen Virsivisa käynnistyy jälleen ensi syksynä. Virsitutkimushanke on lähtenyt vauhtiin ja parhaillaan usean tutkijan työpöydän ääressä pohditaan ja tarkastellaan virsiä eri näkökulmista. Uusia virsilevyjäkin

on luvassa, kun jazzmuusikko **Jukka Perkon** Avara-levy julkaistaan maaliskuussa. Virsikirja ja virret ovat siis 2000-luvun toisellakin vuosikymmenellä edelleen hyvin ajan-kohtaisia. ■

Kirjoittaja on opintovapaalla Maskun seurakunnan kanttorin virasta. Kirjoitus perustuu Tallinnassa Viron virsikirjan 20-vuotisjuhlakonferenssissa, ”Quo vadis, Kiriku Laulu- ja Palveraamat?”, 26.11.2011 pidettyyn esitelmään.

Virsikirjallisuutta

Erkki Tuppurainen (toim.): Yxi Tarpelinen Nuotti-Kirja [...] (SKS 2001), **Tauno Väinölä**: Virsikirjamme virret (Kirjapaja 2008), **Markus Similä**: Muistatko vielä sen virren (Kirjapaja 2009), **Liisa Enwald** ja **Tuula Hökkä** (toim.): Virren virtaa: veisattu runo ennen ja nyt (Kansanvalistusseura 2010)

Materiaalia virsien soittamiseen ja opettamiseen

Kitaravirsiä (Lasten Keskus 2002), Soittajan virsikirja (Kirjapaja 2002), Virsien kirja (Kirjapaja 2005), Virsivirikepaketti (Kirkkohallitus 2007), Sointuvirsikirja (Kirjapaja 2007), Virsilöytöretki (Lasten Keskus 2009), VeisuuAstia Virikevihko (Pirkkalan seurakunta 2010) sekä Virsivisan www-sivut: www.virsivisa.fi

Suomenkielinen virsikirjan lisävihkotyö

KAISA-LEENA HARJUNMAA-HANNIKAINEN

MUM, VS. MUSIIKKISIHTTEERI, KIRKKOHALLITUS

Virsikirjan suomenkielisen lisävihkon valmistelun taustat ovat hyvin yhteneväiset ruotsinkielisen lisävihkon kanssa. Ne ovat luettavissa Jan Hellbergin oheisesta artikkelista.

Kirkkohallituksen täysistunto asetti elokuussa 2011 suomenkielisen virsikirjan lisävihkon työryhmän. Puheenjohtajaksi kutsuttiin Puijon seurakunnan kirkkoherra **Jaana Marjanen**, jäseniksi työalasihtteeri (vs.) **Kaisa-Leena Harjunmaa-Hannikainen**, professori **Kaisa Häkkinen**, mus.yo **Taru Härmäläinen**, runoilija **Anna-Mari Kaskinen**, opettaja, sosionomi yamk **Pekka Kosonen**, säveltäjä **Olli Kortekangas**, MuM **Pekka Nyman**, professori **Erkki Tuppurainen**, KM, MuM **Jenni Urponen**. Työryhmän sihteerinä toimi aluksi Kaisa-Leena Harjunmaa-Hannikainen, 1.2. alkaen päätoimiseksi sihteeriksi kutsuttiin TM **Timo-Matti Haapiainen**.

Lähtökohtaisesti kyseessä on voimassaolevan virsikirjan täydennys, ei virsikirjauudistus. Lisävihkon laajuudesta ei ole vielä tehty päätöstä. Työryhmän tavoitteena on aluksi kartoittaa sekä ne aihealueet, joista virsiä puuttuu nykyisessä virsikirjassa että olemassa oleva laulumateriaali, josta saattaisi löytyä jo valmista materiaalia tarpeeseen. Kartoituksessa tullaan käymään läpi suuri määrä kotimaista ja ulkomaista materiaalia. Yhtenä tärkeänä lähteenä voisi uskoa olevan Ruotsin kirkon virsikirjan, joka on kokonaan käännetty suomeksi (julkaistu vuonna 2003). On

myös pohdittu, tulisiko lisävihkon vastata monikulttuurisuuden ja kansainvälistymisen tarpeisiin. Tässä yhteydessä käydään arvioiden läpi myös runsas ekumeenisissa tapahtumissa käytettävä yhteinen laulusto.

Erään selvityksen mukaan yksittäisen seurakuntalainen on pääsääntöisesti sitä mieltä, että uusia virsiä ei tarvita.

"Virsi edustaa monelle muuttumattomuutta ja turvaa, joka nousee jo lapsuudesta saakka."

Seurakunnan työntekijät sitä vastoin ovat usein toista mieltä. Suhtautumise-roille löytynee syynsä. Virsi edustaa monelle muuttumattomuutta ja turvaa, joka nousee jo lapsuudesta saakka. Silloin usein rakkaimmiksi muodostuneet virret sopivat tilanteeseen kuin tilanteeseen ja antavat iloa ja lohtua – aina eri tavoin. Työntekijän, joka joutuu pohtimaan asiaa yksittäisen seurakuntalaisen asemasta kaikkia seurakuntalaisia ajatellen, näkökulma on osittain toinen. Hän joutuu uudenaikaisissa tilanteissa, toimituksissa, kriisihartauksissa, elämän käänteissä miettimään, mikä virsi juuri tähän hetkeen antaa parhai-

ten tukea, lohtua, valoa, eikä myöskään sulje ketään ulkopuolelle. Joskus voi löytyä sisällöllisesti oikeanlainenkin virsi, mutta se ei vaan tunnu säilyttävän ja ilmaisultaan sopivan tilanteeseen. Suuri osa virsistä on sidottu alun perin kansan valistus- ja opetustehtävään, mikä saattaa tämän päivän ihmistä joskus myös häiritä. Kaivataan pikemminkin ihmettelyyn, hiljaisuuteen saattelevia virsiä kuin selkeää opetusta sisältäviä virsiä.

Kirkolliskokouksen käsikirjavalio-kunnan mietinnössä nostetaan esiin jo joitain puuttuvia aihealueita. Todetaan, että tarvitaan esimerkiksi kirkkovuoden ajankohtiin liittyviä, kansainvälisyyttä käsitteleviä, kristillistä kasvatusta ja kummiutta tukevia virsiä.

Mietinnön mukaan virsikirjan lisävihkoon tulisi tehdä varta vasten uusia virsiä tällä hetkellä puuttuvista aihepiireistä. Tarkkarajaisten, tiettyyn tilanteeseen tarkoitettujen virsien ohella tarvitaan myös virsiä, joita voidaan käyttää monissa eri yhteyksissä. On tärkeää, että virsi voidaan kokea yhteiseksi, ei liikaa rajaavaksi, pois sulkevaksi. Mitä tarkemmin määritellään, sitä enemmän myös rajataan pois.

Tavoitteena on, että työryhmät jättävät ehdotuksensa suomen- ja ruotsinkielisistä lisävihkoista vuoden 2014 loppuun mennessä kirkkohallitukselle. ■

SJUNG EN NY SÅNG!

JAN HELLBERG

STIFTSSEKRETERARE FÖR
GUDSTJÄNSTLIV OCH MUSIK VID
DOMKAPITLET I BORGÅ STIFT

Finlands evangelisk-lutherska kyrkas finsk- och svenskspråkiga psalmböcker kommer inom några år att få var sitt psalmbokstillägg. Det spännande arbetet med att sammanställa tilläggen har nyligen börjat.

Behöver vi nya psalmer? Spontana svar på den frågan växlar mellan "Absolut!" och "Nej, det blir alltför många psalmer att kunna när de flesta församlingsaktiva bara kan en liten del av de nuvarande psalmerna!"

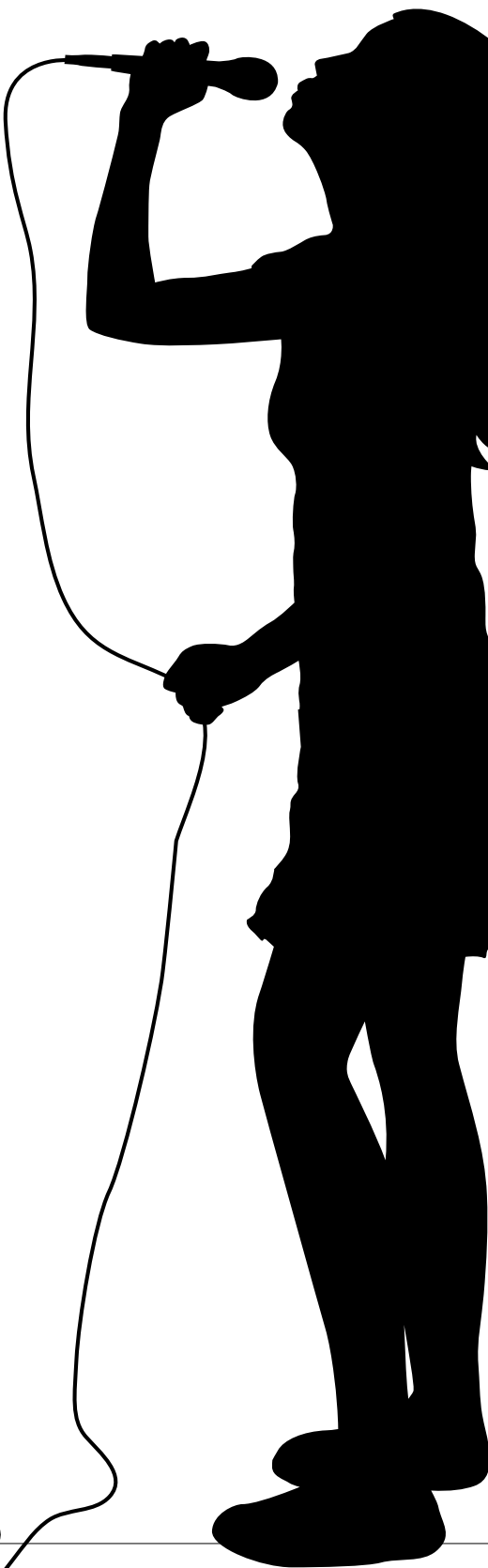
Frågan om nya psalmer är för stor för att vi skall nöja oss med enbart spontana svar. En psalmarbetsgrupp tillsatt av kyrkostyrelsens enhet för gudstjänstliv och musikverksamhet har i några år arbetat med psalmfrågor i ett brett perspektiv. På gruppens initiativ undersökte kyrkans forskningscentral år 2008 hur församlingsmedlemmar och församlingsanställda förhåller sig till psalmer. Bland dem som svarade i undersökningen fick en totalreform av psalmboken mycket lite understöd. Samtidigt önskade två av tre svarande sjunga psalmer som de hört i skriftskolan, och en ännu större del önskade sig fler "pigga och glada sånger" i kyrkan. En majoritet av de anställda som svarade ansåg att nya psalmer behövs. Undersökningens visade alltså att det finns ett behov av nya psalmpublikationer. Psalmarbetsgruppens sekreterare **Ulla Tuovinen** jämförde kyrkans behov av nya psalmer med en maratonlöparens behov av ny vätska: om man dricker först när törsten bränner till är det för sent. Det vill säga: vi måste tanka ny vätska (nya psalmer) med jämna mellanrum fastän vi inte ännu direkt känner oss törstiga, för att inte senare komma att känna en törst som är större än vår förmåga att tillgodogöra oss ny vätska (nya psalmer).

Parallellt med psalmarbetsgruppens arbete har ett förberedande arbete gjorts också på svenskspråkigt håll,

i den av domkapitlet i Borgå stift tillsatta arbetsgruppen för kyrkomusik. Gruppen har skissat planer på en stiftssångbok i flera band, varav ett innehållande psalmer. Den har också gått igenom texter och kompositioner som skapats i Sakral verkstad, en serie ord- och tonverkstäder som med början år 2002 och under ett flertal år därefter har inspirerat professionella och amatörer från Svenskfinland till att skapa psalmer.

En del av dessa preliminära tankar blev konkretiserade då kyrkomötet under sin höstsession 2010 beslöt att ge kyrkostyrelsen i uppgift att utarbeta ett tilläggshäfte till psalmboken. Eftersom vår kyrka har två jämställda psalmböcker, en på finska och en på svenska (de är dessutom jämnåldra, från 1986) innebär beslutet att två psalmbokstillägg skall bli till. För det har kyrkostyrelsen tillsatt två arbetsgrupper, en för det finskspråkiga och en för det svenskspråkiga tillägget, samt en ledningsgrupp. Grupperna skall arbeta under åren 2012-2014, vilket betyder att tilläggen kan bli färdiga år 2015.

**"Behöver
vi nya
psalmer?"**

Tankar om tilläggen

I skrivande stund är det för tidigt att säga vad psalmbokstilläggen kommer att innehålla, men vissa tankar som styr arbetet har redan dokumenterats. En grundläggande tanke i det förberedande arbetet har varit att respektive psalmbok från 1986 skall leva kvar med full pondus, men få sällskap av en tunnare bok som ökar valmöjligheterna. I det initiativ till kyrkomötet som låg som grund för beslutet om psalmbokstilläggen önskas psalmer med språk och tema för dagens behov. Initiativtagarna önskar också att tilläggen skall godkännas av kyrkomötet som helhet, och därmed få en "semi-officiell" status; de blir då något mindre officiella än psalmböckerna, men mera officiella än vanliga sångböcker.

Kyrkomötets handboksutskott skrev in i sina ställningstaganden, som föregick beslutet i plenum, att det är viktigt att det kristna arvet förs vidare till nya generationer också via psalmerna. Därför är det viktigt att utveckla psalmboken även mellan de rätt sällan återkommande stora reformerna. Utskottet önskar att man i arbetet med psalmbokstilläggen både tar fram existerande sånger som lämpar sig för psalmboken och skapar nya psalmer med teman som nu saknas.

Vad är en psalm?

I sina ställningstaganden skissade kyrkomötets handboksutskott upp en enkel psalmdefinition, nämligen att en psalm är "en på Bibeln grundad sång där innehållet, melodin och versformen förmedlar kyrkans tro och människans upplevelse". Vidare ansåg utskottet de sånger som väljs till psalmboken, eller till ett tillägg till den, bör vara lämpliga till innehåll och stil samt lämpa sig som allsång.

De som sammanställer en psalmbok eller ett psalmbokstillägg skapar

sig samtidigt en psalmdefinition – om inte uttalat så åtminstone underförstått, genom beslut om vad som tas med och vad som lämnas utanför. Om de som skall göra urvalet själva har en vid psalmdefinition behövs en ytterligare avgränsning i arbetet med en specifik utgåva, för att denna inte skall svälla ut eller spreta för mycket. I arbetet med ett tillägg behöver en klar betoning läggas på sådant material som behövs i församlingarnas liv, men saknas i den psalmbok som tillägget skall komplettera.

Nya psalmer kan också locka nya sångare

Psalmerna är församlingens allsänger i högmässor, i andra gudstjänster in-

klusive förrättningar och i andra formella eller informella samlingar. De är också till glädje i enskilt andaktsliv. Det är inget fel på de gamla psalmerna, men vi behöver också nya för att tillsammans växa vidare. En ny sång kan öppna nya perspektiv som gör att också en gammal sång känns som ny när vi sjunger den igen. Nya sånger kan också bidra till att våra cirklar vidgas så att nya sångare börjar sjunga med. Det är inget fel på de gamla sångarna heller, men också de kan bli som nya när de får nya sångare vid sin sida.

Sjung till Herrens ära, sjung en ny sång, / sjung till Herrens ära, hela världen! (Ps 96:1) ■

"En ny sång kan öppna nya perspektiv som gör att också en gammal sång känns som ny när vi sjunger den igen", säger Jan Hellberg.

Kuva: Mao Lindholm

Olli Kortekangas

- vapaa säveltäjä

JUHANA UNKURI

TM, VAPAA TOIMITTAJA, HELSINKI

Säveltäjä Olli Kortekangas on tehnyt urallaan paljon myös kirkollista musiikkia. Kortekangas näkee hyvän musiikin ajattomana. Parhaillaan hän pohtii virsien tilannetta virsikirjan lisävihkotyöryhmässä.

Virret ja ylipäättään laulaminen tulivat **Olli Kortekankaalle** tutuiksi jo lapsena.

– Lapsuudenkodissani laulettiin virsiä, kansanlauluja, maa-kuntalauluja ja melkein mitä vaan. Lauloimme myös meillä käyneiden vieraiden kanssa. Ehkä kotini vahva laulamisen perinne on vaikuttanut myös ammatinvalintaan. En tiedä onko nykykodeissa tapana enää laulaa. Jos ei, se on vahinko, pohtii Olli Kortekangas, jonka isä on entinen Tampereen piispa Paavo Kortekangas.

Olli Kortekangas, 56, on säveltänyt pitkällä säveltäjänurallaan yli 100 teosta, muun muassa orkesterimusiikkia, oopperoita ja kuoromusiikkia. Hän on tehnyt runsaasti myös kirkko-

musiikkia, erityisesti kuoroille sekä soololauluja hengellisiin teksteihin.

– Näin on ollut varsinkin viime vuosina. Tämä kertoo sekä omasta kiinnostuksesta että lisääntyneistä seurakunnallisista kontakteista. Olen tehnyt paljon materiaalia kotikaupunkini Espoon seurakunnille, mutta myös muualle.

Kortekankaan laajin kirkollinen tuotanto on ollut Espoon seurakuntien tilauksesta tehty Riemuvuoden juhlamessu, jonka ensiesitys oli adventtina 1999. Kortekangas sävelsi messuun käytännössä kaiken mahdollisen: alkusoirot, loppusoirot, virsisovituksiset, liturgiat ja välimusiikit. Naantalin viime kesän musiikkijuhlille hän sävelsi laajan kantaatin De virtute in virtutem - Pyhiinvaeltajan lauluja.

"Tämän päivän ihminen voi löytää satoja vuosia vanhoista virsistä jotain sellaista, joka koskettaa häntä", sanoo Olli Kortekangas. Itse hän pitää erityisesti vuoden 1701 virsikirjasta.

"Virssissä pitää olla tarttuvuutta ja mukaansatempaavuutta."

Kortekankaan ehkä keskeisintä tuotantoa ovat hänen seitsemän oopperaansa, uusimpina Isän tyttö (2006) ja Yhden yön juttu (2011).

Kortekangas ei itse halua tehdä varsinaista eroa hengellisen ja muun musiikin välille.

– Olen tehnyt aika paljon urkumusiikkia. On vaikea sanoa, onko se konserttimusiikkia vai hengellistä musiikkia. Minulla on ylipäätään se ajatus, että ihmisen elämänkatsomus heijastuu kaikkeen, mitä hän tekee. Ja kirkollisen musiikin traditio on merkittävä osa koko klassisen musiikin traditiota.

Täsmävirsiä ja väljyyttä

Kortekangas kuuluu työryhmään, joka valmistelee parhaillaan virsikirjan lisävihkoa. Hänen mukaansa nykyisessä virsikirjassa on suuri määrä todella hienoa ja arvonsa säilyttäneitä materiaalia.

– Valikoimaa olisi mielestäni tyyllisesti edelleen varaa laajentaa. Muun muassa rippikoulusta tuttuja lauluja voisi olla enemmän, joitain tällaisia virsikirjassa toki jo onkin.

– Lisävihkossa voisi olla myös meidän aikamme vakavaan konserttimusiikkiin pohjautuvaa uutta materiaalia. Ja miksei mukaan voisi ottaa myös vanhempia virsiä, esimerkiksi niiltä herätysliikkeiltä, jotka ovat tähän asti olleet virsikirjassa vähemmän edustettuina, pohtii Kortekangas, jonka isä toimi piispakaudellaan 1980-luvun

puolivälissä puheenjohtajana virsikirjajavaliokunnassa.

Olli Kortekankaan mielestä virsien kategorioita ja käyttöyhteyttä tulee pohtia riittävän tarkasti.

– Täsmävirsiä, esimerkiksi kirkkovuoden eri juhlapyhiin ja erilaisiin elämäntilanteisiin liittyviä virsiä tarvitaan. Mukaan on saatava myös kristityn elämää yleisemmin pohtivia virsiä, joista jokainen veisaaja voi löytää itselleen sopivia ja tuttuja teemoja.

Kortekankaan mukaan nykyisessä virsikirjassa teksti on musiikkia suuremmassa roolissa.

– Perinne kai sanelee tämän, mutta käytäntöä voisi kyseenalaistaa. Aina-kaan virsikirjaan myöhemmin mukaan tulleissa 700-alkuisissa virssissä näin ei ole tehty, vaan niissä on päinvastoin satsattu uusiin teksteihin. Jos sama sävelmä löytyy useilla eri sanoilla, ne tulkitaan eri virsinä. Mutta jos samaan tekstiin liittyy kaksi eri sävelmää, ne nimetään a- ja b-versioiksi.

– Vaikka virsien tekstit perustuvat Raamatun opetukseen, ne ovat sävelmien tapaan ihmiskäden kirjoittamia. Uskon, että useimmille veisaajille olennaista on virren kokonaisuus.

Uuden virsikirjan tarpeeseen Kortekangas ei halua ottaa kantaa.

– Enkä edes osaa arvioida sen tarvetta muuta kuin henkilökohtaisella tasolla. Mutta ilmeisesti lisävihko on koettu laajasti välttämättömäksi, kun tällainen työryhmä on asetettu. Ja hyvä näin.

Vanha virsikirja on hieno aarteisto

Kortekankaan mukaan on vaikea tarkasti määritellä, mikä tekee sävelmästä virren.

– Virsille on kuitenkin ominaista se, että ne ovat äänialaltaan kohtuullisia ja rytmikaltaan suhteellisen yksinkertaisia. Näin ne soveltuvat hyvin nimenomaan yhteislauluun. Kuten kaikessa kestävässä musiikissa, virsissäkin pitää olla tarttuvuutta ja mukaansatempaavuutta. Virsien pitää olla nopeasti omaksuttavissa, mutta ne eivät saa olla liian yksinkertaisia tai banaaleja.

– Populaarimusiikin puolella puhutaan paljon hiteistä. Ehkä populaarimusiikissa tiedetäänkin jotain siitä, miten hitti syntyy. Mutta miten tunnistaa tuleva ikivihreä. Pelkäänpä, että meillä on työryhmässä edessä sama haaste.

Kortekankaan mukaan ihan uuden materiaalin kanssa kannattaa olla varovainen.

– Jos joku melodia on suosittu tänä vuonna, se voi olla ensi vuonna vanhentunut. Hyvä musiikki on ajatonta. Tämän päivän ihminen voi löytää satoja vuosia vanhoista virsistä varmasti jotain sellaista, joka koskettaa häntä.

Kortekangas pitää erityisesti vuoden 1701 virsikirjasta, joka on hänen mielestään hieno aarteisto.

– Sen virsiainesta rakastan ja sen puoleen usein käännyin. Suuri osa Vanhan virsikirjan virsistä on myös nykyisessä virsikirjassa, tosin jossain määrin vesitettyinä. Alun perin nuo virret olivat jylyitä ja voimakkaalla tavalla kulmikkaita. Nyt kulmia on pyöristetty ja siistitty vähän liikaa. Mutta ymmärrän, että niitä on ollut vaikea notatoida eli kirjoittaa nuotteiksi. Vanhoja virsiä laulettiin varmaankin monella eri tavalla, ja niiden notaatio on jonkinlainen likiarvo.

Virsien notaatiossa on ylipäätään haastetta.

– Varsinkin kevyemmässä tyyliässä nuotti ja tulkinta poikkeavat väkisin toisistaan, on synkooppia ja muuta. Viime vuosikymmeninä moniin virsiin ja muihin hengellisiin lauluihin on lisätty sointumerkit. Näin niitä voi säestää perinteisestä koraaliharmoniasta poiketen esimerkiksi kitarralla. Tämä on mielestäni erinomainen idea.

Kortekankaan mielivirsiä ovat adventtivirret.

– Tähän on varmasti musiikillisia, mutta myös henkilökohtaisia syitä. Virsiin liittyy tunnetusti usein omaa henkilöhistoriaa, muistoja ja tunteita.

Tilaa monentyyppiselle kirkkomusiikille

Kortekangas on ollut jo useita vuosia päätoiminen säveltäjä. Sitä ennen hän toimi parinkymmenen vuoden ajan myös pedagogina muun muassa Sibelius-Akatemiassa. Kortekankaan mukaan päätoimisena säveltäjänä toimiminen on riskibisnes.

– Yksi kollega sanoi kerran säveltämisen olevan toimimista alalla, jolla ei ole työmarkkinoita, jollei niitä itse luo. Minusta se oli hyvin sanottu. Erilaisille asioille on olemassa sosiaalinen tilaus. On vain aistittava ja vaistottava, missä ne ovat ja osattava markkinoida itseään. Nämä eivät ole yksinkertaisia asioita.

– Toisaalta vapaus kiehtoo. Tässä saa olla oma herransa. Mutta tämä on kovaa työtä. Työt on tehtävä, eivät ne ihmettelemällä tule valmiiksi. Toki tämä on muutakin kuin luovaa säveltämistä. On hankittava materiaalia ja tehtävä muuta taustaselvitystä. Luonnollisesti tähänkin kuuluu toimistotyötä sähköpostineen ja puheluineen.

Säveltämisen lisäksi Kortekangas kirjoittaa joskus artikkeleita ja pitää välillä lyhyitä kursseja tai luentoja.

– Niistä saa vähän rahaa ja ennen kaikkea ne ovat henkireikä. Säveltäminen on yksinäistä työtä. Aina kun minulla on mahdollisuus luoda itselleni edes pieneksi hetkeksi työyhteisö, kuten esimerkiksi oopperaa tehdessä on – tartun siihen.

Kortekangas kertoo nauttivansa monenlaisesta musiikista, erityisesti bluesista ja nuoruusvuosiensa rockmusiikista. Hän arvostaa myös gospelia ja kirkkomusiikin muuta kevyempää puolta, mutta näkee niiden käytössä riskejä.

– Niille on oma paikkansa. Mutta kirkollisessa kevyessä musiikissa saat-
taa olla sama vaara kuin koulujen musiikinopetuksen bänditouhuissa. Jos aina mennään helppojen ja tuttujen ratkaisujen kautta, jää puuttumaan älyllinen ja emotionaalinen haastavuus. Sitä pitää mielestäni olla niin kirkollisessa kuin muussa taiteessa. Toivoisin, että kirkkomusiikissa annettaisiin tilaisuus monentyyppiselle musiikille ja monenlaisille säveltäjille. ■

Uusia tuulia ja vanhoja säveliä

– hengelliset laulukirjat 2011

OLLI-PEKKA LAAKKONEN

JOHTAVA KANTTORI, TURUN HENRIKINSEURAKUNTA

Hengellisiä laulukirjoja ilmestyy tasaiseen tahtiin. Laulukirjojen suosio ihmetyttää – missä uudet laulut raikuvat, kun tilaisuuksissa aina lauletaan niitä samoja säveliä?

Kustantamot tuntuvat uskovan uusien sävelmien suosioon. Viime vuonnakin julkaistiin useita laulukirjoja. Tarkempi tarkastelu paljastaa, että usein laulut ovat kuitenkin kierrätystavaraa. Kirjat ovatkin vanhojen veisujen kokoelmia. Jos lopputuloksena on kuitenkin lisää laulua, niin vanhan sävelen kierrättäminen on vähintään ekoteko.

Vaikuttava Ydinjätteen hautajaisitkuvirsi

Uusia virsiä 2011 on ajan hermoilla. Mukana on kanta-aottava Ydinjätteen hautajaisitkuvirsi. Laulu herättää vahvoja tunteita. Lisäväriä virsi saa kalevalaisesta ilmiästä: ”Makaelemaan sisässä talvea satatuhatta, yheksän jääkauden yli!” Tässä on virsi, joka synnyttää keskustelua. Oli laulusta mitä mieltä tahansa, niin varmaa on, että virren huoli ydinjätteestä pysyy ajankohtaisena vielä satoja vuosia.

Löytyy neljäkymmenen virren vihkosesta myös laulu toisella kotimaisella kielellä. **Kaj-Erik Gustafssonin** ja **Maj-Britt Palmgrenin** tekemä

hieno Eviga ord -hymni pohjautuu Clemens Aleksandrialaisen vanhaan tekstiin. Laulu on painettu neliäänisenä. Kuorolaisen näkökulmasta on hienoa, että Uusia virsiä 2011 -kokoelmasta löytyy myös kuorosovituksia.

Kirjapajan kustantama vihkonen on onnistunut kokoelma lauluja elämän eri tilanteisiin. Näillä ajankohtaisilla virsillä rikastuttaa jumalanpalveluselämää, tai laulut toimivat esimerkiksi alustuksena keskustelulle.

Veisuja ikinuorille

Klassikkoveisuihin on kerätty nuorten hengellisiä lauluja neljäkymmenen vuoden ajalta. Nuorten Keskuksen julkaiseman veisuukirjan runsaat sata laulua ovat tuttuja ja helppoja. Tämän kirjan avulla voi viritellä jo kadonnutta lauluääntään uudelleen esiin. Klassikkoveisut suorastaan pakottaa kokemaan viidenkymmenen ylittäneistä nuorista oman porukan. Heidän kanssaan saa sitten muistella menneitä iltoja ja kaikkia nuoruuden ajan ystäviä – ja laulaa sydämensä kyllyydestä.

Lapsiakaan ei ole unohdettu. Kirja-

pajan kustantama Lasten veisukirja jatkaa klassikkoveisujen hengessä. **Risto Ranta-Aho** on koonnut tuttuja lasten hengellisiä lauluja yksiin kansiin. Joukkoon on mahtunut muutama vieraampikin laulu. Näiden sävelten rytmi vaatii rinnalleen selkeän säestyksen. Lasten veisukirja on siten astetta haasteellisempi ja miksei monipuolisempi kuin jo monia vuosia käytössä ollut Lasten virsikirja.

Löytyn kootut

Usein laulukirja syntyy yhden taiteilijan lauluista. Esimerkiksi **Pekka Simojoen** ja **Jukka Salmisen** lauluja on kerätty yksiin kansiin useampiin kokoelmiin. Nyt myös Kirjapajan Jaakko Löytyn kootut 1 -kirja jatkaa samaa ideaa.

Numeron perusteella voi arvata, että kokoelma tulee saamaan jatkoa. Kirja on tarkoitettu selkeästi lahjakirjaksi tai artistikäyttöön. Hintaa on sen verran, että harva seurakunta hankkii laulukirjan julkiseen käyttöön. Onneksi Löytyn lauluja voi joukolla laulaa monesta muusta kokoelmasta.

Laulun voimaa

Hengelliset liikkeet eivät ole unohtaneet laulun voimaa. Körttiläisten oma Siionin virret on uudistumassa. Myös vanhoillislestadiolainen Siionin laulut -kirja hakee uusia säveliä. Vuoteen 2016 tähtäävä uudistustyö pyrkii löytämään lauluja tämän päivän ihmisille. Lauluja, joiden aiheet käsittelevät suvaitsevaisuutta, ihmisen haurautta ja vapaa-aikaa. Kotimaa 24.fi:n mukaan liike hakee uusia lauluja pitkälti omiensa parista. Mielenkiintoinen kokeilu on myös tuleva viidesläisten Viisikielinen laulukirja, johon on saanut ehdottaa omia suosikkisäveliä internetin kautta.

Kaiken kaikkiaan hengelliset liikkeet ovat siis lähteneet voimalliseen uudistustyöhön. Voi sanoa, että onneksi myös kirkon oma virsikirja on saamassa uutta ilmettä lisävihkon kautta! Näin myös uudet tuulet puhaltavat toivottavasti koko maassa.

Kohti digiaikaa

Pintapuolisempikin laulukirjojen katsaus paljasti, että meille laulajil-

le ja laulun ohjaajille tarjotaan yllin kyllin hyvää laulettavaa. Siitä huolimatta en ole usein näitä sävelherkkuja seurakunnassani tarjoillut. Oman haasteensa tuo talous, sillä lauluvihkojen hankinta maksaa useita satoja euroja.

Toivottavasti tulevaisuudessa digitaalisen materiaalin lisääntyvä tar-

jonta ja järkevä hinnoittelu voivat tuoda kustannuksiin helpotusta. Sieluni silmin voin nähdä leirinuotion ääreen kokoontuneen ryhmän, joiden jäsenet tavailevat tablet-tietokoneistaan netistä imuroimaansa **Petri Laaksosen** uutta laulua. Onko uni toivetta vai painajaista, sen saa jokainen itse päätellä. ■

Laulajille ja laulunohjaajille tarjotaan yllin kyllin hyvää laulettavaa.

ROHKEASTI luottamusmiesehdokkaaksi!

SARI JÄRNFORS

SAIRAALAPASTORI, LUOTTAMUSMIES, RAUMAN SEURAKUNTA

Luottamusmiesehdokkaaksi asettuvan ei tarvitse hallita sopimuksia etukäteen. Tehtävässä tarvitaan ennen kaikkea halua oppia ja neuvotella. Oman työyhteisön tuntemus, pitkäjänteisyys ja sitoutuminen ovat myös eduksi. Noita ominaisuuksia löytyy useimmilta akilaisilta. Siis pä rohkeasti mukaan vaan!

Aloitin luottamusmiehen tehtävän kesken edellistä kautta, koska seurakunnassamme pitkään toiminut luottamusmies siirtyi toiseen työpaikkaan. Seurakuntamme jukolaisilla ei ollut kiinnostusta luottamusmiehen tehtävään, joten koin, että pitkäaikaisena työntekijänä oli minun vuoroni ”uhrautua”. Tuossa vaiheessa minulla oli hyvin hatara käsitys siitä, mitä luottamusmies tekee. Tiesin, että palkkaneuvotteluja oli käyty ja vaativuusryhmiä määritelty, mutta enpä paljon muuta. Asia ei ollut kiinnostanut minua kovinkaan paljon. Luulen olleeni aika tyypillinen Pappisliiton jäsen. Liiton jäsenyys oli minulle kyllä tärkeää, mutta luotin siihen, että luottamusmies hoitaa paikallistasolla edunvalvonnan. Itse en ollut kiinnostunut perehtymään sopimuksiin ja niiden sovelluksiin.

Luottamusmiestehtävä on mielenkiintoinen

Koulutusten ja käytännön asioiden hoitamisen kautta aloin vähitellen hahmottaa luottamusmiehen tehtäviä. Hämmästykseni totesin, että luottamusmiestehtävä on hyvin mielenkiintoinen. Aiemmin tylsinä pitä-

mäni sopimukset alkoivat kiinnostaa oppiessani ymmärtämään niitä paremmin. Aloin myös seurata uutisia luottamusmiehen näkökulmasta kiinnittäen laajemmin huomiota eri liitoissa meneillään oleviin neuvotteluihin. Motivaation ja innon kasvaessa koin kuitenkin turhautumista itse tehtävän hoitamisessa.

Koulutuksissa kuulin, millaisista asioista eri seurakunnissa neuvoteltiin. Varsinkin palkkaukseen liittyvät kysymykset olivat hyvin monessa seurakunnassa esillä. Omassa seurakunnassani ei tapahtunut tällä saralla yhtään mitään. Syynä oli se, että johtavat viranhaltijat vaihtuivat ja muutosprosessissa meni kaiken kaikkiaan aika kauan. Virkojen täyttäminen vei oman aikansa, eivätkä uudet viranhaltijat tietenkään heti ensimmäiseksi aloittaneet palkka- yms. neuvotteluista. Kohtuullisen suuressa seurakunnassa oli paljon asioita, joihin heidän piti ensin tutustua. Tämä kaikki on hyvin ymmärrettävää, mutta melko uutena luottamusmiehenä se latisti intoani perehtyä asioihin. Tuntui, ettei tiedoilleni ollut käyttöä omassa seurakunnassani.

Nyt tilanne on muuttunut. Joitakin neuvotteluja työnantajapuolen kanssa on jo käyty ja olen saanut hyödyntää

oppimiani asioita työyhteisössämme muutenkin. Olemme alkaneet vähitellen miettiä myös niitä askelia, joita meidän on otettava kulkiessamme kohti HAVA:a. Työ on vasta alussa, mutta vähitellen asiat alkavat hahmottua. Olen ollut iloinen siitä, että niin jukolaiset työntoverit kuin myös työnantajan edustajat tuntuvat sekä arvostavan että luottavan luottamusmiehen tietoihin ja osaamiseen. Koulutukset eivät ole siis menneet hukkaan. Se on palauttanut innon perehtyä asioihin ja innostanut toimimaan luottamusmiehenä.

Liiton tuki on luottamusmiehille tärkeää

Kuluneina vuosina olen kokenut erityisesti AKIn tuen merkittävänä. AKIn irtautuminen JUKOsta ja liittyminen takaisin uusin ehdoin toi akilaisille luottamusmiehille vahvan tuen. AKI sai nimittäin oikeuden olla mukana kouluttamassa ja neuvomassa luottamusmiehiään. Siitä tuli oivallinen apu, sillä AKIn kurseilla on sopimusten lisäksi paneuduttu myös muihin asioihin esimerkiksi neuvottelutaitoihin. Lisäksi AKIn toimistossa on luottamusmiehiä varten oma työntekijä. Koska hän on tullut luottamusmiehil-

Kuva: Soilikki Vainiomäki

Sari Järnfors kertomassa seurakuntien esimiehille palkkausjärjestelmän periaatteista.

le tutuksi, hänen puoleensa on helppo kääntyä erilaisissa kysymyksissä.

AKIn pyrkimyksenä on parantaa edelleen neuvottelu- ja luottamusmies-toiminnan vaikuttavuutta. Tätä tarkoitusta varten on laadittu AKIn luottamusmiesstrategia, jonka yksi keskeinen osa on luottamusmiesten tukeminen entistä paremmin. Tämä tulee tapahtumaan muun muassa erilaisten luottamusmieskoulutusten ja materiaalipakettien, alueellisten luottamusmiestaapaamisten ja mahdollisen luottamusmiestutoroinnin avulla. Jatkossa siis uusi JUKOn luottamusmies, joka on AKIn jäsen, tulee saamaan enemmän ja monipuolisempaa perehdytystä kuin edeltäjänsä.

Pian on taas luottamusmiesvaalien aika. Rohkeaisen jokaista akilaista pohdintaan, olisiko itsellä kiinnostusta lähteä toimimaan työtovereiden ja -yhteisön hyväksi. Ei haittaa, vaikka ei tuntisi sopimuksia hyvin. Luottamusmiehdokkaaksi asettuvan ei tarvitse hallita sopimuksia etukäteen. Tehtävässä tarvitaan ennen kaikkea halua oppia ja neuvotella. Oman työyhteisön tuntemus, pitkäjänteisyys ja sitoutuminen ovat myös eduksi. Noita ominaisuuksia löytyy useimmilta akilaisilta. Siispä rohkeasti mukaan vaan! ■

”Luottamusmies on henkilöstön edustaja seurakunnassa.”

Luottamusmies – mikä, miksi, miten?

Luottamusmies on henkilöstön edustaja seurakunnassa. Pappeja ja kanttoreita samoin kuin muita akavalaisia edustaa JUKOn luottamusmies. Luottamusmies valitaan vaaleilla. Hänen tehtävänään on huolehtia virka- ja työehtosopimusten noudattamisesta seurakunnassa ja toimia seurakunnan akavalaisten yhteisenä edunvalvojana.

Luottamusmiehellä on oikeus neuvotella työnantajan kanssa edustettaviensa palkkoja ja muita palvelussuhteen ehtoja koskevista asioista. Sopimusten mukaan työnantajan on neuvoteltava luottamusmiesten kanssa aina ennen kuin seurakunnassa tehdään päätöksiä asioista, joilla on vaikutusta henkilöstön asemaan. Tällaisia asioita ovat esimerkiksi virkojen ja tehtävien uudelleenjärjestelyt seurakuntaliitoksen yhteydessä.

Luottamusmies turvaa henkilöstön oikeudet

Monesta seurakunnasta puuttuu vielä luottamusmies. Jos luottamusmiestä ei ole, henkilöstöllä ei juuri ole mahdollisuuksia vaikuttaa itseään koskeviin asioihin. Henkilöstön oikeudet jäävät työnantajan osaamisen ja harkinnan varaan.

JUKOn luottamusmies voidaan valita kaikkiin niihin seurakuntiin, joissa on vähintään viisi akavalaisiin liittoihin kuuluvaa. Jos akavalaisia

ei ole viittä, mutta Kirkon alojen jäsenet mukaan luettuna lukumääräksi tulee viisi, voidaan valita JUKOn ja Kirkon alojen yhteinen luottamusmies.

JUKO eli Julkisanalan koulutettujen neuvottelujärjestö on yksi kirkon pääsopijajärjestöistä. Sen jäseniä ovat kaikki akavalaisiin liittoihin oman liittonsa kautta kuuluvat. JUKO vastaa luottamusmiesvaalien järjestämisestä ja asettaa luottamusmiehet tehtävänsä. Noin puolet JUKOn luottamusmiehistä on pappeja tai kanttoreita, toinen puoli on lähinnä diakoniatyöntekijöitä ja nuorisotyönohjaajia.

Luottamusmies saa tukea AKIsta

Seuraavat luottamusmiesvaalit ovat ensi syksynä loka–marraskuussa. Tuolloin valitaan luottamusmiehet kaudelle 2013–2015.

Luottamusmiehen voi kuitenkin valita vaikka heti. AKIn toimistosta saa lisätietoja ja ohjeita vaalin järjestämiseksi. Papeilla ja kanttoreilla on korkean koulutuksensa ja vastuullisten tehtäviensä ansioista erinomaiset edellytykset ryhtyä luottamusmieheksi. JUKO ja AKI kouluttavat ja ohjeistavat luottamusmiehiä. AKIn kotisivuilla on luottamusmiehille oma sivusto.

Luottamusmiehellä on työyhteisössä turvattu asema, josta säädetään luottamusmiessopimuksessa. ■

Keikkatöissä kirkossa

Kotimaa-lehdessä oli juttu papeista keikkahommissa. Lähtökohta on, että pappi, oli hän sitten virassa tai ei, ei voi ottaa seurakuntalaiselta palkkiota tekemästään työstä. Myöskään kirkko ei noteeraa näitä kirkolle usein myös välttämättömiä keikkatyöläisiä. Kirkko elää lainsäädännössään vielä aikaa, jolloin ihmiset eivät muuttaneet ja sama pappi oli samassa seurakunnassa koko virkauransa ajan.

Kesäloma-ym. sijaiset ovat selkeitä asioita, mutta astumme harmaalle alueelle heti, kun seurakuntalainen pyytää ns. ”omaa” pappia kastamaan, vihkimään tai siunaamaan eri paikkakunnalle. Jos pyyntö ei tule seurakunnan kautta, keikkapappi voi pärjätä niin kuin parhaaksi näkee.

Nykyään on työttömiä pappeja, päättyä tekeviä pappeja, virkeitä eläkeläispappeja jne., jotka eivät ole seurakunnan palkkalistoilla. Kun heitä pyydetään henkilökohtaisesti, tilanne

on hankala. Jos on kysymys tutuista tai sukulaisista, on vaikea kieltäytyä. Jos matka on pitkä, esim. satoja kilometrejä, se tulee tosi kalliiksi. Toimituksen valmistelu ja matkat voivat yhteensä viedä parikin työpäivää! Vahingosta viisastuneet kieltäytyvät tai sanovat heti, että koska seurakunta ei tässä tilanteessa maksa heille mitään, heidän täytyy pyytää matkakorvaus. Itse työstä he eivät voi pyytää mitään.

Tiedän kollegoja, jotka ovat omasta pussistaan joutuneet palkkaamaan lastenhoitajan (yksinhuoltaja äitipappi) tai maksamaan hotelliyön toisella paikkakunnalla vihkimisen ja hääjuhlan jälkeen. Kirkon virkaehtosopimuksen mukaiset toimituspalkkiot ovat luku sinänsä, niin alhaisia ne ovat. Niitä ei edes voisi verrata muiden korkeasti koulutettujen keikkapalkkioihin.

Kysynkin: Eivätkö seurakunnat voisi järjestää asioita niin, että kirkkoheranviraston seinälle laitettaisiin esite siitä, mitä tulee tehdä, jos pyytää ns.

oman papin. Virkailijat voisivat vielä tarvittaessa selvittää asiaa. Toiseksi: Eivätkö seurakunnat voisi ilman muuta maksaa palkkion sille, joka tekee toimituksen. (Ei vie seurakuntaa konkurssiin, niin pieniä ovat palkkiot ja keikkapappien palveluksia tulee suhteellisen harvoin.) Silloin myös paikallisilta papeilta jäisi aikaa muuhun.

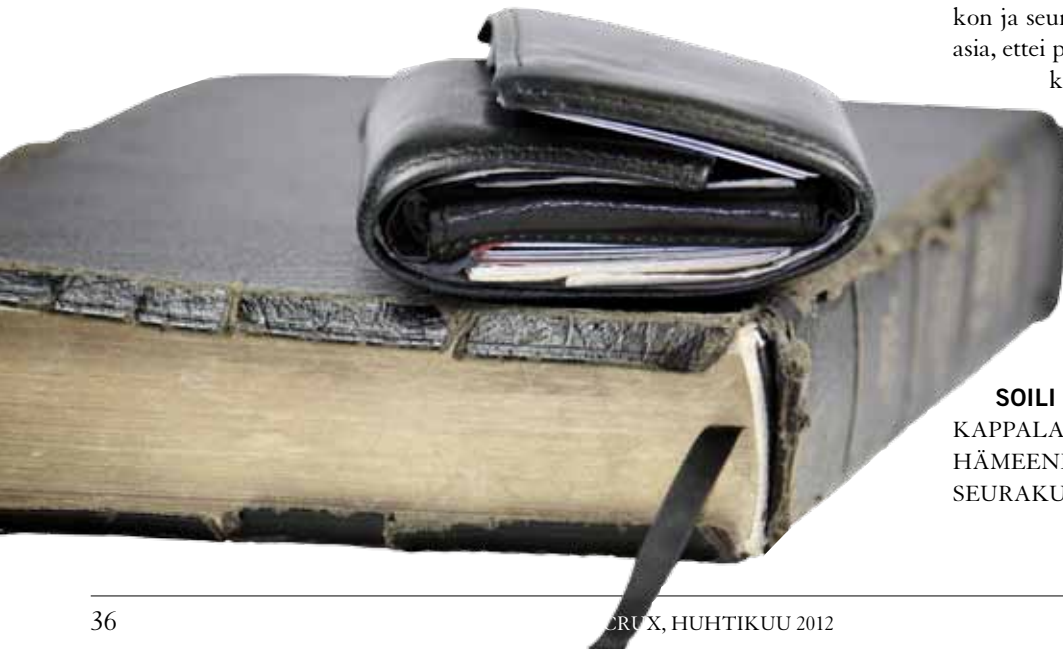
Keikkailija ilmoittautuisi aina seurakuntaan, niin että asia ja matkakorvaussuunnitelma olisivat etukäteen tiedossa. Koska nykyään ihmiset ja papit muuttavat paljon, olisi yhteisvastuullinen lopputulos varmasti hyvä. Ketään ei käytettäisi hyväksi ja työmies olisi palkkansa ansainnut. Sitä paitsi pappiakaan ei elä pelkällä hengellä, papinkin perhe tarvitsee rahaa elääkseen.

Kirkon ja seurakuntien olisi hyvä tulevaisuutta ajatellen panostaa hyvään palveluun eikä juuttua byrokratiaan. Tällaista solidaarisuutta toivoisin kirkolta omia työntekijöitään kohtaan – siis nimenomaan myös työttömiä, keikkapappeja ja eläkeläisiä kohtaan! Kirkon ja seurakuntien tulisi hoitaa tämä asia, ettei pappiparkojen tarvitsisi enää

kärvistellä puun ja kuoren välissä, jäykkien sopimusten puristuksessa. Kysymys on myös sielunhoidollinen, sillä seurakuntalaisilla on oikeus saada herkkiin toimitustilaisuuksiin pappi, johon he luottavat. ■

SOILI JUNTUMAA

KAPPALAINEN, ROVASTI,
HÄMEENLINNA-VANAJAN
SEURAKUNTA

Uskonto moraalin lähteenä – TOTTA VAI TARUA?

Suomalaista yliopistoteologiaa esittelevän Teologia.fi-sivuston vuoden 2012 ensimmäisessä teemanumerossa syväluodataan uskonnon ja moraalin välisiä suhteita. Numerossa kysytään, millä tavoin uskonto ja moraalit ovat eri tilanteissa yhteydessä toisiinsa, ovatko uskonnolliset ihmiset moraalisempia kuin muut vai voiko uskonnollinen yhteisö jopa rajoittaa yksilön moraalista kehitystä.

Uskonnon ja moraalin välisiä yhteyksiä tarkastellaan kriittisesti useiden eri kirjoittajien laatimien artikkelien ja kolumnien kautta. Aina uskonnon ja moraalin kuuluminen yhteen ei ole edes ollut niin ilmeistä kuin tänä päivänä, esittävät varhaiskristillisyydestä väitöskirjaa valmisteleva **Joona Salminen** ja käytännöllisen filosofian dosentti **Petri Ylikoski**. Toisaalta kristinuskosta voidaan johtaa vahvojakin linjauksia yleiseen elämänmyönteisyyteen ja sen sovelluksiin, kuten esimerkiksi yhteisöelämän arkeen, teologisen etiikan ja sosiaalietiikan dosentti **Ville Päivänsalo** kirjoittaa.

Ensisijaisesti näkemykset uskonnon ja moraalin suhteista ovat muovautuneet ajassa, osoittaa kirkkohistorian professori **Kaarlo Arffman**. Kasvatustieteen professori **Kirsi Tirri** esittää puolestaan kolumnissaan tutkimustuloksia, joiden perusteella fundamentalistiset uskonnolliset yhteisöt eivät vaikuttaisi tukevan jäsentensä keskuudessa yhtä korkeaa moraalista ajattelua kuin symbolisesti uskontoa tulkitsevat yhteisöt. Kuinka paljon taas millään sosialisatiolla tai kasvatuksella voidaan vaikuttaa moraalisiin, kysyy Uuden testamentin eksegetiikan professori **Ismo Dunderberg**. Entä mikä yhteys persoonallisuutemme muodostumisella lopulta on etiikkaan, pohtii teologian tohtori **Patrik Hagman**.

Teemanumeron pääkirjoituksessa akatemitutkija, teologian ja sosiologian dosentti **Anne Birgitta Pessi** ruotii toisten auttamista uskonnon ja moraalin välistä yhteyttä todentavana tekijänä, mutta kysyy myös, onko uskonnon motivoima altruismi universaalia vai tarkkaan valittua ja rajattua. Kuinka laskelmoivaa käsityksemme

moraalista viime kädessä on ja miten suuri merkitys erilaisilla tilanne- ja rakennetekijöillä on moraaliseen toimintaamme, pohtii vastaavasti sosiaalietiikan professori **Jaana Hallamaa**.

Teologia.fi-palvelua ylläpitävät Helsingin yliopiston ja Åbo Akademin teologiset tiedekunnat sekä Itä-Suomen yliopiston filosofisen tiedekunnan teologian osasto. Vuosittain sivustolla julkaistaan suomalaista teologista tutkimusta ja teologisia puheenaiheita esittelevää materiaalia kolmen eri teeman kautta.

Teemanumero luettavissa osoitteessa: <http://www.teologia.fi>

Lisätietoja:

Anne Birgitta Pessi, vastaava toimitaja, Teologia.fi puh. (09) 191 23453 tai anne.b.pesti@helsinki.fi

Pekka Rautio, tiedottaja, Helsingin yliopisto, teologinen tiedekunta puh. (09) 191 24050 tai pekka.rautio@helsinki.fi

Onko seurakuntarakenteessa VAIHTOEHTOJA?

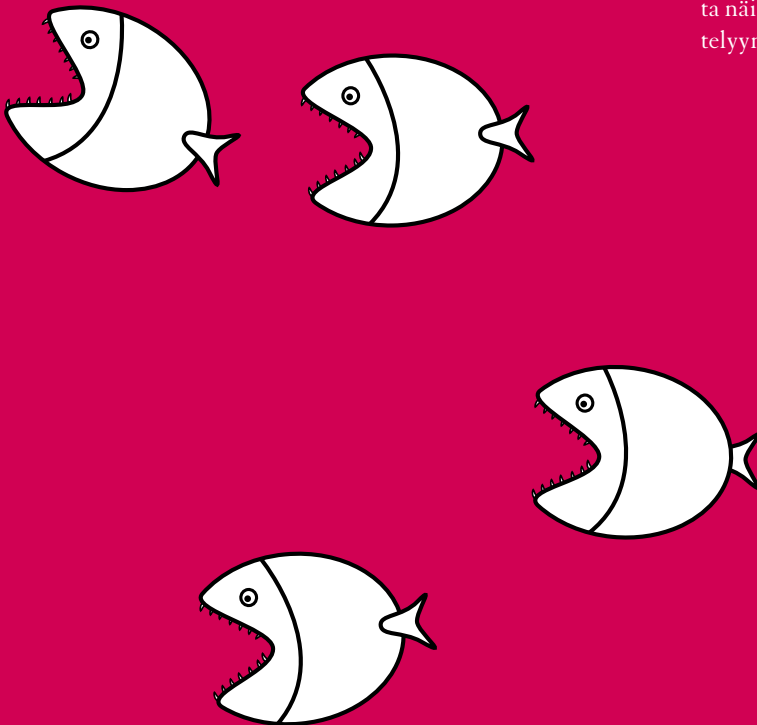
ANTTI KUJANPÄÄ

KIRKKOHERRA, ESPOON TUOMIOKIRKKOSEURAKUNTA

Kun vuosi sitten kartoitettiin uutta hallituspohjaa, nousi tulevaisuuden Suomen kuntarakenne polttopisteeseen. Edellisten hallitusten ajama Paras-hanke haudattiin vanhentuneena. Hallitusohjelmaan kirjattiin uuden rakenteen pohjaksi työssäkäyntialueet ja asiointi. Kun monessa muussa kohdin hallitusohjelman teko oli tervanjuontia, niin kuntauudistuksen periaatteista päästiin helposti sopuun. Tuolloin puhuttiin ja huhuttiin paristasadasta uudesta kunnasta. Uudistuksen valmistelun sai hallinto- ja kuntaministeri Henna Virkkunen.

Viime kuun alussa julkistettua kuntauudistuksen suunnitelmaa ja uutta kuntakarttaa valmisteltiin salamyhkäisesti pitkän syksyä. Aikatauluakin rukattiin, ettei presidentinvaali joutuisi kuntauudistuksen sijaiskärsijäksi. Pohjaehdotuksessa kuntia on alle 70.

Näinä viikkoina hallituksen matkasaarnaajat kiertävät maakunnallisissa kuntaseminaareissa esittelemässä mallia ja sen taustoja. Kuntaministerin sanoma näyttää kohtaavan maakunnissa tiukanpuoleisen vastustuksen. Uusimpien galluppien mukaan kansalaiset kyllä ymmärtävät kuntapuolen uudistamistarpeen, mutta eivät olisi valmiita näin perusteelliseen uudelleenjärjelyyn.

Hallituksen rivit rakoilevat ja syksyn kuntavaalit hermostuttavat puolueita ja hidastavat uudistajien vauhtia. Lie-nee kuitenkin selvää, että ennemmin tai myöhemmin suuri tai suurehko kuntaremontti on tulossa. Ehkä ei ihan sellainen, mitä nyt esitetään, mutta suuri muutos joka tapauksessa.

Miten käy seurakuntien?

Miten kirkko on valmistautunut uudistuvaan kuntakarttaan? Onko kirkkolain pykälästä, joka määrää seurakuntarakenteen sidoksesta kuntarakenteeseen tullut tai tulossa tu- kahduttava riippakivi seurakuntaelä- mälle? – Tätä murehtiessa unohtuu, että moni välttämätönkin seurakun- tapuolen rakennemuutos olisi jo jää- nyt ilman tätä kytkentää toteuttamat- ta. Mutta on myös ikäviä esimerkkejä sidoksen haitoista.

Useimmat viime aikojen seurakun- tarakenteen muutokset ovat johtuneet kuntien yhdistymisestä. Merkittävänä poikkeuksena vain huolella valmistel- tu Helsingin seurakuntien suuri uu- distus, jonka tuloksena maamme suu- rimmassa seurakuntayhtymässä on viime vuoden alusta ollut kolmen- kymmenen seurakunnan sijasta kak- sikymmentä seurakuntaa.

Viime vuosina kuntien yhdistymis- neuvottelijat ovat monin paikoin pi- täneet myös seurakuntien päättäjiä ajan tasalla. Tällöin nopeaakin yhdis- tymistä on voitu valmistella lähes sa- malla aikataululla kunnissa ja seura- kunnissa.

Mutta paikoin on asioita hoidettu heikosti. Kuntapäättäjät ovat valmis- telleet liitoksia salassa, ja seurakun- nissa ei ole oltu tietoisia tulossa ole- vista suurista muutoksista.

Valmisteluun ja vaih- toehtojen pun- taroin-

tiin on jäänyt liian vähän aikaa. Hen- kilöstöä ja luottamushenkilöitä ei ole kuultu riittävästi. Paniikissa on tehty ratkaisuja, joita jo muutaman vuoden kuluttua on jouduttu purkamaan.

Kirkon keskustelufoorumeilla on aiempaa pontevammin vaadittu irrot- tamaan seurakuntarakenne kuntara- kenteesta. Kirkkohallitus on tätäkin selvittänyt ja todennut, että kirkollis- veron periminen muulla tavalla kuin kuntaveron yhteydessä tulisi kirkolle tuhoisan kalliiksi. Olemmeko siis kirkossa paruuksiaan asti kuntaraken- teiden panttivankeja?

Tässä helposti unohdetaan pääasia: seurakuntien talouden ja hallinnon rakenteet ovat usein samalla tavalla ylipainoisia kuin kuntienkin. Kun vä- ki paikkakunnalla vähenee, rakentei-

ta on syytä keventää, että voimavaroja riittäisi seura- kuntien perustekemiseen. Kirkon sanoma ei kosketa ih- misiä hallinnon keinoin, vaan sielunhoidon, hartauden, ope- tuksen ja ylipäättään ihmisten kohtaamisen kautta.

**"Olemmeko
kirkossa
kuntarakenteiden
panttivankeja?"**

Vaihtoehtoja on syytä selvittää

Lähes sattumalta kirkkohallituksen asettama seurakuntarakenteiden uudistusta koordinoiva työryhmä saattoi loppuraporttinsa julki samalla viikolla kuin uusi kuntarakenne-esitys näki päivänvalon. Raportin kärki on uudistuvan kuntarakenteen haasteissa kirkolle.

Raportti hahmottaa kolme perusvaihtoehtoa, joista ensimmäinen perustuu nykymalliin. Siis seurataan kuntarakenteen muutoksia, rakennetaan suurempia talouden ja hallinnon yksiköitä. Tällöin perustetaan suurseurakuntia, joissa voidaan harkinnan mukaan perustaa toimintapainotteisia kappeleita, seurakuntapiirejä tai seurakunta-alueita. Tai jos kyseessä on kunnan alueelle jäävien riittävän isojen (vähintään 5 000 – 6 000 henkeä) seurakuntien fuusio, perustetaan seurakuntayhtymä ja kehitetään yhtymämallia nykyistä paremmaksi. Aina-kin lähivuosina tämä on ilmeisesti ainoa tie, niin hidas on lainsäädännön muutos.

Työryhmän hahmottelema uudenlainen rovastikuntamalli on nimeltään harhaanjohtava, sillä se muistuttaa enemmän rovastikunnan kokoista seurakuntayhtymää kuin nykyistä rovastikuntaa. Eikä lääninrovastikaan ole tehtäviltään entisellään.

Uusi rovastikunta pitäisi sisällään yhden tai useampia kuntia, rajojen pitäisi olla luonteivia ja selkeitä ja noudattaa kuntarajaa. Rovastikunnan seurakunnilla olisi sama kirkollisveroprosentti. Rovastikuntavaltuusto päättäisi virkojen perustamisesta ja sijoittamisesta, seurakuntien omaisuudesta ja verotulon käytöstä nykyisten seurakuntayhtymien yhteisen kirkkovaltuuston tapaan.

Seurakuntaa johtaisi kirkkoherra kirkkoneuvoston kanssa. Lääninrovasti johtaisi rovastikunnan yhteistä seurakuntatyötä ja olisi tukipalvelujen päälliköiden ja kirkkoherrojen esimies ilman omaa seurakuntaa.

Rovastikuntamalli antaisi mahdollisuuden kehittää seurakuntarakennetta

kuntarakenteista riippumatta, mikä lisäisi seurakunnissa työrauhaa. Ratkaisuta pitäisi vielä muun muassa se, valitaanko seurakuntavaaleilla rovastikuntavaltuusto vai kirkkoneuvosto vai molemmat. Kannatan itse yhden vaalin mallia ja sitä, että kirkkoneuvostot valitaan vaaleilla ja ne joko valitsevat edustajansa rovastikuntavaltuustoon tai edustus määräytyy suoraan kirkkoneuvoston vaalituloksen perusteella.

Uutta rovastikuntamallia suuremman yksikön hiippakuntamallin – kehittäminen lähti liikkeelle keskustelusta Kotimaassa noin vuosi sitten. Mallia kehitellyt työryhmä lähtee siitä, että vasta hiippakunnan kokoinen taloushallinnollinen yksikkö voi merkittävästi vähentää seurakuntien välistä taloudellista eriarvoisuutta ja lisätä synergiaa seurakuntien kesken.

Hiippakuntavaltuusto päättäisi strategian suuntaviivat ja tekisi talouden ja hallinnon tärkeät päätökset ja hoitaisi seurakuntien omaisuutta ja resursointia. Piispan ja hiippakunnallisen seurakunnan tehtävä ja vastuu kasvaisi merkittävästi, mutta se ei ehkä poistaisi kokonaan tarvetta rovastikuntarakenteen säilyttämiseen.

Haavoittuvuus kuntarakenteen muutoksille vähenisi tällä mallilla merkittävästi, mutta etäännyisikö päätöksenteko jo liian monen portaan taakse ja kauas seurakuntien arjesta ja tulisi-ko piispan kuormasta nyt kohtuuttoman raskas? – No ainakin hiippakuntavaltuusto tulisi nykyistä halutummaksi vaikuttajafoorumiksi!

Keskustelemaan

Rakennetyöryhmän loppuraportissa päädytään suosittamaan rovastikuntamallin kehittelyä perusratkaisuksi. Toisaalta korostetaan, että vain yksi malli ei välttämättä ole tarkoituksenmukainen koko kirkolle. Raportti esittelee uudet mallit ”tahallaan” varsin keskeneräisinä luonnoksina, alttiina kovallekin keskustelulle.

Keskustelematta on muun muassa seurakuntademokratian toteutuminen ja vähemmistökielisten seurakuntalaisten oikeuksista huolehtiminen. Kapitulien suunnalta on kuulunut myös huolta siitä, miten tuomiokapitulien ”omistajaohjaus” voi enää toteutua, jos valtaa siirtyy vahvoille ”rovastikuntayhtymille”.

Yksi avainkysymys on johtamiskoulu. Jos valitaan tuo rovastikuntamalli, niin jossakin tulee kovasti miettiä, millaisella koulutuksella ja valinnalla uudenlaiseen lääninrovastin virkaan löydetään päteviä ja osaavia ammattilaisia? Olisiko Pappisliiton syytä ottaa kehittämisessä aktiivinen rooli?

Rakenteitakin tärkeämpää on pohtia sisältökysymyksiä. – Edetään millä mallilla tahansa, kirkon pitää entistä paremmin huolehtia siitä, että seurakunta on jäsenilleen sopivasti läsnä ja lähellä. Tämä ei ole itsestään selvää, sillä kirkossamme on myös ajattelua, että toiminnallisetkin yksiköt pitäisi koota mahdollisimman suuriksi ”keskuspalkunniksi”, joista lähetetään sitten väkeä kentälle eri tehtäviin. Se olisi karhunpalvelus seurakunnan yhteisöluonteelle.

Jos hallintoa ja taloutta joudutaankin kokoamaan suurempiin yksiköihin, pitää uudistuksella varmistaa se, että seurakunta, kappeli tai alue seurakunta on paikallisyhteisö, jumalanpalvelusyhteisö, jolla on nimetyt työntekijät ja tarkoituksenmukaiset toimitilat. – Erikoista, että tämä heikonlaisesti toteutunut periaate oli keskeisenä jo kaksikymmentä vuotta sitten julkaistuissa mietinnöissä, Kirkko 2000 ja Seurakuntalainen 2000!

Nyt on ideoinnin ja keskustelun aika, kirkkohallitus odottaa palautetta 30.4. mennessä. Raportti on painettu, mutta se löytyy myös Sakastista, sakasti.evl.fi/rakennemuutos. Sieltä löytyy myös mal-
leihin liittyvä palautelomake. ■

Kirjoittaja on seurakuntarakenneryhmän jäsen.

Rakenteet murtuvat

– miten muuttuvat seurakunnat?

HANNA SALOMÄKI

TT, YTT, TUTKIJA, KIRKON TUTKIMUSKESKUS

Kuntakartan muutos mullistaa tulevaisuudessa seurakuntien rakenteita kiihtyvällä vauhdilla. Jo viimeinen vuosikymmen on vaikuttanut hyvin monen suomalaisen kotiseurakuntaan. Uudistuvat seurakunnat -tutkimushankkeessa on selvitetty, millä tavoin rakenteiden muutos on vaikuttanut seurakuntien toimintaan, talouteen, jäseniin ja työntekijöihin.

Tutkimushankkeen tammi-kuussa julkaistu osatutkimus keskittyy rakennemuutosseurakuntien työntekijöiden käsitteisiin ja kokemuksiin muutoksista. Tutkimukseen osallistui noin 360 rakennemuutosseurakuntien työntekijää eri puolilta Suomea. Tutkimus toteutettiin kyselynä kesällä 2011. Tutkimus on seurakuntatutkimus, jonka ensimmäinen osa toteutettiin vuonna 2009.

Tavoitteisiin matkaa

Seurakuntien yhdistymisprosessin tavoitteena ovat itsekannattavuuden lisääntyminen, kirkon jäsenyyden vahvistaminen ja seurakuntayhteisöjen tukeminen. Seurakuntalaisten hengellisen elämän tukeminen ja turvaaminen nähdään uudistuksen tärkeimpänä tavoitteena. (Muuttuvien yhteisöjen kirkko 2007)

Muutokselle asetettujen tavoitteiden toteutuminen jäi kuitenkin varsin alhaiselle tasolle. Parhaimmin toteutuneena tavoitteena seurakunnan työntekijät pitivät monipuolisen seurakuntatyön toteutumista, jonka joka kolmas työntekijä näki melko tai erittäin hyvin toteutuneena tavoitteena. Vuoteen 2009 verrattuna entistä useammat työntekijät katsoivat moni-

puolisen seurakuntatyön toteutuneen hyvin. Toiseksi parhaiten toteutuneena tavoitteena työntekijät pitivät seurakuntaidentiteetin säilymistä.

Eniten muutosta vuoden 2009 tilanteeseen oli tapahtunut käsityksissä seurakunnan taloudellisesta vakaudesta. Vuonna 2009 kaksi viidestä, mutta 2011 enää runsas neljännes seurakunnan työntekijöistä katsoi, että seurakunnan taloudellinen vakaus on hyvin toteutunut tavoite. Vastaukset heijastanevat myös yleistä taloudellisen tilanteen heikkenemistä eivätkä yksinomaan seurakuntarakenteen muutoksesta johtuvaa kehitystä.

Kokemusta rakenneuudistukselle asetettujen tavoitteiden etäisyydestä kuvasi myös se, että työntekijöistä vain viidennes (22 %) katsoi uudistuksen tavoitteiden olevan selkeitä ja tarkoituksenmukaisia. Sen sijaan päinvastaista mieltä oli yli puolet (53 %) vastaajista.

Hajautuneet käsitykset

Yksi rakenneuudistuksen keskeisistä tavoitteista on seurakuntalaisten saamien palveluiden turvaaminen. Kuitenkin kaksi viidestä (40 %) seurakunnan työntekijästä koki, että seurakunnan palvelut ovat vähentyneet uudistuksessa. Näin kokevia oli

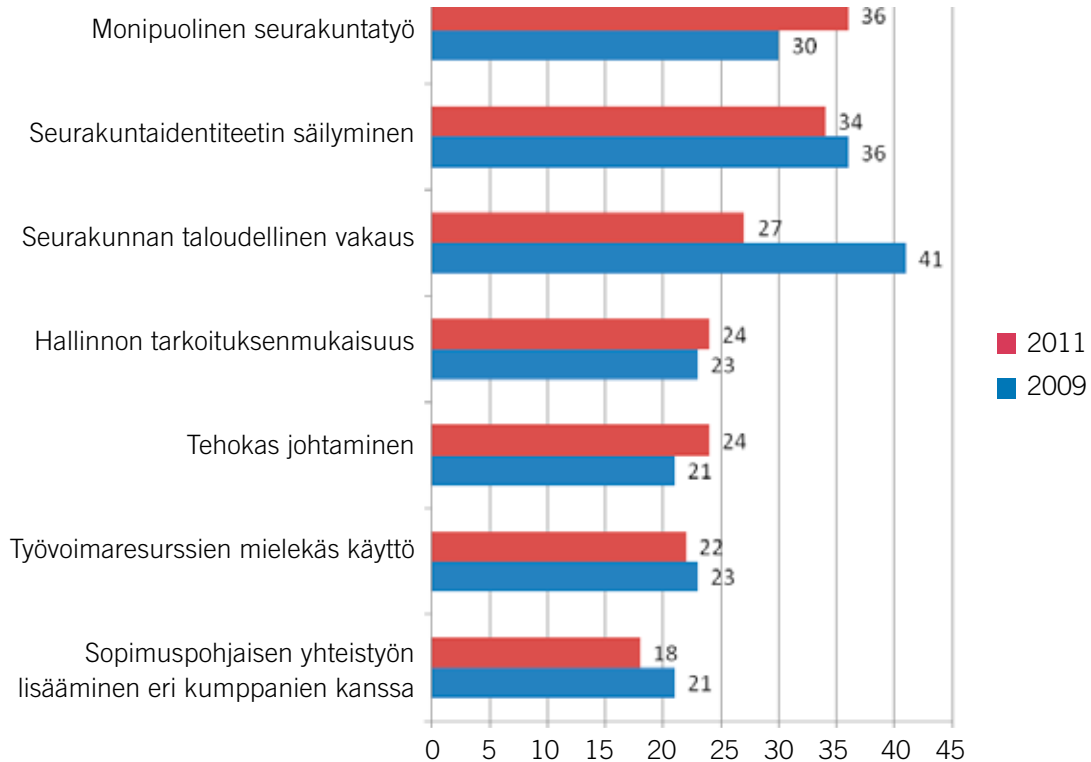
hieman enemmän kuin vuoden 2009 kyselyssä. Yhtymäseurakuntien työntekijät kokivat palveluiden vähentyneen hieman liitosseurakuntien työntekijöitä yleisemmin.

Toisaalta lähes yhtä suuri joukko (36 %) katsoi seurakunnan palveluiden monipuolistuneen. Vajaa puolet vastaajista (46 %) oli väittämistä jokseenkin tai täysin eri mieltä. Työntekijöiden kokemuksia leimaa siis jakautuminen hyvin eri tavoin ajattelevien ryhmiin.

Työntekijöiden välille muodostui eroja myös sen mukaan, minkä tyyppisissä seurakunnissa he työskentelivät. Liitosseurakunnissa lähes puolet (46 %), mutta yhtymäseurakunnissa vain viidennes (19 %) työntekijöistä katsoi, että seurakunnan palvelut olivat uudistuksen myötä monipuolistuneet.

Suuria eroja syntyi myös esimiesasemassa olevien ja muiden työntekijöiden välillä. Esimiesasemassa työskentelevistä puolet katsoi seurakunnan palveluiden monipuolistuneen uudistuksessa, mutta muista työntekijöistä näin ajatteli vain runsas neljännes (28 %). Vain joka neljäs esimiesasemassa työskentelevä (25 %) uskoi palveluiden vähentyneen, mutta muista näin ajatteli lähes puolet (46 %).

TYÖNTEKIJÖIDEN NÄKEMYKSET RAKENNUMUUTOKSELLE ASETETTUJEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMISESTA 2009 JA 2011. PROSENTTIOSUUEDET

Vain joka viides (20 %) työntekijä ajatteli, että uudistus on vahvistanut edellytyksiä seurakuntalaisten hengelliselle elämälle. Osuus oli pienempi kuin vuonna 2009. Erityisen heikot tulokset olivat yhtymäseurakunnissa, joiden työntekijöistä vain kolme prosenttia uskoi uudistuksen tukeneen seurakuntalaisten hengellistä elämää.

Myös Palmun tutkimuksessa seurakuntalaisten kokemuksista kävi ilmi, että pääosa seurakuntalaisista ei kokenut seurakuntarajojen muutosten vaikuttaneen heidän suhteeseensa seurakuntaan tai siihen sitoutumiseen millään tavalla.

Työ motivoi ja uuvuttaa

Seurakunnan työntekijöille on aiempien tutkimusten mukaan ollut tyypillistä se, että työ nähdään motivoivana ja merkityksellisenä, mutta

henkisesti raskaana. Rakennemuutosseurakuntien kohdalla tulokset olivat samankaltaiset.

Useampi kuin yhdeksän kymmenestä katsoi, että työ on vastuullista, itsenäistä ja siinä voi käyttää omaa osaamista. Työ nähtiin myös mielenkiintoisena ja vaihtelevana. Vaikka seurakuntaliitoksiin liittyy erityisesti alkuvaiheessa usein epävarmuuden tunteita, kolme neljästä työntekijästä pitää työpaikkaansa varmana ja pysyvänä.

Valtaosa, 68 prosenttia, seurakunnan työntekijöistä piti työtään henkisesti raskaana. Muita useammin työn kokivat raskaana esimiesasemassa työskentelevät (77 %) ja nuorimmat ikäryhmät. Kolme neljästä (76 %) alle 40-vuotiaasta katsoi, että työ on henkisesti melko tai erittäin raskasta.

Tuoreen kirkon työolobarometrin

mukaan kirkon työntekijöistä 61 prosenttia koki työnsä raskaana.

Työntekijät myös katsoivat työtahdin kiristyneen viime vuosina. Kolme neljästä vastaajasta (76 %) katsoi, että työtahti on kiristynyt viime vuosina. Näin ajattelevia oli hieman enemmän kuin vuoden 2009 kyselyssä. Erityisesti esimiesasemassa olevilla oli kokemus työtahdin kiristymisestä: lähes yhdeksän kymmenestä (86 %) katsoi, että työtahti on kiristynyt viime vuosina. Joka neljäs vastaaja ajatteli, että työtahti on kiristynyt huomattavasti.

Kaksi viidestä työntekijästä katsoi, että työpaikalla ei ole riittävästi työntekijöitä työtehtäviin nähden. Työntekijöiden kokemukset työorganisaation toimivuudesta eivät olleet suuresti muuttuneet vuoden 2009 tutkimuksesta. Vain runsas kolmannes piti töitä hyvin organisoituina.

Vaikutusmahdollisuudet kasvaneet

Rakennemuutoksiin liittyy usein pelko siitä, että päätöksenteko etäännyty työympäristöstä. Kaksi viidestä työntekijästä (39 %) ajatteli, että työtä koskevat päätökset tehdään liian kaukana itse työympäristöstä.

Tästä huolimatta vuodesta 2009 työntekijöiden käsitykset vaikutusmahdollisuuksistaan ovat parantuneet selvästi. Kolme neljästä työntekijästä ajatteli voivansa vaikuttaa työtehtävien sisältöön, kun vuonna 2009 näin ajattelevia oli kolme viidestä. Myös käsitykset vaikutusmahdollisuuksista työpaikan tavoitteiden asettelussa, seurakunnan työn painopisteissä sekä seurakuntatyön kehityssuunnissa ovat muuttuneet selvästi myönteisemmiksi.

Toisaalta kuitenkin edelleen vain kolmasosa vastaajista katsoi, että heillä on mahdollisuus vaikuttaa seurakunnan työn painopisteisiin tai seurakuntatyön kehityssuuntiin. Vaikka vaikutusmahdollisuudet olivat kohen-

”Työntekijöiden käsitykset vaikutusmahdollisuuksistaan ovat parantuneet.”

tuneet, entistä pienempi osa katsoi omien tavoitteidensa olevan yhte-neväisiä työnantajien etujen ja tavoitteiden kanssa.

Kirkon alan työolobarometrin mukaan kirkon alan työntekijät kokivat vaikutusmahdollisuutensa selvästi paremmiksi kuin palkansaajat yleensä.

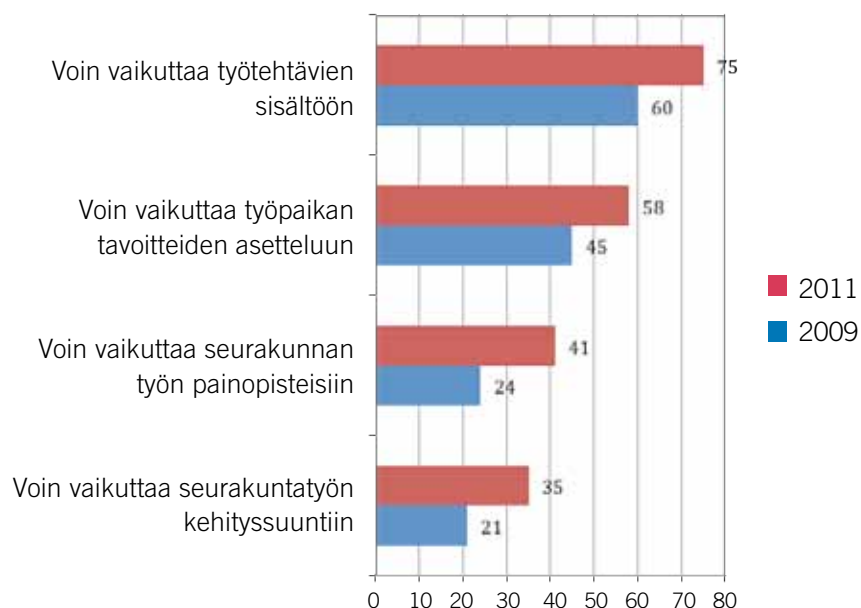
Muutosjohtamiselle tilausta

Uudistuvat seurakunnat -hankkeen tutkimukset osoittavat, että rakennemuutosseurakuntien uudistustyö on monin paikoin vasta alkuvaiheessa. Tämä tulee ilmi myös työntekijöi-

den kokemuksissa. Pääosassa tutkitu-ja kysymyksiä ei ollut tapahtunut kehitystä vuoden 2009 kyselyyn verrattuna, ja osassa teemoja kokemukset olivat muuttuneet entistäkin kielteisemmiksi.

Tulokset tuovat esiin muutosjohtamisen tarpeen. Tavoitteet koettiin vielä monin paikoin toteutumattomiksi. Muutosprosessit ovat tila, jossa onnistu-neella johtamisella voidaan saavuttaa paljon. Olennaista tällöin on henkilös-tön osallistuminen ja yhteinen muutosprosessin rakentaminen sen alkuvai-heista lähtien. ■

KOKEMUKSET VAIKUTUSMAHDOLLISUUKSISTA TYÖSSÄ VUOSINA 2009 JA 2011 (%)

Vakavia puutteita papiston koulutuksessa

JUSSI KOIVISTO

TL, KAPPALAINEN, TAPIOLAN SEURAKUNTA

Viime vuosina on yhä enenevässä määrin kiinnitetty huomiota kirkon työntekijöiden koulutukseen ja papiston koulutusta ollaan lähiaikoina uudistamassa. Olen eri yhteyksissä tarkastellut papiston koulutukseen liittyviä haasteita. Käsittelen tässä artikkelissa niitä muutamia kehittämistarpeita, joita pidän erityisen tärkeinä.

Nykyisessä koulutusmallissa on se erityishaaste, että opiskeluaikana saatujen akateemisten tietojen ja hengellisen työn välillä vallitsee kuilu. Opiskelijoilla on ensinnäkin valitettavan vähän mahdollisuuksia vuoropuheluun akateemisen ja kirkollisen teologian välillä opiskeluaikana.

Toiseksi nykyisessä teologian maisterin tutkinnossa valinnaisuutta on runsaasti. Tämä tarkoittaa sitä, että opiskelijan tulisi itse osata valita papin ammattia eniten hyödyntäviä opintoja. Erityisen ongelmalliseksi kirkon työn kannalta valinnaisuuden tekee se, että yhä enenevässä määrin papin työhön hakeutuu sellaisia henkilöitä, joilla on hyvin ohut kosketus paikallis-seurakunnan toimintaan. Etenkin näiden opiskelijoiden on lähes mahdotonta tietää, mistä opinnoista voisi seurakuntatyössä olla hyötyä.

Suurimmat puutteet: ohut Raamatun ja luterilaisuuden tuntemus

Ohuen seurakuntataustan omaavat teologian opiskelijat eivät välttämättä osaa nähdä hyötyä esimerkiksi Raa-

matun ja evankelis-luterilaisen tunnustuksen hyvästä tuntemisesta, vaikka nimenomaan näihin asioihin sitoudutaan pappislupauksessa. Kun pappien koulutusta uudistetaan, on tärkeää kiinnittää huomiota erityisesti siihen, millä tavoin koulutus antaa valmiuksia Raamatun ja tunnustuksen tuntemiseen sekä niiden oikeanlaiseen soveltamiseen nykyaikana. Opiskelijoiden ei voi olettaa osaavan niitä itsestään.

Nykyisessä koulutusjärjestelmässä

opiskelija toki perehtyy kohtalaisen paljon Raamatun tulkintaan liittyvään problematiikkaan sekä alkukielisiin perusopinnoissaan. Kuitenkin koulutuksessa voitaisiin panostaa vieläkin enemmän klassisten kielten osaamiseen. Ilman etenkin heprean ja kreikan osaamista raamatuntulkinta jää väistämättä pinta-puoliseksi. Nykyään klassisissa kielissä opiskellaan lähinnä alkeistaso.

Toinen Raamatun käyttöön liittyvä ongelma on se, että Raamatun soveltaminen seurakuntatyöhön tulee eteen vasta kirkon omassa täydennyskoulutuksessa (esimerkiksi pastoraalitutkinto). Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että pappi voi hoitaa useammankin vuoden virkaansa ja joissain tapauksissa koko pappisuransa perehtymättä syvällisemmin Raamatun soveltamiseen seurakuntatyössä.

Vielä vakavampi ongelma nykyisessä papiston koulutuksessa on kuitenkin ohut perehtyminen evankelis-luterilaiseen tunnustukseen. Kirkkojärjestyksen mukaan papin tulisi muun muassa osata arvioida erilaisia oppeja luterilaisen tunnustuksen valossa. Vaikka opilliset kysymykset muuttuvatkin jossain määrin ajan kuluessa, myös

monet kristinoppiin liittyvät kysymykset toistuvat vuosituhannesta toiseen. Olen papin työssä kohdannut monia seurakuntalaisia, jotka pohtivat täysin samoja teologisia kysymyksiä kuin tunnustuskirjat. Pappi joutuu oman kokemukseni mukaan vastaamaan muun muassa seuraaviin kysymyksiin: Miksi lapsia kastetaan? Mitä kristinuskon mukaan tapahtuu kuoleman jälkeen? Saako synnit anteeksi käymällä ehtoollisella? Onko Jumala armollinen minua kohtaan? Mitä ajatella synnistä ja pyhydestä? Seurakuntalaiset edellyttävät nimenomaan luterilaista näkökulmaa näihin asioihin. Sen vuoksi vain Raamatun ja oman luterilaisen perinteen hyvin tunteva pappi pystyy vastaamaan oikein ja uskottavasti näihin kysymyksiin.

Nykyisessä koulutuspolussa vakava ongelma onkin ennen kaikkea se, että perusopinnoissaan opiskelija lukee vain murto-osan evankelis-luterilaisesta tunnustuksesta. Myöskään ordinaatiokoulutuksessa häneltä ei välttämättä tentata tunnustuksen osaamista. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että pappiskokelas voi olla lähes täysin tietämätön siitä tunnustuksesta, jonka pohjalta hänen tulee seurakuntaa opettaa ja johon hän pappislupauksensa sitoutuu! Nykyisessä mallissa luterilaiseen tunnustukseen perehdytään vasta pastoraalitutkinnossa, jota kaikki papit eivät suorita. Tässä suhteessa nykyisessä koulutusmallissa on vakavia puutteita. Oma ongelmansa on myös se, että selkeästä ja hyvästä tunnustuksesta huolimatta kaikki kirkon työntekijät eivät halua opettaa sen pohjalta tai sitoutua siihen.

Akateemisuus on tärkeä lähtökohta papin työhön

Vaikka näenkin papiston koulutuksessa edellä mainittuja puutteita, en missään nimessä toivoisi sitä, että akateeminen peruskoulutus korvattaisiin ei-akateemisella pappisemi-

naarilla. Hyvä pappi ei nimittäin voi suhtautua kritiikittömästi ulkopuolelta tuleviin vaikutteisiin. Sen sijaan hänen tulee suhtautua analyyttisesti niin maailman ilmiöihin kuin Raamattuunkin. Jokaisen papin tulee olla ennen kaikkea sivistynyt ja oppinut henkilö. Pappi on seurakunnassaan teologinen asiantuntija.

Suomessa on onneksi erinomaiset mahdollisuudet kouluttaa sivistyneitä pappeja, jotka voivat seurakuntansa lisäksi myös hyödyntää yhteiskuntaamme. Akateeminen teologinen koulutus on nimittäin Suomessa tie-teellisin mittarein arvioituna erittäin korkealaatuista. Tämän vuoksi papiston koulutuksen puutteet on helppo korjata ilman radikaaleja muutoksia.

Puutteet on helppo korjata

Miten edellä mainitut puutteet voitaisiin sitten korjata? Nähdäkseni tähän on useita eri vaihtoehtoja. Ensimmäkin akateemisessa koulutuksessa voitaisiin painottaa aiempaa enemmän eri kirkkokuntien oppiperustan hyvää tuntemusta. Nykyisessä koulutusohjelmassa juuri tämä tuntemus jää ohueksi, vaikka teologian ammatillaiset joutuvat vastaamaan muun muassa siihen, mitä esimerkiksi luterilaiset, ortodoksit ja mormonit opettavat ja miten he eroavat toisistaan.

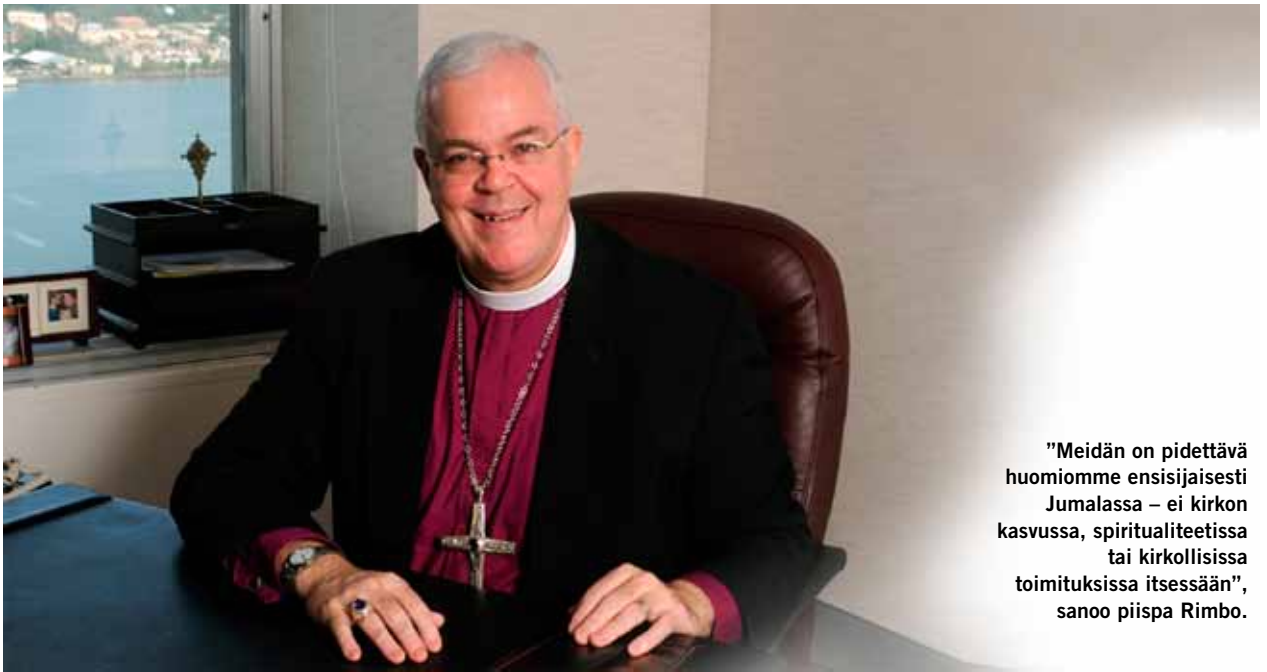
Toiseksi ordinaatiokoulutusta voitaisiin helposti laajentaa siten, että sen suorittamisen voisi aloittaa kunnolla jo opintovaiheessa. Tällöin koulutettava pystyisi hahmottamaan jo hyvisä ajoin, millaiseen virkaan hänen

”Ordinaatiokoulutusta voitaisiin helposti laajentaa siten, että sen suorittamisen voisi alottaa jo opintovaiheessa.”

akateemiset opintonsa tähtäävät. Tämä olisi erittäin tärkeää etenkin nykyaikana, jolloin on yhä vähemmän pappeja, joilla on vahva seurakuntatausta. Tämä myös vähentäisi epäilemättä kuilua opintojen ja työelämän välillä. Ordinaatiokoulutukseen tulisi sisällyttää olennaisena elementtinä evankelis-luterilaisten tunnustuskirjojen tenttimisen sekä luovan soveltamisen nykyajan kysymyksiin. Tunnustuskirjat ovat laajuudeltaan vain noin 500–600 sivua, joten niiden tenttiminen ei teettäisi paljoakaan lisätyötä kapituleille tai opiskelijoille. Parhaassa tapauksessa tentistä voisi saada opintopisteitä yliopistossa.

Ordinaatiokoulutuksessa voitaisiin myös tukea opiskelijaa Raamatun käytössä seurakunnassa. Opiskelijoille voitaisiin esimerkiksi valmistaa ohjausvihkonen siitä, miten Raamattua voi käyttää seurakuntatyössä. Opiskelija voisi hyödyntää sitä jo opintoaikanaan esimerkiksi työskennellessään kesäteologina.

Nämä näkökulmat ovat vain yhden työntekijän ehdotuksia. Itse asiasta päättää piispainkokous mahdollisesti jo tänä vuonna. Toivoisin kuitenkin, että kirkossa kiinnitettäisiin kaikilla tasoilla enemmän huomiota Raamatun soveltamisen kehittämiseen seurakuntatyössä ja luterilaisuuden tuntemuksen lisäämiseen. Ilman näiden hyvää, tervettä ja kriittistä tuntemusta kirkon ykseys ja perusta särkyvät ja kirkkoa alkavat yhä enenevässä määrin hallita toistensa ohi puhuvat kupikunnat. ■

"Meidän on pidettävä
huomiomme ensisijaisesti
Jumalassa – ei kirkon
kasvussa, spiritualiteetissa
tai kirkollisissa
toimituksissa itsessään",
sanoo piispa Rimbo.

Jumalanpalvelus on tärkeä!

TIMO-MATTI HAAPIAINEN

HANKEKOORDINAATTORI, KIRKKOHALLITUS

ULLA TUOVINEN

HANKEKOORDINAATTORI, KIRKKOHALLITUS

Piispa Robert A. Rimbo on ensi lokakuun Papiston päivien pääluennoitsija.

Rimbo on paneutunut jumalanpalveluselämän kysymyksiin laaja-alaisesti ja monesta roolista käsin. Hän on kirjoittanut kirjan *Why Worship Matters*, jota on luettu Suomessa muun muassa jumalanpalveluselämän kehittämishankkeen piirissä.

Piispa Rimbo, kuinka löysit jumalanpalveluksen – tai kuinka se löysi sinut?

– Sanoisin, että jumalanpalveluksen tärkeys löysi minut asettaisessa prosessissa. Vanhempani kääntyivät luterilaisuuteen aikuisiällä. Isäni oli katolilainen, äitini reformoitu. He tekivät kompromissin ja päätyivät luterilaisiksi. Heissä oli kääntyjien intoa. Osallistuimme jumalanpalvelukseen sunnuntaisin ja pyhäpäivinä. Vaihtoehtoa ei ollut.

– Olin alusta asti kiinnostunut jumalanpalveluksesta. Jo seitsemän- tai kahdeksanvuotiaana tiesin haluavani papiksi. Yhtenä syynä tähän oli se, että sunnuntaiaamun kauneus ja musiikki kiehtoivat minua. Se johdatti minut kiinnostumaan jumalanpalveluksesta.

Yhteisö ruokkii sieluni

Olet lähestynyt jumalanpalvelusta monin tavoin: seurakuntalaisena, pappina, piispana, muusikkona, asian-

tuntijana ja niin edelleen. Miten tämä on vaikuttanut suhteeseen, joka sinulla on jumalanpalvelukseen?

– Jo varhain osoitin rakkautta musiikkiin sekä kykyä pianonsoitossa ja laulussa. Pastorini vaimo opetti minulle pianonsoiton alkeet ja paljon muuta musiikista ja virsistä. Hän rohkaisi minua etsimään kutsumustani pappina. Kuten kysymys osoittaa, olen lähestynyt jumalanpalvelusta monin tavoin. Nämä monet näkökulmat ovat antaneet rikkaita kokemuksia valtavan hie-

nojen ihmisten ja yhteisöjen kanssa. Yhteisö ruokkii sieluni, ja sieluni tulee ruokituksi yhteisössä. En tunne muuta spiritualiteettia kuin sen, joka toteutuu sanan ja sakramentin ympärille koontuvassa seurakunnassa. Rukous-elämäni perustuu sunnuntaihin ja virtaa siitä.

Millainen kontakti sinulla on piispana paikallistason jumalanpalveluselämään?

– Piispana vierailen joka sunnuntai jossain 202 seurakunnastamme. Yleensä saarnaan ja johdan messua johonkin tiettyyn tapaukseen liittyen. Joskus yksinkertaisesti osallistun jumalanpalvelukseen. Toimin myös synodimme jumalanpalveluskomiteassa. Sanan ja sakramentin ympärille kokoontuvaan seurakuntaan sitoutuneiden pappien ja maallikoiden kanssa työskentely on rikastuttava kokemus.

Huomio Jumalassa

Kirjaasi *Why Worship Matters?* luetaan Suomessakin suurella mielenkiinnolla. Miksi jumalanpalveluksella on väliä?

– Olen iloinen siitä, että kirjaani luetaan Suomessa. Jumalanpalveluksella on väliä monestakin syystä – puhun varmasti näistä lisää, kun olemme yhdessä. Tässä lyhyesti ajatuksiani:

1) Jumalanpalvelus on tärkeä, koska Jumala on tärkeä. Se on ensimmäinen syy. Meidän on pidettävä huomiomme ensisijaisesti Jumalassa – ei kirkon kasvussa, spiritualiteetissa tai kirkollisissa toimituksissa itsessään, vaikka ne ovat toki tärkeitä. Tärkeintä on Jumala: se, mitä hän tahtoo ja mitä hän ansaitsee – jumalanpalveluksemme.

2) Jumalanpalvelus on merkittävä, koska Sanan ja sakramentin ympärille kokoontunut seurakunta on merkittävä. Näin kirkko on määritelty luterilaisessa tunnustuksessamme, ja tästä meidän on pidettävä huolellisesti kiinni. Kirkko on jumalanpalvelusta viettävä Jumalan kansa.

3) Amerikkalaisessa kontekstissa jumalanpalvelus on tärkeä, koska luterilaisuus on tärkeä. Meidän sanomamme on ainutlaatuinen USA:n uskonnollisessa kentässä, jossa kristillinen oikeisto, monimuotoinen fundamentalismi ja tekojen vanhurskaus rehottavat. Mielestäni keskittymistämme armoon on äärimmäisen tärkeää pitää esillä.

4) Jumalanpalvelus on tärkeä, koska kauneus on tärkeää. Maailma voi olla hyvinkin ruma. Silloin kauneuden ja armon sataman tarjoaminen on suuri lahja, jota kristityt voivat jakaa.

"New Yorkissa jumalanpalveluksissamme käytetään 18 kieltä joka sunnuntai."

5) Jumalanpalvelus on merkittävä, koska yhteisö on merkittävä. USA:ssa individualismista ollaan ylpeitä – ja siinä on vaaransa. Suoraan sanoen ihmiset kaipaavat saada olla toistensa kanssa, ja jumalanpalvelus on yksi harvoista tilanteista, joissa tämä on mahdollista säännöllisesti. Voisin luetella monia muitakin syitä – ja luulen, että palaan niihin lokakuussa.

Ordo yhdistää meidät

ELCA:n jumalanpalveluselämä on saanut vaikutteita monista erilaisista maista ja kulttuureista. Mitkä asiat yhdistävät monimuotoisuuden keskellä?

– Haluaisin tämentää kysymystänne. Uskon, että ELCA:n jumalanpalveluselämässä on vaihtelua. Liturgiamme järjestys, ordo, on kuitenkin yhtenäinen. Vaihtelu on tuon järjestyksen ilmaisutavoissa. Käsikirjassamme on monia vaihtoehtoja esimerkiksi musiikillisen ilmaisuuden suhteen. New Yorkis-

sa, jossa palvelen piispana, jumalanpalveluksissamme käytetään 18 kieltä joka sunnuntai, mutta liturgian muoto pysyy enimmäkseen samana. Toki ELCA:n sisällä on poikkeuksia. Monissa paikoissa seurataan erilaista ordoa, mutta enimmäkseen yhtenäisyys muodossa on voimakas. Uskon, että ordo yhdistää meidät, niin että nebraskalainen käyttää samaa liturgiaa kuin floridalainen, vaikka musiikilliset ja kielelliset ilmaukset sekä symbolit voivat olla erilaisia.

Millainen on näkysi ELCA:sta New Yorkissa ja USA:ssa vuonna 2020?

– Wau, melkoinen kysymys. Tällä hetkellä suuntaudun suureen Luther-vuoteen 2017, joka on lähellä vuotta 2020. Syvin toiveeni ja rukoukseni on, että me luterilaisina identifioidumme luterilaisten tunnustuskirjojen mukaan. Ne ovat värikkäitä, eläviä ja lumoavia opetuksia maailmalle ja lahja yhdelle pyhälle katoliselle ja apostoliselle kirkolle. Ensisijainen lahja on luterilaisuuden keskittyminen armoon, Jumalan meille ja maailmalle vapaasti antamaan rakkauteen. Tämä armo tuo ihmisiä yhteen täällä New Yorkissa ja ELCA:ssa, kuten luulen sen tekevän myös Suomen evankelis-luterilaisessa kirkossa. Me olemme ottaneet voimakkaasti kantaa sosiaalisen oikeudenmukaisuuden kysymyksiin niin täällä New Yorkissa kuin koko ELCA:ssa, ja ajattelen, että tämä on seurausta ihmeellisestä armosta Jeesuksessa Kristuksessa.

Mitä odotat matkaltasi Suomeen?

– Vierailin Helsingissä sapattivapaalani vuonna 2003. Se oli hieno vierailu, ja minut otettiin erittäin hyvin vastaan. Toivon, että tapaan silloin kohtaamiani ihmisiä. Vaimollani ja minulla on myös suunnitelmia vierailusta Pietariin. Toivon tapaavani piispoja ja keskushallinnon ihmisiä, mutta kaikkein eniten minua kiinnostavat keskustelut pappien kanssa Papiston päivillä ja se, mitä opin kirkkolle elämästä. ■

Kuva: Hannu Jukola

Sergei Korelov (vas. takana), Arto Pietiläinen, Sakari Löytty, Seija Pietiläinen, Sanna Lindholm, Liisa Puronen, Pia Ojalahti, Viktor Ibe, Riitta Laiho, Olise Simon Onyemechi (edessä vas.), Mikko Ohra-aho ja Tarja Laitinen harjoittelivat musiikkia Maailmojen Messuun, joka järjestettiin kynttiläpäivänä 5. helmikuuta Pispalan kirkossa.

Kirkko täyttyi ihmisistä Maailmojen Messussa

KIRSI AIRIKKA
TOIMITUSSIHTEERI,
TAMPEREEN KIRKKOSANOMAT

Ensimmäinen monikulttuurinen ja ekumeeninen Maailmojen Messu – Worlds Within Worship onnistui yli odotusten kynttiläpäivänä Pispalan kirkossa Tampereella. Messuun kutsuttiin eri kulttuurien edustajia kohtaamaan ja viettämään yhteistä juhlaa jumalanpalveluksen, musiikin ja ruokailun merkeissä.

Kirkko oli täynnä kaikenikäisiä ja erimaalaisia ihmisiä. Messun aikana järjestetyssä pyhäkou-lussa oli mukana peräti 16 lasta. Messun jälkeen tarjottiin maukkaita afrikkalaisia ruokia ja ihmiset viihtyivät yhdessä. Todella lupaava kokemus, kertoo lähetystyöntekijä **Sakari Löytty**, yksi Maailmojen Messun järjestelytiimin jäsenistä sekä musiikkipajan ohjaajista.

– Perusajatuksena tässä on tuoda elämää päivämessuihin ja avata niitä myös maahanmuuttajille. Uskon edelleen, että meidän suomalainen päiväjumalanpalveluksemme on pelastettavissa seurakuntaelämän keskeiseksi ja kokoavaksi, eläväksi tapahtumaksi, sanoo Löytty.

Messun valmistelut aloitettiin jo tammikuussa. Maailmojen Messun ja musiikkipajan järjestivät Tampereen Harjun seurakunta ja Suomen Lähetysseura.

Pispalan kirkolle perustettiin matan kynnyksen musiikkipaja, johon kutsuttiin soittamisesta ja laulamisesta kiinnostuneita ihmisiä – sekä maahanmuuttajia että suomalaisia. Messun musiikki syntyi niistä ideoista ja aineksista, joita ihmiset toivat mukanaan.

Musiikkipajalaisilla oli tuliaisinaan niin nigerialaisia lauluja, venäläisiä tekstejä tuttuihin lauluihin kuin anglo-maiden sävelmiä. Messussa laulettiin myös tuttuja, suomalaisia virsiä ja tuttuja liturgisia lauluja.

Seuraava Maailmojen Messu palmusunnuntaina

Maailmojen Messu on päiväjumalanpalvelus, jonka tarkoitus on koota kaikenlaisia ihmisiä yhteisölliseen messuun. Raamatun tekstit luetaan osallistujien omilla kielillä. Osallistujat voivat ottaa mukaan oman Raamattunsa.

Tulkkaukseen järjestetään tarvittaessa englanniksi ja muillekin kielille. Lapsille pidetään pyhäkoulua messun aikana.

Messun jälkeen nautitaan yhdessä talkoovoimin valmistettu yhteinen ateria. Tarkoituksena on vahvistaa yhteisöllisyyttä ruokayhteydellä.

Ensimmäinen Maailmojen Messu oli myös Yhteisvastuukeräyksen avaustapahtuma Harjun seurakunnassa.

Seuraava Maailmojen Messu järjestetään palmusunnuntaina 1. huhtikuuta kello 11 Pispalan kirkossa.

Palaute kehittää jumalanpalveluselämää

Harjun seurakunta on valittu yhdeksi jumalanpalveluselämää kehittäväksi seurakunnaksi Suomessa. Kokeilu-seurakuntia on 40.

”Perusajatuksena on tuoda elämää päivämessuihin ja avata niitä myös maahanmuuttajille.”

– Tahdomme kehittää jumalanpalveluksia erilaisten ja eri-ikäisten ihmisten yhteiseksi messuksi. Jumalanpalveluselämä on sitä rikkaampaa, mitä laajemmin siihen osallistuu kaikenlaisia ihmisiä erilaisista taustoista ja sosiaaliluokista, sanoo Harjun kirkkoherra **Veli-Pekka Järvinen**.

– Tarvitsemme kipeästi samanmielisten tai samaa elämänvaihetta elävien erityisiä ”meidän heimomessuja”. Vielä enemmän tarvitsemme eri heimot yhteen kokoavia messuja.

Harjun kokeilu niveltyy Tampereen seurakuntayhtymän Monipuolistuva jumalanpalveluselämä -projektiin, joka on yksi strategian kärkihankkeista.

– Messussa tärkeintä on ihmisen kohtaaminen, kuuleminen, vierellä kulkeminen ja hengellinen syventyminen. Osallistujalle on tarjolla syvintä mahdollista apua, tukea ja turvaa elämän arkeen. Samalla voimme olla tueksi muille vaikkapa rukoilemalla ja osallistumalla kolehtiin. Uskon määrä tai laatu ei vaikuta oikeuteen tulla kirkkoon. Jokainen syy on yhtä oikea, tiivistää Tampereen seurakuntien yhteisen seurakuntatyön johtaja **Timo Takala**.

Kärkihankkeen myötä lähikirkkoalueilla eri puolilla kaupunkia vahvistuu kirjo erilaisia messuja. Jumalanpalveluksia on tarjolla sunnuntaisin vaihtelevina kellonaikoina. Myös muina viikonpäivinä on mahdollista poiketa kirkkoon joko omalla lähikirkkoalueella tai muualla.

– Tavoitteena on, että erilaiset ihmiset voivat löytää heitä koskettavan ja

heille merkittävän jumalanpalvelusyhteyden, kertoo Takala.

– Lähikirkko on kirkko lähellä. Hengellisen elämän syventymisen ja kasvun paras paikka on monipuolinen yhteinen messu, pohtii Järvinen.

Keskeistä on yhteisöllisyys

– Tarkoituksena on entisestään laajentaa ja syventää niitä mahdollisuuksia, joilla seurakuntalaiset voivat olla mukana messun toteutuksessa, selvittää Takala.

Kärkihankkeen tavoitteena ovat myös erityismessut. Tampereellakin on järjestetty profiloituja messuja esimerkiksi nuorille aikuisille, perheille ja sateenkaariväelle.

– Muuttuvat elämäntapamme ja -tilanteemme merkitsevät sitä, että erilaisille messuille on aitoa kysyntää. Messun keskeiset osatekijät ovat pysyviä eikä niiden muuttamiseen ole tarvetta. Niitä voidaan kuitenkin toteuttaa useilta osin erilaisin tavoin. Otamme kirkon tradition rinnalle aiempaa vahvemmin seurakuntalaisten näkökulmat, tarpeet ja odotukset. Messuja kehitetään osallistujilta saadun palautteen pohjalta, lupaa Takala.

Takalan mielestä messun merkittävyyttä ei kaikilta osin voi mitata osallistujamäärällä.

– Halu tulla mukaan on toki osoitus asian kiinnostavuudesta ja merkittävyydestä. Monipuoliset jumalanpalvelukset ovat saaneet myönteisen vastaanoton jo tähän mennessä. Se rohkaisee jatkamaan valittuun suuntaan, olipa kyse päiväjumalanpalveluksista tai muista messuista. ■

KYSYIN LESKELTÄ virsitoivomuksia miehensä hautajaistilaisuuteen. Hän sanoi: ”Kaikki virret kelpaavat kunhan ei veisata sitä ’matovirttä’”. Leski tar koitti Antti Achreniuksen sanoittamaa lapualaisten kuulua taisteluvirttä ”Minä vaivainen oon, mato matkamies maan”.

HANNU PURHONEN
ELÄKEPASTORI, KOUVOLA

TULEVATKO NE AAMENET nyt oikeaan kohtaan sanottuna tai laulettuna? Monesti ovat papit ja kanttorit aamenia pohtineet messuja valmistellessa. Joskus tuuratessani olen aamenen sanonut ja kanttori on vielä perään laulanut sen. **Tapio Laurilan** kanssa aloitin urani kauan sitten Ypäjällä. Alkuvaiheessa taisin odottaa turhaan jonkun aamenen soittoa, vaikka se olisi pitänyt sanoa. Erään kerran kanttorin ääni kuului parvelta: ”Minulta eivät aamenet lopu”, kun ehkä olin odottanut sen tuloa.

ERÄÄLLÄ USEASTI KIRKOSSA KÄYVÄLLÄ isällä oli pikkupoika mukana. Kerran keskellä saarnaani, pienen tauon aikana kuului kirkas pojan ääni: ”Aamen.” Se herätti hilpeyttä. Tartuinkin siihen pojan aamen-sanaan ja selitin sanan merkitystä. Kuulijoissa heräsi selvästi mielenkiinto. Viikkoa myöhemmin eräs mies sattumalta poikkesi kirkkoon ja huusi aamen, vaikka saarna oli vasta alkutekijöissään. Se herätti suurta hymyä, ja monet muistivat tuon pikkupojan käytöksen edellispyhänä. Kyllästyikö vieras heti alkuunsa saarnaan? Messun kuluessa moni ymmärsi, että aamen kuului miehen käyttäytymiseen siinä kohdassa, kun Jumalan sana puhutteli. Myöhemmin moni kyseli minulta, tunsinko miehen. En tuntenut, eikä häntä sen koommin ole näkynyt.

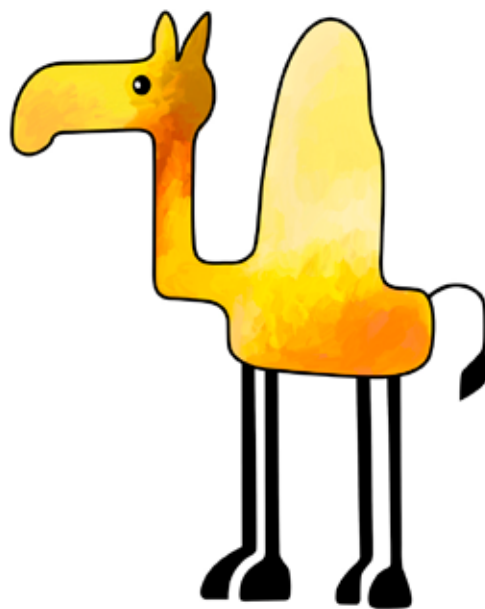
VUOSIA SITTEN siunaustilaisuus pidettiin kauniissa säässä haudalla. Hiekkalapio oli tanakasti pystyssä vieressäni. Oikeassa kohdassa oli mullan heitto, siunaus. Rukoukseni aikaan alkoi siunauslapio hiljalleen kallistua kohti hautaa. Huomasin saattoväen ilmeistä, että jotakin mielenkiintoista tapahtui ympärilläni. Lopulta lapio keikahti ja putosi hautaan, ja yleisön joukosta kuului iloinen huuto: ”Aamen.” En ollut päässyt rukoustani vielä loppuun. Vasta myöhemmin minulle selvisi koko pienen tapahtuman kulku.

YPÄJÄN EVANKELIUMIJUHLILLA Sami Paajanen aloitti kaskulla puheensa. Mies oli ollut turistina Egyptissä kamelimarkkinoilla. Kamelikauppias osasi hommansa ja sanoi kamelinsa olevan kristitty ja ymmärtävän aamenen. Kun sanot huh, niin se lähtee, ja kaksi kertaa huh, niin se laukkaa ja pysähtyy, kun sanot aamen. Mies lähti ratsastamaan ja sitä huhhutusta riitti. Pian jo suuri rotko odotti edessä, ja pelkäävä mies ei muistanutkaan, miten eläimen saa pysähtymään. Pelloissaan hän rupesi Isän meidän rukousta lukemaan, ja aivan rotkon reunalla tuli huomaamatta aamen. Kameli pysähtyi, ja mies oli kiitollinen rippikoulussa oppimastaan rukouksesta.

RISTO AHTI
KIRKKOHERRA, YPÄJÄ

Sattumuksia voi lähettää osoitteella
merja.laaksamo@akiliitot.fi.

”Joskus tuuratessani olen aamenen sanonut ja kanttori on vielä perään laulanut sen.”

KANTTORIT JA RIPPIKOULUT

SEPPO KIRKINEN

UUODEN KANTTORI, KUOPIO

Kanttorin virkaan on jo vanhastaan kuulunut lasten ja nuorten opettaminen. Lukkarin koulu on käsitteenä kaikille tuttu. Kanttorin viran tehtäviä alettiin 1800-luvulla painottaa yhä enemmän musiikilliseen suuntaan. Tämä ei tarkoittanut sitä, että viran opetustehtävät olisi karsittu

tyystin pois. Opetus painottui seurakunnan musiikkikasvatukseen. Vanhastaan kanttorin yhtenä musiikkikasvatuksen osa-alueena on rippikoulu.

Takavuosina hiippakuntakanttorina kuulin monesti kanttoreita moitittavan vähän vastahakoisesta osallistumisesta rippikoulutyöhön. Tämä ei mielestäni pitänyt ihan kokonaan paikkaansa. Kaikissa ammattiryhmissä on henkilöitä, jotka eivät koe rippikoulutyötä työnsä vahvimpana alueena. Työ nuorten kanssa on haastavaa, mutta myös tavattoman antoisaa.

Sain pitää viime kynttilänpäivän jumalanpalveluksen jälkeen kahdelle rippikouluryhmälle yhtä aikaa urkujen esittelytunnin. Kirkkosalissa oli yli 50 rippikoululaista, jotka olivat hienosti tunnilla mukana. Aloitin tunnin urkujen historiasta. Arvuuttelin kuinka vanha soitin urut on. Harva tietää urkujen iäksi yli 2000 vuotta. Aleksandrialainen insinööri Ktesibios keksi urut noin vuonna 270 eKr. Hän tutki paineisen ilman käyttöä pumpuissa, katapulteissa ynnä muissa lähinnä roomalaiseen sotakalustoon tarkoitetuissa koneissa. Ktesibios käytti ilmanpaineen muodostamisessa hyväkseen vettä. Siksi ensimmäisistä uruista käytetään nimitystä hydraulis eli vesiuurit. Urut on siis niin vanha soitin, että jo muinaiset roomalaiset tunsivat sen. Urut olivat Rooman valtakunnassa keisarin statussymboli. Monet keisarit osasivat myös itse soittaa urkuja muun muassa keisari Nero.

Näin rippikoulutunti alkoi Roomasta ja jatkui Buda-

ilman vanhimmat kaivauksissa löytyneet urut vuodelta 228 jKr. Kristinuskon tultua Rooman valtakunnan valtionuskonnoksi urut hävitettiin kokonaan Länsi-Euroopasta pakanallisena soittimena. Mutta ne säilyivät Bysantin hovissa Konstantinopolissa eli Istanbulissa. Urut tulivat takaisin Länsi-Eurooppaan 700-luvulla Itä-Rooman hallitsijan lahjoittaessa frankkien kuninkaalle Pipin pienelle ensimmäiset urut sitten urkujen hävityksen. Pipin pieni sijoitti urut kirkkoon ja vähitellen uruista tuli kirkollinen soitin. Mutta mistään tuon ajan kirkollisista asiakirjoista ei ole ilmennyt, että koskaan olisi tehty virallista päätöstä urkujen käytöstä jumalanpalvelussoittimena. Urkujen historia antiikin ajasta nykypäivään on tavattoman monivaiheinen ja mielenkiintoinen. Siitä riittää kertomista.

Rippikoulutyö on monelle kanttorille innostavaa työtä. Harvoin tulemme ajatelleeksi rippikoulutyön kuormittavuutta kanttoreille sen johdosta, että seurakunnissa on yleensä kanttorin virkoja vähemmän kuin muita virkoja. Tässä vähän faktaa: Kirkossamme on vuosittain noin 2500 rippikouluryhmää. Rippikouluryhmiä on hengellisen työn työntekijöiden virat ja toimet vuosityövoimaksi muutettuna yhtä seurakuntapappia kohden 1,2, yhtä nuorisotyöntekijää kohden 2,2 ja yhtä kanttoria kohden 2,9 ryhmää. Se etteivät kanttorit aina osallistu kokoaikaisesti rippikoululeireille, ei johdu siitä, etteikö kanttoreilla olisi halua leirityöhön. Kyse on usein siitä, ettei aina ole käytännön mahdollisuuksia irrottautua leirille. Omassa työhistoriassani olin erään kesän alussa yhtä aikaa kahden päivärippikoulun ja yhden leiririppikoulun opettajana. Ei siinä ollut mahdollisuutta olla kokoaikaisesti leirillä.

Seurakunnassamme on monesti kaksi rippikouluryhmää leirillä samanaikaisesti. Kanttori on ainut työntekijä, joka on molempien leirien vahvuudessa mukana. Välillä on kaksijakoinen olo, mutta edellä mainitusta syystä johtuen näin on leirejä jouduttu toteuttamaan, jotta joka leirillä olisi musiikin opetusta. Ruokailut ovat näillä leireillä kanttorille yhtä juhlaa. Joskus pääruoka toisen leirin kanssa ja jälkiruoka toisen tai pääruoka toisen leirin kanssa ja jälkiruoka molempien kanssa tai molemmat ruoat molempien leirien kanssa ■

Rippikoululeikkejä Sinulle keväälle ja tulevalle kesälle!

6.5.

TAIVAAN KANSALAISENA MAAILMASSA

4. SUNN. PÄÄSIÄISESTÄ

Liturginen väri: valkoinen

Jh. 15:10–17

Virret: 470, 728, 484, 457, 229, 332

Muuta musiikkia: Dvorak: Biblical Songs, nro 5 (AD), Dvorak: Biblical Songs, 10 (AD), Bach: Oi sielut, riemuitkaa (KL s. 49), Hanson: Psalm XLVII (HoH), Simojoki: Kaikista sanoista suurin (UML nro 82), Colom: Laulakaamme nyt ylistyksen laulu (MaL nro 10)

Rakkaus kutsuu seuraansa

ARI OINAS

Jeesus antoi melkoisen esimerkin siitä, mitä on kulkea tässä maailmassa taivaan kansalaisena. Se alkoi jo Jeesuksen syntymässä. Jumala valitsi syntyä ihmiseksi köyhän työläisperheen lapseksi. Jeesus ei elämässään tavoitellut korkeaa asemaa, rikkauksia tai valtaa. Sen sijaan hän opiskeli isänsä Joosefin ohjauksessa puusepäksi. Kierteli rakentamassa vaatimattomia taloja, korjaili niitä ja teki huonekaluja myyntiin. Niin saatiin elanto kokoon. Sapattina hän meni aina kirkkoon istumaan muiden joukkoon. Joskus myös opetti. Jeesus varttui hiljaisena ja nöyränä maan köyhänä, pikkukylän kasvattina. Hän teki työnsä palvelen kohtaamiaan ihmisiä, työläisenä työläisten palveluksessa. Hän oli vain yksi linjatyömiesten lukemattomien muiden työmiesten joukossa!

Sen kaltainen kosketus elämän perussykkeeseen ja siihen, mikä on todella tärkeää, on yhtä aikaa sekä helppo että vaikea saavuttaa. Kuitenkin. Siihen pyrkimällä todella kuulisimme Jumalan äänen maailmassa. Hänen tahtonsa on, että noudatamme Hänen käskyjään elämässämme, uskomme hänen Poikaansa Jeesukseen Kristuksena, Jumalana Jumalasta, ja rakastamme toinen toistamme viemällä käskyt käytäntöön. Juuri tämä, käskyjen käytäntöön vieminen, voi käydä ahdistavaksi. Voi syntyä epävarmuutta siitä, olemmeko tehneet kaiken, minkä voimme. Sanoisin heti suoraan: Emme ole! Kaikki ei ole tullut teh-

dyksi! Ihannekuva on jäänyt toteutumatta. Se ei kuitenkaan ole syy jäädä murehtimaan omaa huonoutta.

Apostoli Johannes on vakuuttunut siitä, että jos vain vaellamme teoin ja totuudessa, saamme rauhoittaa sydämemme Jumalan edessä, jos se jostakin meitä syyttää. Jumala on lopulta meidän syntejämme suurempi ja tietää kaiken. Totuudessa vaeltaminen on juuri tätä: avoimuutta omille rikkomuksillemme. Kun sen oivaltaa on ihana polvistua ja nöyrytyä Jeesuksen edessä. Kun sen tekee, hän tarttuu kainaloista, nostaa seisomaan, katsoo silmiin ja sanoo: Ystäväni, sinun syntisi on annettu anteeksi. On kerrassaan käsittämätöntä, että emme päivän tekstin valossa ole vain palvelijoita, vaan peräti Jumalan sydänystäviä! Sen myötä matka Jeesuksen luokse on varsin lyhyt. Riittää kun ristii kädet ja sanoo: ”Jeesus, auta minua.” Niin myös itse tein ensimmäisen kerran nuorena aikuisena, kun elämän kovuus ja merkityksettömyys näyttäytyi uuvuttavana. Hän tuli elämääni. Sen myötä sain voimia lähteä liikkeelle tuottamaan ilman mitään pakkoa niitä hedelmiä, jotka pysyvät. Pala palalta. Askel askelelta.

On hyvä myös aika ajoin muistuttaa itseämme siitä, että hyvät teot tarvitsevat aina seurakseen myös evankeliumin Kristuksesta, sillä ilman uskoa hyvät hedelmät jäävät väliaikaisiksi kohtaamiemme ihmisten elämässä. Se on ymmärretty myös lähetystyössä kautta aikojen. Sen myötä toisen ihmisen osa ei parane vain tässä maailmassa, vaan hyvät tekemme voivat osaltaan olla kantamassa toista ihmistä myös ikuisen elämään. Mikä hyvä teko voi olla sitä parempi!

Kun kohtaan tosia ihmisiä, yritän pitää mielessä Jumalan toimintatavan, joka on päättäväinen, mutta samalla lempeä ja rakastava, toisen ihmisen elämää kunnioittava, ja ennen kaikkea toisen parasta etsivä. Kun rakastamme toisiamme, silloin olemme taivaallisen Isämme lapsia. Siinä toteutuu kuin huomaamatta Jeesuksen antama käsky ja esikuva: ”Rakastakaa toisianne, niin kuin minä olen rakastanut teitä.” ■

”Ilman uskoa
hyvät hedelmät
jäävät väliaikaisiksi
kohtaamiemme
ihmisten elämässä.”

13.5.

SYDÄMEN PUHETTA JUMALAN KANSSA

5. SUNN. PÄÄSIÄISESTÄ

Lk. 11:5–13

Virret: 271, 131, 514, 382, 224, 329: 1, 5

Muuta musiikkia: Melartin: Isä meidän (YH s. 23), Chr. Johansson: Toistemme eestä rukoilemme (UML), nro 13, Löytty: Kuule meitä, Isä Jumala (UML nro 27), Janssens: Jaa leipä kanssa nälkäisten (MaL nro 93), Simojoki: Pyhiinvaeltajan laulu (MaL nro 42)

”Jeesus, Jeesus, kuule rukoukseni...”

SATU SAARINEN

Ota äiti tekee vaan tän yhden jutun... Kulta älä nyt häiritse minua, ihan kohta tulen..! Moni vanhempi tunnistaa lauseet omasta suusta ulos livahaneina. Mutta kun lapsi sinnikkäästi pyytää, on tekeillä oleva saarna, raportti, tilasto tai facebook-päivitys (!) jätettävä kesken. On käännettävä katse reittä takovaan nappisilmään, joka luottavaisin silmin jaksaa hellittämättä pyytää.

Itse tunnistan noissa tilanteissa ristiriidan kahden kutsumuksen välillä: vielä yksi puhelu hänelle, jolta on kuollut omainen, vielä tämä sähköposti tiimille... ja sitten olen teitä varten! Saarnan aiheeksi ei papin omantunnon pohdinnasta ole (vaikka rukoussunnuntai osuukin äitienpäiväksi), mutta ehkä voisi pohtia niitä sitoumuksia, joihin vedoten yritämme arjessa luikerrella auttamasta, antamasta ja vastaamasta? Toisaalta on paljon pyyntöjä, joihin vastaamme kuka minkäkin viran puolesta, pseudo-empatian suojista tai aidon auttamisen halun ja lähimmäisenrakkauden vuoksi.

Jos ihmisinä luotamme toinen toistemme hyväntahtoisuuteen ja auttamisenhaluun, millaiset ovat odotuksemme Jumalaa kohtaan? Ovatko ne oikein mitoitettut? Vaikka meitä kehoitetaan jättämään kaikki Taivaallisen Isän haltuun, niin tiedostammeko yhtä aikaa, ettei hän ole rukousautomaatti. Tunnustamme sen rukoilemalla ”tapahtukoon sinun tahtosi”.

Mutta entä ne pyynnöt, joihin ei näytä vastauksia tulevan, vaikka kuinka hellittämättä pyytäisi? Lapselle rukous voi olla juuri automaatti, maaginen väline: ”äiti mää oon rukoillu uutta beybladea eikä vaan tuu!” Aikuisen kohdalla kysymys voi olla yhtä kipeä: eikö rukoukseni ollut oikea, rukoilenko väärin, enkö minä itse ole arvokas, kun vastaus ei kuulu? En saa työtä, puolisoa, lasta? Sydämeen voi hiipää ajatus, olenko sittenkin tehnyt jotain väärin?

Virressä 341 laulamme: ”Kiitos että pyynnöt toiset eivät saaneet täyttyä.” Usein ajatellaan, että elämän loppupuolella voidaan nähdä elämä kokonaisuutena ja ymmärtää se, miksi joku harras toive ei koskaan täyttynyt. On lohdullista, jos näin on ja hyväksyntä saa asettua sydämeen. Mutta rohkenemmeko ajatella sitä vaihtoehtoa, että jäljelle jääkin joiltain osin ikuinen kaipaus, kysymys tai jopa katkeruus? Mikä avuksi näihin tunteisiin?

Äitienpäivän näkökulma ei välttämättä hallitse saarnaa, mutta tekstin pohjalta voi pohtia kutsumusta, vastuuta, hoivaa ja huolenpitoa lähimmäisistä, myös ilman biologista äitiyttä tai isyyttä. Päivän epistolateksti muistuttaa myös rukoilemaan, kun on aihetta kiitokseen: ”Jos joku on hyvillä mielin, hän laulakoon kiitosvirsä.”

Sunnuntaihin liittyvän rukouskulkue-historian hengesä jumalanpalveluksen yhteisen esirukouksen voi rytmittää seurakunnan yhteisellä rukouslauseella tai laululla, johon liitetään helppo toiminnallinen rukous omalla paikalla istuen. Esirukoilija tekee ja selittää liikkeen. Kerrotaan myös, että liikettä ei ole pakko tehdä, jos se ei tunnu omalta. Liike voi olla aivan yksinkertainen: avoimeksi avautuvat kädet voivat kohottaa rukouksen kohti taivasta tai painaa sen hiljaa vasten rintaa ja sydäntä. Koko seurakunta rukoilee koko kehollaan! ■

”Jos joku on hyvillä mielin, hän laulakoon kiitosvirsä.”

17.5.

KOROTETTU HERRA HELATORSTAI

Liturginen väri: valkoinen

Lk. 24:46–53

Virret: 106, 128, 273, 420b, 228, 339: 1, 2, 4

Muuta musiikkia: Holmen: Sydämemme laulaa (UML nro 54), Taizé: Mikään ei erottaa voi (T nro 91), Halffter: Julistaa tahdomme valtakuntaasi (MaL nro 95)

Voiman äärelle

KATI KEMPPAINEN

Sana ”voima” on viime aikoina kiinnittänyt uudella tavalla huomioni. Se hengellinen puhetapa, jota lapsena ja nuorena kuulin, olisi pitänyt puhetta voimasta silkkana omavanhurskautena. Sen sijaan toivottavaa oli puhua ihmisen voimattomuudesta. ”Voima” kuitenkin pilkahtaa tuon tuostakin esiin Raamattua lukiessa. Tämän päivän tekstissä Jeesus ohjeistaa opetuslapsiaan: ”Pysykää tässä kaupungissa, kunnes saatte varustukseksenne voiman korkeudesta.” (jae 49) Toisaalla Raamatussa apostoli Paavali puolestaan laittaa asiat uuteen järjestykseen: ”...Jumalan valtakunta ei ilmene puheina vaan voimana.” (1. Kor 4:20) Hetkinen. Luterilainen sanan kirkko on aina rakentanut puheelle ja sanan puhumiseen on aina uskottu. Mitähän tässä tarkoitetaan? Valtakunta ilmeneekin voimana?

Jeesus ainakin antaa aivan selvän lupauksen jostakin ylimääräisestä tekijästä, jota ilman opetuslapset eivät pystyisi toimimaan hänen todistajinaan. Apostolien teot jatkaa siitä, mihin Luukas päättää kertomuksensa. Kirja on täynnä kertomuksia voimateoista ja apostolien pelkäämättömyydestä puheesta. Jeesus lupaa tässä voiman korkeudesta, joka mahdollistaa parannuksen saarnaamisen ja syntien anteeksiantamisen. Ilman tuota voimaa opetuslasten puheilla ei olisi mitään merkitystä kuulijoille ja mahtaisiko syntien anteeksiantamiseen olla rohkeutta tai ylipäänsä mitään mandaattia. Käy selväksi, että sananjulistuksen, parantamisen ja muiden voimatekojen tekeminen edellyttää voimaantumista itse Herralta.

Mistä voimaa? Tunnettu kveekariteologi Richard Foster muistelee ensimmäistä työpaikkaansa pappina seuraavasti: ”Kolmen kuukauden kuluessa olin antanut pienelle seurakunnalleni kaiken, mitä tiesin, ja enemmänkin, eikä se ollut auttanut ketään... Ongelmani ei ollut se, mistä keksii uutta saarnattavaa joka sunnuntaiksi. Ongelmani oli se, että sanomallani ei ollut minkäänlaista ihmistä auttavaa voimaa. Minussa ei ollut substanssia, ei syvyyttä. Ihmiset janoivat Jumalan sanaa, mutta minulla ei ollut heille mitään annettavaa. Ei mitään.” (suom. kirjoittajan)

Voinemme monet yhtyä tähän kokemukseen. Astia on tyhjentynyt, jos siellä on koskaan mitään ollutkaan. Ongelma voidaan kiertää niin, että jatketaan entiseen malliin. Silloin on kyse hengellisestä laiskuudesta, yhdestä seitsemästä kuolemansyynistä, jotka luterilaisen teologian mukaan tuhoavat ihmisen suhteen Jumalaan. Voimme myös lähteä ahkeroitsemaan hengellisen kasvun ja syventymisen tavoittelemiseksi. Tämä tie aukeaa eteemme, kun Jumala on sytyttänyt sydämessämme halun ja kaipauksen Hänen parempaansa tuntemiseensa. Opetuslapset oleilivat temppelissä Jumalan pyhyiden läheisyydessä voimaa odottaen. He olivat asemoituneet Jeesuksen lupauksen mukaisesti Pyhän Hengen odotukseen. He valvoivat ja kilvoittelivat. He odottivat ylistäen ja palvoen.

Miten kilvoitellaan? Esimerkkipappimme Richard Foster, karut tosiasiat tunnustettuaan, lähti pakon edessä etsiytymään sellaiseen tilaan, jossa Jumalan Pyhä Henki saisi voimaannuttaa hänet. Hän opetteli uudestaan rukoilemaan. Hän opetteli lukemaan, mietiskelemään, kuulemaan ja näkemään Jumalan sanan aarteita. Hän lähti tutkailemaan niiden pyhien opetuksia ja kohtaloita, jotka olivat antautuneet Jumalan rakkaudelle. Hän hakeutui hengelliseen ohjaukseen, jossa opetus, elämä ja rukous nivoutuivat ehyeksi kokonaisuudeksi. Hän antoi seurakuntansa kasvat-
taa itseään. Hän raivasi itselleen paikan, jossa sai odottaa osakseen tulevaa Jumalan voimaa. Tämä on luvattu meil-
lekin. ■

”Miten
kilvoitellaan?”

20.5.

PYHÄN HENGEN ODOTUS

6. SUNN. PÄÄSIÄISESTÄ

Liturginen väri: valkoinen

Jh. 17:18–23

Virret: 124, 132, 446, 454, 451, 568: 1, 4, 5

Muuta musiikkia: Dvorak: Biblical Songs, nro 6 (AD), Heikkilä: Kuka voi? (LH1 nro 3), Piiparinen: Kosketta minua, Henki (YH s. 52), Taizé: Kristus on rakkaus (T nro 90), Etiopialainen laulu: Vedet jo virratkaa (MaL nro 41)

Tuleva ykseys

NIKO HUTTUNEN

”Nouskaa, me lähdemme täältä!” Jeesus kehottaa ja-keessa Jh. 14:31, mutta jatkaa puheitaan vielä hyvän tovin ja päättää ne pitkään jäähyväisrukoukseen. Päivän evankeliumiteksti on kyseisestä rukouksesta. Vasta rukouksen jälkeen palataan siihen, mihin Jeesus meni.

Ei käy selville, missä Jeesus lausuu lähtökehotuksen jälkeisen puheen ja rukouksen. Jäikö Jeesus paikalleen puhumaan, vai rukoiliko hän kulkiessaan opetuslasten kanssa matkalla Kidron-puron toisella puolella olevaan puutarhaan (jota evankelista ei nimeä Getsemaneksi)?

Epäselvyys on paljastavaa. Kuten Johanneksen evankeliumin lukija helposti huomaa, tapahtumien kuvaus katkeaa tuon tuostakin pitkiin puhejaksoihin. Tässä koh-
taa tapahtumajuoni suorastaan unohtuu, mikä on saanut jotkut epäilemään, että luvut 15–17 ovat varhaisia lisäyksiä evankeliumiin.

Jätän kokeneempien Johannes-tutkijoiden huoleksi poh-
tia evankeliumin syntyhistoriaa. Kiinnitän tässä huomiota vain siihen tosiasiaan, että nykymuotoinen Johanneksen evankeliumi on niin kiinnostunut Jeesuksen opetuksista, et-
tä yhteys historialliseen tapahtumakulkuun uhkaa katketa.

Historiallisen tapahtumakuvauksen tilalle tulee koroste-
tusti ajatus totuudessa pysymisestä, mikä sittemmin johti dogminmuodostukseen. Tätä taustaa vasten tarkasteltuna saarna voisi olla opillisesti painottunut – kunhan saarnaaja tajuaa, että dogmit sellaisenaan ovat myöhempiä kuin evankeliumi. Ne ovat pikemminkin evankeliumin vaiku-
tushistoriaa.

Saarnan dogmaattisena aiheena on luontevasti Pyhä Henki, jota pyhäpäivän aiheen mukaan odotetaan. Kun helluntai-epistolassa kerrotaan tunnettu Apostolien teko-
jen versio Pyhän Hengen vuodattamisesta, voisi tässä koh-
taa viitata Johanneksen versioon: Jeesus ilmestyy opetuslap-
silleen ja puhalttaa Pyhän Hengen (Jh. 20:22).

Johanneksen kuvaus siitä, miten Jeesus puhalttaa Pyhän Hengen, on Nikean tunnustukseen tehdyn kiistanalaisen filioque-lisäyksen raamatullinen perustelu. Lisäyksen mu-
kaan Pyhä Henki lähtee Isän lisäksi myös Pojasta. Pyhän Hengen puhaltamista Johanneksen evankeliumi ennako-
useaan kertaan, mikä ei tosin näy tämän vuosikerran teks-
tissä. Siksi tällaisen aiheen kytkentä saarnatekstiin on
ohuempi kuin kytkentä sunnuntain aiheeseen. Vaarana on
ehkä myös se, että tällä aiheella saarnasta tulee dogmihisto-
rian luento tai muuten vain turhan korkealentoinen.

Saarnatekstistä nouseva ja samalla kertaan kirkkopoliit-
tisesti ajankohtainen aihe on kristittyjen ykseys. Ykseys ei
tekstin mukaan perustu mihinkään yhteiseen opilliseen nä-
kemykseen tai mielipiteiden samankaltaisuuteen. Jeesus
rukoilee: ”Kun minä olen heissä ja sinä olet minussa, he
ovat täydellisesti yhtä.” Kristittyjen ykseys ei siis perustu
toistemme etsimiseen vaan Kristuksen etsimiseen.

Ajatus täydestä ykseydestä ei tämän maailmanajan
tarjoamilla ehdoilla voi mitenkään täyttyä. Mutta juuri sik-
si Johanneksen evankeliumissa sivuasiaksi jäävä historial-
linen ulottuvuus on kristinuskossa olennaista: täysi ykseys
on tulossa, joten nykyhetken puolinaisuuden ei pidä antaa
masentaa. ■

”Täysi ykseys on tulossa,
joten nykyhetken
puolinaisuuden ei pidä
antaa masentaa.”

26.5.

TULE, PYHÄ HENKI

HELLUNTAIAATTO

Liturginen väri: punainen

Jh. 14: 8-17

Virret: 112, 118, 122

Muuta musiikkia: Honegger: Trois Psalmes, nro 1 (AH), Heikkilä: Tulkaa ja juokaa (LH1 nro 5), Taizé: Oi tule, Pyhä Henki (UML nro 33), Harrah: On Jeesus itse keskellämme (UML nro 55), Laaksonen: Tule, rauhan Henki (NSV nro 52)

pH-arvo kohdillaan

KATI ELORANTA

Johanneksen evankeliumi on tuhtia tavaraa. Se sisältää paljon puhetta ja vähemmän tekoja. Mutta vaikka puhe on joiltain osin hivenen vaikeasti avautuvaa, ei Jeesus oikein olisi mitään ilman Johanneksen tuomaa näkökulmaa. Jotain jäisi puuttumaan. Varsinkin Jeesuksen puheet Pyhästä Hengestä ovat Johannesta parhaimmillaan.

Helluntaiaaton perikooppi on osa Jeesuksen pitkää puhekokonaisuutta, joka alkaa 14. luvusta. Jeesuksen saavuttua opetuslastensa kanssa Jerusalemiin pääsiäisjuhille aukeavat sisäiset hanat oikein kunnolla ja opettaja sanoo oppilailleen kaiken sanottavansa. Edellä on tapahtunut seuraavaa: Jeesus on pessyt opetuslasten jalat, pääsiäisateria on syöty, Juudas on paennut yöhön ja vangitsemisen hetki lähenee. On tullut viimeisten sanojen: rohkaisun ja ohjeiden aika.

Rohkaisua on puhe Puolustajasta, Pyhästä Hengestä. Tietäessään aikansa tulleen Jeesus haluaa rohkaista ja lohduttaa elämän keskelle jääviä oppilaitaan. Maailma on ehkä ajoittain paha paikka, ja työtä on Kristuksen seuraajilla oleva paljon, mutta opetuslapset eivät kuitenkaan jää yksin tämän kaiken keskelle. Jeesus ei jätä heitä vaikka siltä ehkä aluksi saattaa tuntua. Opetuslapset saavat rinnalleen, tuekseen, puolustajakseen ja johdattajakseen Pyhän Hengen. Hengen joka pitää yllä uskon liekkiä ja valaa sydämeen rohkeutta ja toivoa. Ja Pyhän Hengen työ on edelleen sama. Edelleen Pyhä Henki synnyttää uskoa ja rakkautta ja potkii eteenpäin. Joskus hellästi, toisinaan kovemmin. Maailma on karu paikka, ja rohkaisua tarvitaan. Ja sitä Jumala lapsiinsa puhalttaa Henkensä kautta.

Helluntaiaattona ollaan myös kirkon syntymäpäivän kynnyksellä. Helluntaina, Pyhän Hengen vuodattamisen päivänä, juhlietaan kristillisen kirkon syntymäpäivää. Näihin bileisiin tuskin moni innolla osallistuu. Niin moni julistaa nykyään tulevansa toimeen ilman kirkkoa. Mutta kirkko on enemmän kuin erilaiset keskustelunaiheet, joita sen sisällä parhaillaan veloo. Kirkko on enemmän kuin sen kannanotot. Kirkko on enemmän kuin sen työntekijät erilaisine mielipiteineen. Kirkko on Pyhän Hengen työpaja, Jumalan lasten yhteisö. Siksi kirkolla on merkitystä, kirkko on tärkeä. Siellä koetaan yhteyttä ja saadaan apetta elämään. Kaukana turhasta instituutiosta.

Entä mitä ovat ne ohjeet, joita Jeesus oppilailleen jakaa? Oikeastaan yksi ohje tulee vastauksena Filippuksen moruamiseen. Filippus ei ole vielä tyytyväinen näkemäänsä ja kuulemaansa ja tinkaa haluavansa nähdä Isä Jumalan. ”Jos vielä saisimme nähdä taivaallisen Isän, josta niin usein puhut.” Mutta jos haluaa tietää, millainen Jumala on, on otettava selvää, miten Jeesus toimii, mikä on Jeesuksen arvomaailma. Jos on nähnyt Jeesuksen, on nähnyt myös Jumalan.

Millainen Jumala sitten on tästä näkökulmasta katsottuna? Jeesuksen toiminnassa näkymättömät ja nimettömät nousivat hyvällä tavalla huomioon. Hän kohtasi lukuisan määrän ihmisiä, antoi erilaisten ihmisten tulla lähelle, ei kavahtanut ketään ja puolusti niitä, joita kukaan muu ei puolustanut. Kirkon syntymäpäivien kynnyksellä voisi olla hyvä kysyä, kerrommeko me tällaisesta Jumalasta ympärillemme? Jos me haluamme, että mahdollisimman moni osallistuisi ilolla kirkon syntymäpäiväjuhlien viettoon, on meidän tehtävämme osaltamme huolehtia siitä, että kirkolla on Jumalan välittävät, armolliset kasvot. Sellaiset, joissa näkyy Jeesuksen asenne ja teot. ■

”Edelleen Pyhä
Henki synnyttää
uskoa ja rakkautta ja
potkii eteenpäin.”

27.5.

PYHÄN HENGEN VUODATTAMINEN HELLUNTAIPÄIVÄ

Liturginen väri: punainen

Jh. 3:16–21

Virret: 111: 1-6, 111: 7, 114, 446, 232, 327: 1, 2

Muuta musiikkia: Schoeck: Psalm, op. 11/1 (OS), Heikkilä: Laulakaa Herralle kunniata (LH1 nro 21), Berthier: Saavu, Henki taivaasta (UML nro 34), O'Carroll: Kelttiläinen halleluja (UML nro 49), Tilli: "Laulakaa Jumalalle" (ET), Linnala: Vuodata sä olemme (EX nro 18), Laaksonen: Saavu valo (SV s. 8)

Totuuden Henki

ARI OINAS

Jumalan on itse tultava meitä lähelle. Muuten ei voisi ollakaan, sillä ihmismielen ymmärrys ei kykene käsittämään Häntä, jolla ei ole alkua eikä loppua. Kaikki on lopulta uskon varassa. Kerran tulee se hetki, jolloin jokaisen on myönnettävä, ettei ole edes mahdollista päästä perimmäisistä maailmaa hallitsevista laeista järjellään ja ymmärryksellään selvytyteen. Minkä yhtenä vuosisatana ihminen on uskonut ymmärtäneensä, sen seuraava vuosisata on osoittanut harhaksi. Niin käy myös tämän vuosisadan tieteellisten teorioiden. Samalla tiede on mitä upein hyvän palvelija. Terveyspalveluita on voitu kehittää käsittämättömällä tavalla. Tiede on kuitenkin myös pahan palvelija. Sen saavutukset ovat aiheuttaneet viimeisen sadan vuoden aikana jopa sadan miljoonan ihmisen kuoleman. Juuri tieteen edistymisen mahdollisti tuhoamissodat ja -leirit, atomiaseet ja järjestelmälliset kansanmurhat. Sotatiede on jo niin pitkällä, että täyteen käytäntöön vietyinä edessä olisi jopa miljardien ihmisten kuolema ja kärsimys. Kaikki tämä osoittaa vain yhden totuuden. Ihminen on pyrkinyt luomaan paremman maailman, mutta olemme pysyneet syntisinä. Olemme valinneet valon palvelemisen sijasta pimeyden palvelemisen. Hyvien hedelmien sijasta tuotamme järkyttävässä määrin pahuuden hedelmiä tähän maailmaan. Onko siis enää toivoa paremmasta huomisesta? Raamatun mukaan toivoa on, sillä Jumala antoi ainoan Poikansa, jottei yksikään, joka häneen uskoo, joutuisi kadotukseen, vaan saisi iankaikkisen elämän.

Mitä se sitten tarkoittaa? Ajattelen, että uskomalla pelastumme ja vain tosiamme rakastamalla voi toteutua Jumalan tahto sekä omassa elämässämme että ympärillämme. Hyvät hedelmät ovat kuitenkin usein kiven takana. Se vaatii kovaa työtä. Jeesus oli siihen valmis. Olemmeko me?

Getsemanessa Jeesus rukoili sellaisen tuskan ja kauhun vallassa, että otsalta valuvaan hiekeen erittyi myös verta. Uskotko sen? Jeesus päätti jäähyväisrukouksensa sanoihin: "Minä olen opettanut heidät tuntemaan sinun nimesi ja opetan yhä, jotta heissä pysyisi sama rakkaus, jota sinä olet minulle osoittanut, ja jotta minä näin pysyisin heissä." Sen jälkeen hänet vangittiin. Mistä voimaa, jolla jaksamme jatkaa Jeesuksen aloittamaa opetustyötä? Se oli myös opetuslasten kysymys.

Ensimmäisen helluntain ihme ylitti suurimmatkin ihmisen tieteelliset saavutukset. Ehkä sen takia niin sitä kuin lukemattomia muita Jeesuksen ihmeitä yritetään mahduttaa vajavaisten tieteen raameihin, mutta Hän pysyy tieteen ulottumattomissa. Jumala on meitä suurempi. Helluntaina Jumala ilmaantui jakautuen tulenlieskojen lailla uskoviensa päitten ympärille ja laskeutui heihin. Jumala ilmaisi itsensä siten, jotta käsittäisimme, että Hänessä pelastus on tullut kaikkien ihmisten osaksi. Kaikkien on kuitenkin kumarrettava yksin Häntä. Ei ole muuta tietä pelastukseen! Moni huutaa kärkevät vastalauseensa tällaiselle ehdottomuudelle. Se on kuitenkin totuus, jota ei käy enää kätkeminen. Myös tiede on usein vastalauseiden huutajan roolissa, sillä se pelkää Valon ehdottomuutta, jossa ei ole enää sijaa teorioille. Se valitsee siksi mieluummin pimeyden puhuen siitä valona. Kuitenkin vain Jumalassa on todellinen Valo.

Ensimmäisillä kristityillä oli tapana päättää rukouksensa aramean sanoihin "Marana tha". Se voi tarkoittaa sekä "Herra on tullut" että "Tule Herra". Helluntaina tuo kutsu kuuluu "Tule, Herra Jeesus. Tule Pyhä Henki. Tule Totuuden Henki". ■

"Onko enää toivoa
paremmasta
huomisesta?"

27.5.

PYHÄN HENGEN VUODATTAMINEN
SUVIVIRREN SUNNUNTAI
HELLUNTAIPÄIVÄ

Jo joutui armas aika

SEPPÖ SIMOLA

Helsingissä on muutamana vuotena sovittu, että toukokuun viimeisenä sunnuntaina kaikissa kirkkoissa veisataan Suvivirsi. Tällä on pyritty antamaan seurakuntalaisille mahdollisuus liittyä kevään ja kesän taitekohdassa koulumaailmasta tuttuun monia tunteita herättävään perinteeseen. Vastaavaa tapaa ollaan leittämässä myös muualle maahan.

Tästä toukokuun viimeisestä sunnuntaista on näissä yhteyksissä alettu käyttää työnimenä Suvivirren sunnuntaita. Suvivirren veisaaminen ei syrjäytä kirkkovuoden mukaisista pyhän aihetta. Jotkut seurakunnat ovat kuitenkin sijoittaneet kyseiseen pyhään luomakunnan sunnuntain silloin, kun se luontevasti sopii kirkkovuoden kulkuun. Tänä vuonna ei helluntaita tietenkään ohiteta sen osuessa toukokuun viimeiseksi sunnuntaiksi, mutta mikään ei estä helluntainakaan veisaamista suvivirttä.

Suvivirren ympärille on järjestetty muitakin yhteislaulutilaisuuksia. Seurakuntien elämään on näin luotu uutta kesäistä yhteislauluperinnettä. Suvivirren sunnuntaihin ja sen oheistapahtumien ohkeen on otettu mukaan ajatus kouluolojen kohentamisesta siellä, missä ne ovat huonolla tolalla. Suvivirsihän liittyy meikäläisessä perinteessä vahvasti koulu- maailmaan ja -vuoteen. Ajatus on, että kun meillä koulutus on maailman huippuluokkaa, haluamme viedä omasta perinteestämme jotakin hyvää myös kaukaisille lähimmäisille. Kirkkohallitus on lämmennyt ajatukselle ja määrännyt toukokuun viimeisen sunnuntain kolehdin kannettavaksi Kirkon Ulkomaanavulle kouluolojen kohentamiseen kehittä-

tyvissä maissa. Kirkon Ulkomaanapu tuottaa myös yhteislaulutilaisuuksiin sopivaa lauluvihkosta.

Suvivirsi on ruotsalaista alkuperää ”Den blomstertid nu kommer”. Sitä pidetään yleisesti Israel Kolmodinin, Visbyn superintendentin kirjoittamana. Jotkut hymnologit ovat tosin sitä mieltä, että sillä saattaa olla vanhemmat juuret ja että se voisi alkuaan olla maallinen runo. Teksti painettiin ensimmäisen kerran virsikirjassa Den svenska psalmboken 1694. Teksti, joka on Ruotsin kirkon virsikirjassa vuodelta 1986, on Johan Olof Wallinin 1810-luvulla ja Britt G. Hallqvistin muokkaama 1970-luvulla.

Virsi on ilmestynyt suomeksi arkkivirtenä vuonna 1700 ja päässyt virsikirjaan 1701. Elias Lönnrot on muokannut tekstiä 1872, silloin muun muassa virren alkusanat saivat nykyisen imperfektissä olevan asun ”Jo joutui armas aika”. Virren sävelmä on ruotsalainen kansansävelmä. Käsikirjoitus on vuodelta 1693, ja se on merkitty muistiin Roslagskullanin koraalikäsikirjoituksissa Uplandissa.

Suvivirren sanoma liittyy etenkin ensimmäisissä säkeistöissä vahvasti luomisteologiaan. Se kuvaa luontoa ja sen heräämistä sekä niihin sisältyvää Jumalan voimaa ja hyvyyttä. Neljännessä säkeistössä on mukana kristologiaa, kun Jeesusta kuvataan sydäntemme valona, joka sytyttää rakkauden liekin rintaamme. Viidennessä säkeistössä lähestytään jo helluntain teemoja, kun sielu saa Hengen virvoittamana keväisen kaunistuksen kuin Libanon. ■

Lähteenä käytetty Tuomo Valjuksen suomennosta Anna Evertssonin artikkelista ”Du ska inte tro det blir sommar” utan ”Den blomstertid nu kommer”.

”Suvivirren sunnuntaihin
on otettu mukaan ajatus
kouluolojen kohentamisesta
siellä, missä ne ovat
huonolla tolalla.”

3.6.

SALATTU JUMALA

PYHÄN KOLMINAISUUDEN PÄIVÄ

Liturginen väri: valkoinen

Mt. 28:16–20

Virret: 194: 1, 2, 4, 6, 727, 129, 386, 230, 447: 4

Muuta musiikkia: Simojoki: Pyhän kosketus (NSV nro 88), Löytty: Isä taivaan, maailman Luoja (AV s. 31), Paris: Laulamme kiitosta Herralle (ML nro 18), Löytty: Ihmettelyn rakkauttaan (ML nro 12)

Multaa juurille

SATU SAARINEN

Pyhän kolminaisuuden päivänä on lupa, oikeus ja suoranainen saarnaajan velvollisuus palata kristillisen uskomme ytimeen. Saarnaa ei pyhän tanakan dogmaattisen teeman vuoksi kuitenkaan tarvitse pitää sellaisena – tanakan dogmaattisena – mutta ei varmasti tee haittakaan palauttaa mieliin vaikkapa aivan katekismuksen sanoin jotain Pyhästä Kolminaisuudesta. Liian usein pappeina syylästymme uusien, tuoreiden näkökulmien etsintään! Vanha, tuttu ja turvallinen aines selkokielellä selitettynä saavuttaa kuulijan ja tuo turvaa: kaikkea ne eivät sentään ole menneet muuttamaan.

Pyhän kolminaisuuden päivä on myös uskontunnustuksen päivä. Esillä on ollut keskustelua siitä, mikä uskontunnustuksessa on totta ja mikä ei. Kysymyksenasettelu on itessään hassu. Eikö uskontunnustus jo sanana ole tiettyssä mielessä oksymoron: tunnustushan on julkilausuttu totuus ja usko luottamusta tai tietoon perustumatonta käsitystä jostakin. Sama asia ilmaistaan evankeliumikirjassa toteamalla, että ”usko ei käsittele Jumalan olemusta tiedollisesti eritellen vaan ihmetellen, ylistäen ja hänen armotekojaan julistaen.”

Uskontunnustus on myös ja ennen kaikkea yhteinen, koko kirkkoa kantava. Yhteisenä ääneen lausuttuna vahvana multana se ruokkii ja ravitsee yksityistä uskovaa epäilyksen hetkinä.

Kolminaisuuden päivä antaa mahdollisuuden tuoda esiin myös uskontodialoginen näkökulma. Samassa Lähi-idän mullassa on kolmen suuren maailman uskonnon juuret. Pienin yhteinen jaettava niiden kanssa ei olekaan niin pie-

ni: yhteinen Luoja, Aabrahamin Jumala. Voimme lähteä vaikkapa kirkkokahvikeskustelussa pohtimaan sitä, mikä meillä on yhteistä juutalaisten ja islaminuskoisten kanssa ja mikä on esimerkiksi kolminaisuutemme persoonien rooli ja asema muissa uskonnoissa tai miten kolminaisuusoppi näkyy Vanhassa testamentissa.

Rippikoululaisillekin korostetaan, miten tärkeää on tuntea ja tunnustaa oma uskonsa, myös tiedollisesti, jotta voi avautua aitoon keskusteluun muiden uskontojen edustajien kanssa. Omastaan ei tarvitse luopua eikä omaa vakaumustaan tarvitse peitellä. Päivän evankeliumin keskiössä oleva Kristuksen lähetys- ja kastekäsky velvoittaa avoimeen työhön kolmiyhteisen Jumalan nimessä. Tätä avoimuutta ja oman uskon kunnioittamista muutkin kunnioittavat.

Minulla on tapana usein käyttää saarnassa jotain kättä pidempää. Usein se on kuva, jonka monistan seurakuntalaisille jaettavaksi, joskus joku esine, laulu tai liike. Kolminaisuuden päivä antaa paljon rikkaita mahdollisuuksia havainnollistaa keskeistä aihetta läntisen tai itäisen taidehistorian avulla tai vaikka keltiläisellä kolminaisuussymboliikalla. Pyhä sijoittuu kesäkuun alun juhlaiviikonloppuun, mutta paikalla voi olla viimeisiä kirkkokäyntileimojaan kerääviä rippikoululaisia, joiden huomion herättämiseksi havaintomateriaali usein toimii.

Kättä pidempi ei ole itsetarkoitus, mutta saattaa avata polun johonkin sellaiseen, jota sanat eivät tavoita. ■

”On tärkeää
tuntea ja
tunnustaa oma
uskonsa.”

10.6.

KATOAVAT JA KATOAMATTOMAT AARTEET

2. SUNN. HELLUNTAISTA

Liturginen väri: vihreä

Mt. 16:24–27

Virret: 183: 1-3, 7, 726, 303: 1, 4, 5, 521, 225, 376: 1, 3

Muuta musiikkia: Laaksonen: Sinun varaasi kai-
ken laitan (ML nro 58), Kalenius: Meidän puoles-
tamme (OL-LMV s. 37), Whitsett: Pass me not,
o gentle Saviour / Kuule pyyntöni, oi Jeesus (Six
hymns for organ and piano, nro 6), (EW)

Aartenetsintää

KATI KEMPPAINEN

Evankeliumitekstissä ihmisen omat valinnat nouse-
vat keskiöön. Jeesus suorastaan vaatii seuraajiaan
tekemään valinnan ja päätöksen hänen puolestaan:
kiellä itsesi, ota ristisi, seuraa minua. Jeesus jopa
esittää skenaarion, mikä on väärän valinnan hinta: ihmisen
sielu. Eteen piirretään opetuslapseuden tie. Tämä raamatunkohta
on varmaankin yksi niistä mieleenpainuvista kohtia, jotka ovat
kautta aikojen olleet suureksi lohduksi kristityille. Sydän tietää,
että Jeesus puhuu totta, ja tämän sanan voimin moni on
kyennyt jossakin elämänsä ratkaisevassa käännekohtassa
tekemään oikea valinnan väärän sijasta. Ristin tiellä on
ihmeellisen houkuttava voima kaikessa järjenvastaisuudessaan.

Kristityn tärkein ja autuain aarre on iankaikkinen elämä
taivaan valtakunnassa. Jeesuksen opetuksen mukaisesti
taivasten valtakunta on jo tullut keskellemme, joten kysymys
ei ole vain kuoleman jälkeen koittavasta tilasta. Asia koskee
siis tätä päivää ja tätä ajallista elämää. Miten ikuinen elämä
voisi konkreettisesti koitua aarteeksemme jo nyt?

Valtakunta tuli ihmisten ulottuville Kristuksessa. Kristuksen
kohtaaminen on se, mitä kristitty saa tavoitella ja pyytää
päivittäin, ja johon hän voi myös luottaa. Rukouksessa ja
Raamatun äärellä hengitämme Herran läsnäoloa. Siinä osaksemme
tulee Pyhän Hengen meitä muuttava voima. Raamatun äärellä
rukoileminen on uskonharjoituksen kalleimpia aarteita, ja
toivoisin, että osaisimme konkreettisesti opastaa, miten
tätä voidaan vaalia. Osaamme toki lukea Raamattua ja
selittää sitä eksegeettisesti, osaamme istua raamattupiireissä
ja opiskella asiaa lisätäksemme ym-

märrystä, mutta jotakin enemmän on vielä tarjolla. Raamattua
rukoillessamme antaudumme sen vaikutukselle ja oma agendamme
Sanan suhteen saa haihtua. Sana siirtyy päästä sydämeen ja
olemuksemme keskukseen ja muuttaa sitä.

Kun opiskelemme Raamattua, me erittelemme tekstiä –
kun rukoilemme tai mietiskelemme Raamattua, me astumme
siihen sisälle ja asetamme itsemme sen vaikutukselle alttiiksi.
Tähän on kristillisessä perinteessä monia tapoja, esimerkiksi
jo monille tutuiksi tulleet ignatianiset harjoitukset tai lectio divina.
Näille yhteistä on se, mitä tavoitellaan: kohtaamista Jumalan
kanssa, Sanan eri syvyyksien ja ulottuvuuksien saavuttamista,
asettumista Sanan johdettavaksi ja muutettavaksi. Tämä
vaatii meiltä nöyryyttä ja avoimuutta. Kysymys ei ole
”thinking hard” vaan ”letting go”: analyysi saa väistyä ja
kontrolli kadota. Samasta asiasta oli kysymys, kun Jeesus
kohtasi ihmisiä: jätä veneesi, myy omaisuutesi, anna kuol-
leiden haudata kuolleet, päästä irti ja lähde sinä mukaani.

Raamatun viipyilevässä rukoilemisessa ja mietiskelyssä
voi harjaantua. Muutamat käytännön seikat saattavat olla
avuksi: paikka, aika, asento, itsensä rauhoittaminen ja häiriö-
tekijöistä irtautuminen, Pyhän Hengen läsnäolon pyytäminen.
Tiettyjä harhapolkuja voi oppia välttämään, kuten sanojen
panemista Jumalan suuhun tai negatiivisten ajatusrakennelmien
varaan antautumista, joka helposti tapahtuu ihmisen hiljentyessä.
Tekstiä lukiessa, mietiskellessä, rukoillessa ja katsellessa
voi kysyä vaikka näitä kahta asiaa: Mitä Sinä haluat minulle
tällä sanoa? Miten Sinä haluat minun vastaavan puhutteluusi?

Meillä on mittaamattomat, ikuiset aarteet ulottuvillamme.
Aarre voi olla peltoon kätkeyty, jolloin sen etsimiseen
pitää nähdä hiukan vaivaa. Tätä matkaa ei tarvitse tehdä yksin. ■

”Meillä on
mittaamattomat,
ikuiset aarteet
ulottuvillamme.”

17.6.

KUTSU JUMALAN VALTAKUNTAAN

3. SUNN. HELLUNTAISTA

Liturginen väri: vihreä

Lk. 9:57–62

Virret: 151: 1-4, 126, 408, 452, 223, 325: 1, 3, 4

Muuta musiikkia: Kalenius: Sinun sanasi (IT nro 9),
Löytty: Oi suruton (AV s. 16), Erkkilä: Herran on maa (YH s. 105)

Taakseen katsomatta?

NIKO HUTTUNEN

Raudun taistelua 1918 kuvaava kirja kertoo, miten joukot hyökkäsivät ”taakseen katsomatta”. Outo ilmaus, sillä kuka hyökkäisi katse taaksepäin suunnattuna? Kysymys on tietysti metaforasta: joukot hyökkäsivät päättäväisesti ilman aiettakaan palata lähtö-asemaan. Lisää esimerkkejä samasta sanonnasta löytyy pilvin pimein eri elämänaalueilta.

Sanonnan lähtökohta on tämän sunnuntain evankeliumissa. Jo siinä se on metaforisessa merkityksessä: on lähdetävä päättäväisesti liikkeelle ja karistettava entiset sidonnaisuudet. Sidonnaisuuksista irrottautuminen on koko tekstin kantava ajatus, jota käydään läpi kolmen tapauksen kautta.

Kaikissa kolmessa tapauksessa Jeesus rohkaisee irrottautumaan perheestä ja kodin piiristä. Niin sanottuja perhearvoja ei tällä tekstillä voi perustella. Tätä korostaa kreikan de-partikkelin (käännöksessä ”mutta”) runsas käyttö. Partikkelin painoarvo ei aina ole suuren suuri, ja käännöksessä jokunen de onkin jätetty suomentamatta. Soisin sen sinne yhden kerran lisää.

Ensimmäisessä tapauksessa Jeesus toteaa, että eläimilläänkin on kotinsa, mutta Jeesuksella ei ole tarjota sellaista. Toisessa tapauksessa joku pyytää hautauslupaa, mutta Jeesus kieltää sen. Kolmas pyytää lupaa hyvästellä kotiväkensä, mutta (tätä ei ole suomennoksessa) Jeesus pitää sitä sopimattomana. Muiden mutta-sanojen kommentoiminen veisi tarpeettomasti yksityiskohtiin, vaikka nähdäkseni nekin ilmentävät samaa vastakohtaa.

Tämä teksti kuuluu niihin epäsovinnaisiin kohtiin, jotka ovat saaneet epäilemään, että Jeesus olisi omaksunut vai-

lutteita aikansa kyynikkofilosoifeilta (älä sotke kyynikon nykymerkitykseen). Epäsovinnaisia kyynikkoja toimi myös aivan Galilean naapurissa, evankeliumien mainitsemalla Dekapoliin alueella. Suhtaudun hieman epäillen tähän niin sanottuun kyynikkohypoteesiin, minkä olen perustellut lähemmin kirjassani Uusi testamentti ja antiikin filosofia.

Perhearvoista piittaamatonta ajatusmaailmaa löytyy jo profeetta Elisan kutsukertomuksesta (1. Kun. 19:19–21). Vaikka pellolla kyntävä Elisa saakin luvan hyvästellä vanhempansa, hän ei kertomuksen mukaan tee niin. Kytkös Vanhaan testamenttiin näkyy siinäkin, että Loot joutui pakenemaan Sodomasta taakseen katsomatta ja että käskyn uhmaaminen vei tuhoon (1. Moos. 19:17, 26).

Onko koti siis Sodoma? Puhtaasti inhimilliseltä kannalta pitäisin tällaista painotusta saarnalle outona. Tekstissä on luullakseni kysymys samanlaisesta liioittelevasta retoriikasta kuin oman perheväen vihaamiseen velvoittavissa ohjeissa (Lk. 14:26), mikä on suomennettu etsien ajatusta kärjistävän retoriikan takaa. Tämän sunnuntain evankeliumissa lienee sama ajatus: ensi sijassa ihmisen on oltava lojaali Jeesukselle. Normaalia ensimmäisen käskyn etiikkaa.

Joskus päättäväinen lähtö kotoa voi johtaa katumukseen niin kuin tuhlaajapojan tapaus kertoo (Lk. 15:11–32). Tuhlaajapojalla oli toki huonot tavoitteet, mutta parempienkin kanssa voi käydä samoin. Eihän Pietarinkaan päättäväisyys ollut rikkumaton (Lk. 22:33), mutta enää ei tästä taakseen katsojasta tullut suolapatsasta. Armon ja uudelleen yrittämisen aika oli koittanut. ■

”Ihmisen on oltava lojaali Jeesukselle.”

23.6.

TIEN RAIVAAJA

JUHANNUSPÄIVÄ

Liturginen väri: valkoinen

Lk. 1:57–66

Virret: 571: 1-4, 801, 258: 1, 6, 750, 259, 574, 572: 1, 5

Muuta musiikkia: I. Hannikainen: Aamulaulu (EX nro 12, HH nro 2), Beethoven: Jumalan voima ja varjelus (HH nro 5), P. J. Hannikainen: Pyhäaamun rauha (HH nro 70), Linsén: Kesäpäivä Kangasalla (SL s. 60)

Nomen est omen

KATI ELORANTA

Juhannuspäivän evankeliumi vie nimikysymyksen äärelle. Mikä lapselle nimeksi, oli kysymys, jota Elisabet ja Sakarias joutuivat miettimään saatuaan Johanneksen. He saivat kokea vanhoilla päivillään melkoisen ihmeen, kun Elisabet synnytti pienen pojan. Juutalaisen perinteen mukaisesti lapsi tuotiin ympärileikkavaksi kahdeksan päivän kuluttua syntymästä. Ja tämän toimituksen yhteydessä lapselle annettiin nimi.

Vanhan perinteen mukaisesti Sakariaan oletettiin antavan pojalleen nimeksi Sakarias. Nimi kun kulki isältä pojalle. Elisabet ei kuitenkaan suostunut tähän. Lapsesta oli tullut Johannes enkelin ilmoituksen mukaisesti. Samaa mieltä oli myös puhekykynsä menettänyt Sakarias. Ja sukulaisien järkytykseksi Johanneksesta tuli Johannes.

Mutta miksi Johannes? Onko nimellä ihan oikeasti merkitystä? Oma nimeni viittaa alati puhtaaseen, mutta emmä ny oikein tiedä. Vanhan latinankielisen sanonnan mukaan nimi on kuitenkin enne, eli se kertoo jotain kantajastaan. Kun tyttäreemme syntyi, muistan meidän vanhempien miettineen hänen nimeään pitkään. Eri nimiä kokeiltiin, mutta isäni lapsenlapselleen antama lempinimi ei vain jättänyt rauhaan. Ja niin Nupusta tuli Nuppu ja hyvä niin, sillä Nuppu on ihan Nupun näköinen. Raamatun aikana nimen ja persoonallisuuden yhteys oli vielä kiinteämpi. Nimellä oli vahva merkitys. Se kertoi ihmisen olemuksesta ja elämän tarkoituksesta.

Eli jos Johannes olisi saanut isänsä nimen, hänen olisi odotettu seuraavan Sakariaan jalanjalkia papiksi. Johannekselle oli kuitenkin varattu jotain muuta. Hänen tehtä-

väkseen tuli kulkea Jeesuksen edellä ja raivata tietä maailman Vapahtajalle. Nimi Johannes tarkoittaa ”Jumala on armollinen, Jumala armahtaa”. Tätä selitystä ei välttämättä tule ensimmäiseksi liitettyä Johanneksen persoonaan ja tehtävään. Hänhän oli ärjyn olinen, kamelinkarvainen hippi, joka peräänkuulutti vahvojen sanoin parannuksen tekoa ja kääntymystä. Mutta vaikka Johannes saarnasi parannusta, hän liittyi erityisesti Jesajan kirjan mahtavaan armon sanan osioon ja motivoi oman julistustehtävänsä Jes. 40:n alulla. Hän kastoi ihmisiä parannuksen kasteella Jordan virrassa. Jokainen katumus sydämessään kasteelle tuleva sai lupauksen syntien anteeksisaamisesta ja pois pesemisestä. Tämä lupaus ei kuitenkaan perustunut Johannekseen, vaan Johannes nimenomaan julisti tämän kaiken kautta Kristuksen tulemistä. Kristuksen, jonka kengännauhojakaan hän ei ollut arvollinen sitomaan. Tämän kaiken takia Johanneksesta ei siis voinut tulla Sakariasta. Hänen täytyi olla Johannes, sillä näin Jumala oli kaiken suunnitellut.

Jumalan suunnitelmista kiinni pitäminen ei ole kuitenkaan aina helppoa. Oma tahto ja Jumalan tahto eivät käy aina yksiin. Tämän oppivat myös Sakarias ja Elisabet. Kun enkeli ilmoitti heille Johanneksen syntymästä, heidän oli mahdotonta uskoa siihen. Silloin he saivat koko odotusajaksi ikävän muistutuksen: Sakarias menetti puhekykynsä. Yhdeksän pitkää odotuksen kuukautta kuitenkin tekivät tehtävänsä; usko lujittui ja Jumalan tahto valkeni hiljalleen.

Omat paininsa kävi ihan taatusti myös Johannes Kastaja erämaavuosiensa aikana. Mutta kaikki koettu kasvatti hänestä tien raivaajan sekä Jumalan armon ja rakkauden avaajan. Johannes, Elisabet ja Sakarias kutsukoot siis meitä juhannuksena kasvamaan uskossa ja pitämään lujasti kiinni Jumalan tahdosta. ■

”Oma tahto ja
Jumalan tahto eivät
käy aina yksiin.”

24.6.

KADONNUT JA JÄLLEEN LÖYTNYT

4. SUNN. HELLUNTAISTA

Liturginen väri: vihreä

Mt. 9:9–13

Virret: 502, 728, 270: 1, 2, 9, 312, 223, 333: 1, 8, 9

Muuta musiikkia: Tikka: Armolaulu (HH nro 24), West & Plante: Lapsuuden usko (NSV nro 29), Trad.: Oi armon ihme (UML nro 58), Kalenius: Autuas se ihminen (IT nro 8)

Vihatusta rakastetuksi

ARI OINAS

Matteus oli jo toisen polven veronkerääjä, publikaani. Hän oli oppinut ammatin isältään Alfeukselta. Ammatti oli vaativa. Oli hallittava sujuvasti monta kieltä. Aramean lisäksi oli osattava sekä kreikkaa että latinaa. Apostoleista Matteus oli ehkä oppinein. Luku-, kirjoitus- ja laskentataitojensa takia hän oli harvinainen Jeesuksen ajan maailmassa. Matteuksen ja hänen isänsä johtama tullitoimisto sijaitsi Kapernaumissa, jonne myös Jeesus oli asettunut asumaan aloitettuaan evankelistan työnsä. Publikaanin työ takasi korkean elintason. Varakkuus aiheutti myös kateutta. Lisäksi juutalaista sukujuurta olevia publikaaneja pidettiin vihollisen kanssa yhteistyötä tekevinä pettureina. Matteus oli monen silmissä pahempi kuin pakanat!

Niin ajattelivat todennäköisesti alkuun myös Jeesuksen opetuslapset. Meni aikansa ennen kuin Matteus hyväksyttiin joukkoon. On kuvaavaa, mitä on luettavissa rivien välillä Matteuksen itse kirjoittamasta tapahtumasarjasta, jossa Jeesus pyytää häntä opetuslapsekseen. Hän kertoo kuinka fariseukset lähestyivät tuttavallisesti muita opetuslapsia varmoina siitä, että myös nämä paheksuivat häntä. Ennen kuin opetuslapset ehtivät liittyä ihmettelijöihin Jeesus huudahtaa kauempaa, ettei hän ole tullut kutsumaan hurskaita vaan syntisiä! Matteus ei siitä pahastunut. Muissa se aiheutti syvää järkytystä. Oliko Jeesuksen arvostelukyky kokonaan pettänyt?

Ehkä tässä kohdin päivän evankeliumia on syytä pysähtyä saarnassa miettimään, missä oma arvostelukyky on pettänyt. Fariseuksille ominaista epäilevää ennakoas-

netta kaikkeen pidetään yleisesti viisauden merkinä. Epäilemisestä on tullut hyve. Se on kuitenkin pahojen hienien viisautta. Epäily oli myös käärmeeen ase Eedenin puutarhassa. Ketä tai keitä me pidämme kadotuksen lapsina, totuudesta eksyneinä tai joiden vilpittömyyttä epäilemme ääneen? Voi olla, että saamme toisilta jopa kiitosta. Onko varmaa, että olemme Jumalan asialla?

On niin helppoa unohtaa, että pelastus ei ole lähtöisin yhdestäkään meistä. Se on Jumalan lahja, joka on vain otettava uskossa vastaan. Jos jatkuvasti epäilee Jumalan tekoja, on kuin meren aalto, jota tuuli ajaa sinne tänne. Ei pidä myöskään unohtaa, että jopa epäilevästä ja epäuskoisesta Tuomaasta tuli Jeesuksen ilmestyessä hänelle kuolleista heränneenä uskova Tuomas. Usko tuli epäilyjen sijaan.

Ajattelen, että usko on siirtymistä sisäiseen rauhaan, jonka vain anteeksiannon vastaanottaminen ilman epäilyjä voi antaa. Se ei ole luopumista omasta vapaudesta, vaan ihmismielen kahleista vapautumista, jonka myötä voi vihdoinkin nähdä myös Jumalan maailmaan. Silloin myös katsoo toisiin niihin ihmisiin, joita ennen piti eksyneinä tai kadotuksen omina.

Tämä aika asettaa omat haasteensa myös kirkon sisällä. Repivät erimielisyydet ovat johtamassa pattitilanteeseen, joka ei edistä kenenkään asiaa. Ehkä siinä onkin vastaus. Pitäisi luopua epäilevästä ennakoasenteesta toisiin ja katsoa yhdessä Häneen, joka yksin on Vastaus. Ensimmäinen askel on, että unohdamme riitamme ja ojennamme ystävyyden käden toisillemme. Silloin olemme Matteuksen laila todellisia Jumalan opetuslapsia. Ennen olimme vihattuja. Nyt olemme kaikki Jumalan rakastamia! Muistammeko tämän? ■

”On helppoa
unohtaa, että pelastus
ei ole lähtöisin
yhdestäkään meistä.”

1.7.

ARMAHTAKAA!

5. SUNNUNTAI HELLUNTAISTA

Liturginen väri: vihreä

Lk. 13:1-5

Virret: 445: 1, 4-6, 135, 589, 536, 222, 329: 2, 4

Muuta Musiikkia: Haapasalo: Jeesus, Kristus, Vapah-
tajamme (SS), Löytty: Herra, opeta meitä (NSV nro
40), Löytty: Anna sydän avara (ML nro 35), Simojoki:
Laulu sovinnosta (ML nro 36), Löytty: Herra, tule suo-
jaksi (AV s. 20)

Synnin palkka?

SATU SAARINEN

Evankeliumitekstissä on esillä varsin ikäviä kuvia. Häpeällistä kuolemaa, jossa ihmisten loppu ei ole kummempi kuin eläinten ja onnettomuuskuolemaa, joka äkkiarvaamatta päättää sattumanvaraisen ihmisjoukon elämät. Aikalaiset pohtivat surmansa saaneiden omaa osuutta asiaan – olihan heidän täytynyt syyllistyä johonkin pahaan tuollaisen kohtalon ansaitakseen. Mutta Jeesus tietää toisin: he eivät olleet sen suurempia syntisiä kuin kukaan muukaan.

Syyllisyys sairauden ja onnettomuuden selityksenä on vahvasti esillä monissa kulttuureissa ja uskonnoissa. Se on piiloisesti tai aivan suoraan esillä myös meidän käsityksissämme tiettyjen sairauksien ja asiantilojen selityksenä. On toki myönnettävä, että moni oma valintamme vaikuttaa terveyteemme. Elintasosairauksia ei turhaan kutsuta sillä nimellä. Voimme tiettyyn rajaan asti vaikuttaa omalla käytöksellämme omaan ja muiden elämään. Maltillisuus niin nautintoaineissa kuin vauhdin hurmassa on tervettä. Kaikkea emme kuitenkaan voi hallita.

Asuessani Afrikassa tutustuin moniin hiv-positiivisiin ihmisiin. Vaikka hiv/aids on erittäin yleinen eteläisen Afrikan maissa, on se silti vielä vahvasti stigmatisoiva sairaus. Moni kertoi statuksestaan luottamuksella. Hiv voi leimata sairastuneen jopa siinä määrin, että hänet suljetaan yhteisön ulkopuolelle. Työnsaanti vaikeutuu, naapuriapu lakkaa, perhe kääntää selän. Kuuluisa afrikkalainen yhteisöllisyys loistaa poissaolollaan. Ihminen saatetaan armahtaa ja toivottaa kotikylään tervetulleeksi vasta, kun hän on kuol-

lut ”korkeaan verenpaineeseen” kaupungissa. Arkkua ei poikkeuksellisesti avata saattoväelle, jottei totuus paljastuisi.

Silti kaikki tietävät totuuden. Mikä on se mekanismi, joka saa peittelemään totuutta, puistelemaan päätä ja vahvistamaan vaikenemisen muuria sairauden ympärillä? Mikä estää katsomasta totuutta silmiin – eikö silloin olisi helppo todeta koko yhteisöä koskettava kipu ja pelko? Luoja tietää, että sairastunut tarvitsee armahdusta: tukea ja lohtua, tietoa siitä, että hän on yhä hyväksytty ja tärkeä ihminen. Kokonaiset yhteisöt tarvitsevat armahdusta!

Mitkä ovat meidän yhteiskunnassamme häpeällisiä merkkejä, sairauksia tai tiloja, joiden perusteella tuomitsemme ihmisen? Työttömyys, avioeron jälkeinen taloudellinen ahdinko, rikokseen sortuminen, mielenterveyden järkkäminen?

Moni ruumistamme koskettava kipu runtelee vielä ankarammin sieluumme. Syyllisyys voi kalvaa oman kohtalon edessä, kun jossittelu on myöhäistä. Syyllisyyden tuskissaan tunnistaa sen teon, mikä on väärin, tunnistaa oman osuutensa asioiden kulkuun ja voi käsitellä sitä. Syyllisyyttä syvempi tunne on häpeä. Häpeä koskettaa koko minuutta, koko olemustani. Häpeä voi johtua sairastumisesta, mutta häpeä voi myös johtaa sairastumiseen.

Jeesus muistuttaa, että meidän tulisi katsoa lähimmäistämme niin kuin Jumala itse katsoo meitä: ohi tekojen ja pinnan, tarjoten armahdusta olemuksessamme asuvaan häntään. Synninhädässä saamme kääntää katseemme Kristuksen itsensä lempeisiin silmiin. ■

”Syyllisyys sairauden
ja onnettomuuden
selityksenä on
vahvasti esillä monissa
kulttuureissa ja
uskonnoissa.”

KIRJOITTAJAT

KATI ELORANTA
Seurakuntapastori,
Tampereen seurakuntayhtymä

NIKO HUTTUNEN
Uuden testamentin eksegetiikan dosentti,
Helsingin yliopisto

KATI KEMPPAINEN
TT, Kasvatussihteeri, Suomen Lähetysseura

ARI OINAS
Halikon aluekappalainen,
Salon seurakunta

SATU SAARINEN
Kappalainen, Karjasillan seurakunta

SEPPO SIMOLA
Viestintäjohtaja, päätoimittaja, Helsingin
seurakuntayhtymä, Kirkko ja kaupunki

VIRRET JA MUSIIKKI

NINA TILLI
A-kanttori, Meilahden seurakunta

LAULUJEN LÄHTEITÄ:

- AD = Antonin Dvorak: Biblical Songs, op.99.[http://imslp.org/wiki/Biblical_Songs,_Op.99_\(Dvo%C5%99%C3%A1k,_Anton%C3%ADn\)](http://imslp.org/wiki/Biblical_Songs,_Op.99_(Dvo%C5%99%C3%A1k,_Anton%C3%ADn))
- AH = Arthur Honegger: Trois Psaumes. Editions Salabert. E. A. S. 13889. Sibelius-Akatemian kirjasto, Fc 6.3., nro 69.254, [http://imslp.org/wiki/3_Psaumes_\(Honegger,_Arthur\)](http://imslp.org/wiki/3_Psaumes_(Honegger,_Arthur))
- AV = Jaakko Löytty: Arkivirsiä. Warner/Chappell Music, Finland Oy 2002. Gummerus Kirjapaino Oy, Jyväskylä 2002.
- ET = Edition Tilli. Johann Tilli puh. 0400 459 357 tai www.editiontilli.fi
- EW = Eleanor Whitsett: Six hymns for organ and piano. http://www.amazon.com/Songs-Praise-Sacred-Solos-Medium/dp/B001FYCIV4/ref=sr_1_5?ie=UTF8&qid=1328689125&sr=8-5
- EX = Excelcior I, 32 hengellistä yksinlaulua pianon tai urkujen (harmonin) säestyksellä. Oy. R. E. Weterlund Ab., Helsinki.
- HH = Hartaisiin hetkiin, hengellisiä yksinlauluja korkealle äänelle/keskiäänelle/matalle äänelle. Bells Publishing Oy 2007.
- HoH = Howard Hanson: Four Psalms, op. 50. Carl Fischer, New York, 1972.
- IT = Ihmeellisesti tehty, Psalmimessu nuotteineen, Jari Kekäle – Tommi Kalenius. Perussanoma Oy 2008.
- LH1 = Lasse Heikkilän nuottikirja 1. Päivä Osakeyhtiö, Hämeenlinna, 1999.
- KL = Kirkkolauluja. Fazer, Offset Oy Helsinki 1954.
- MaL = Matkalauluja. Kirjapaja, Gummerus Kirjapaino Oy, 2001.
- ML = Messulauluja. Kirjapaja Oy 1997.
- NSV = Nuoren seurakunnan veisukirja 2010. Kariston Kirjapaino Oy, Hämeenlinna, 2010.
- OL-LMV = Tommi Kalenius, Olipa kerran laulu – Lauluja matkan varrelta. Perussanoma Oy, Gummerus Kirjapaino Oy, Jyväskylä 2006.
- OS = Othmar Schoeck: Drei Psalmen, op. 11. http://www.othmarschoeck.ch/archive/arch_for_schingsarchiv.html
- SL = Sekakuorolauluja II. Sulasol, Helsinki 1989.
- SS = Juhani Haapasalo: Viisi laulua Irja Askolan sanoihin. Sulasol, Helsinki, 2011.
- SV = Saavu valo! Gummerus Kirjapaino Oy, Jyväskylä 1997.
- T = Taizé, rukouslauluja. Kirjapaja Oy, Helsinki 2005.
- UML = Uusia messulauluja. Kirjapaja, Gummerus Kirjapaino Oy, 2007.
- YH = Ylistäkää Herraa – Kotimaisia hartaita lauluja. WSOY 1994.

Jos laulun löytämisessä on ongelmia, lähetä sähköpostia nina.tilli@evl.fi tai soita (09) 2340 4730.

PAPPSLIITTO PRÄSTFÖRBUND

SUOMEN KIRKON PAPPSLIITTO FINLANDS KYRKAS PRÄSTFÖRBUND R.Y.

www.pappisliitto.fi, pappisliitto@akiliitot.fi
Perustettu 14.1.1918

Puheenjohtaja, Pappisliitto

Eija Nivala
Alavieskan seurakunnan
kirkkoherra, TM
Puh. (08) 4309 602
GSM 050 5762 110
eija.nivala@evl.fi

SUOMEN KANTTORI-URKURIILITTO FINLANDS KANTOR-ORGANISTFÖRBUND R.Y.

www.skul.fi
kanttori-urkuriitto@akiliitot.fi
Perustettu 15.6.1907

Puheenjohtaja, Kanttori-urkuriitto

Mikael Helenelund
Kantor i Borgå svenska domkyrko-
församling, FM
Puh. 040 584 9952
mikael.helenelund@evl.fi

AKAVAN KIRKOLLISET AMMATTILIITOT — KYRKLIGA FACKFÖRBUND INOM AKAVA AKI R.Y.

Perustettu 25.1.2001

Puheenjohtaja, AKI

Jukka Huttunen
Espoon seurakuntayhtymän
yhteisen seurakuntatyön päällikkö,
TM
Puh. (09) 8050 2330
GSM 040 544 1695
jukka.huttunen@evl.fi

AKIN TOIMISTO

Akavatalo, Rautatienkatu 6,
00520 Helsinki
Avoimna arkisin klo 9-15
Puh. (09) 150 2453, faksi (09) 148 5875
toimisto@akiliitot.fi
Edunvalvontaan ja työsuhteeseen liittyvät
kysymykset osoitteeseen edunvalvonta@akiliitot.fi

LAKIMIESPALVELUT AKIN JÄSENIIN Puhelinpalvelu työhön ja virkaan liittyvissä lakiasioissa:

ma-pe klo 9–15 lakimies Heidi Elvilä ja
varatuomari Anna-Maria Numminen
Puh. 050 463 8699, lakimies@akiliitot.fi
Puhelinpalvelu yksityiselämän oikeusasioissa:
arkisin klo 10–16 Asianajotoimisto Bützow
Puh. (09) 431 531
Mainitse minkä liiton jäsen olet.

ERITYISKOULUTETTUIJEN TYÖTTÖMYYSKASSA

Asemamiehenkatu 2 C,
00520 Helsinki
Puh. (09) 7206 4343 ma-to klo 12–15
Faksi (09) 272 1212
erityiskoulutettujen.tk@erko.fi
www.erko.fi

Toiminnanjohtaja

Esko Jossas, TT
Puh. (09) 150 2467
GSM 050 511 6683
esko.jossas@akiliitot.fi

Apulaistoiminnanjohtajat

Annamari Jokinen, VTM
Puh. (09) 150 2445
GSM 040 865 6630
annamari.jokinen@akiliitot.fi

AKIn neuvottelu- ja
luottamusmiestoiminta, AKIn
alaosastotoiminta, Kanttori-urkuriiliton
hallinto, kanttorien ammatilliset asiat,
palvelussuhdeneuvonta

Merja Laaksamo, pastori, TM
Puh. (09) 150 2466
GSM 050 542 3664
merja.laaksamo@akiliitot.fi
Cruxin päätoimittaja, AKIn viestintä,
Pappisliiton hallinto, opintomatkat,
pappien ammatilliset asiat,
palvelussuhdeneuvonta

Opiskelija-asiamiehet

Annukka Ruusula, kanttori, MuM
GSM 050 518 4038
annukka.ruusula@akiliitot.fi
Kanttori-urkuriiliton opiskelijatoiminta,
neuvonta opiskelijoiden
harjoittelu- ja työllistymiskysymyksissä

Vesa Engström, teol.yo
GSM 050 597 5231
vesa.engstrom@akiliitot.fi
Pappisliiton opiskelijatyö, neuvonta
opiskelijoiden harjoittelu-, mentointi-
ja työllistymiskysymyksissä

Johdon assistentti

Tuula Anttonen, HSO-sihteeri
Puh. (09) 150 2446
tuula.anttonen@akiliitot.fi
AKI-hallinnon ja johdon assistentti,
Pappisliiton hallintoelinten
pöytäkirjanpitäjä, matka- ja
kokousjärjestelyt, Internet-kotisivut

Toimistosihteerit

Tuija Kukkonen, yo-merkonomi
Puh. (09) 150 2453
tuija.kukkonen@akiliitot.fi
Jäsenyysasiat, alaosaat,
luottamusmiesskurssit

Heli Meinola
Puh. (09) 150 2653
heli.meinola@akiliitot.fi
Cruxin toimittussihteerit, jäsenyys-
asiat, opintomatkat

Anne Taanila
Puh. (09) 150 2657
anne.taanila@akiliitot.fi
Kirjanpito ja maksuliikenne

Anna palautetta lehestä ja voita MacBook Air!

Arvottava palkinto
on n. 1 000
euron arvoinen
MacBook Air.

Samalla voit antaa aihe-ehdotuksia ja
vaikuttaa lehden sisältöön. Vastaa heti
lyhyeen kyselyyn osoitteessa
www.mcipress.fi/lukijakyselyt

Vastaaminen on helppoa.

1. Kirjautu osoitteeseen www.mcipress.fi/crux
2. Merkitse numerosarja 0248
3. Tämän jälkeen pääset lukijakyselyyn
klikkaamalla Lähetä-painiketta.

Ja sitten vain onnea arvontaan!

Lukijakyselyyn voi vastata kahden viikon sisällä lehden ilmestymisestä. Kyselyyn
voivat osallistua kaikki MCI Press o:n tuottamien lehtien lukijat. Voit osallistua
kyselyyn jokaisen ilmestyvän numeron yhteydessä, mutta vain yhdellä vastauk-
sella lehden numeroa kohden. Kysely ja arvonta koskevat lehtiä, jotka ilmestyvät
kevätkaudella 2012. Palkinnon arvontaan osallistuvat kaikki vastanneet. Palkinto
arvonta 31.7.2012. Voittajalle ilmoitetaan sähköpostitse tai kirjeitse.

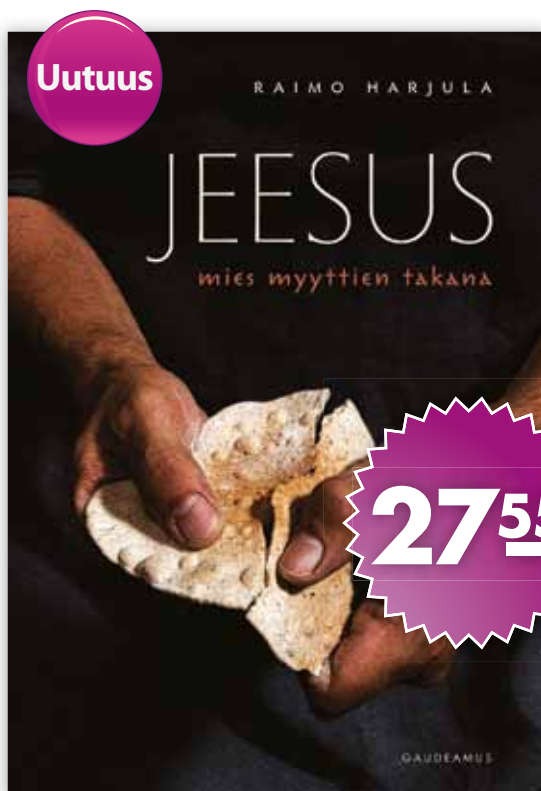
Kotimaakauppa on nyt Sacrum.
Sacrum on asiantunteva ja
palveleva kumppani, josta saat
kaikki seurakuntatyön tarvikkeet.
Kumppanihintaan tietenkin.
www.sacrum.fi

Ilmoituksen hinnat ovat seurakuntahintoja.

Kari Kuula
Kotona kristinuskossa
Kuula tarttuu teoksessaan us-
kon ja arkijärjen suhteeseen ja
pohtii uskomisen mahdollisuut-
ta maailmankatsomuksellisten
haasteiden keskellä.
KIRJAPAJA

Raimo Harjula
Jeesus – mies myyttien takana
Ensimmäinen suomalainen uskontotieteellinen
tutkimus Jeesuksen elämästä ja persoonasta.
Kirja kurkistaa myyttien ja symbolien taakse.
Kiinnostavaa luettavaa kaikille historiasta
kiinnostuneille.
GAUDEAMUS

Jukka Perko
Avara cd
Virsiä
Musiikkia, joka
kohottaa, nostaa,
valaa uskoa ja saa
hengen olevaksi ja
kuultavaksi.
BLUE NOTE

Augustinus
Opetuksia rakkaudesta
Kymmenen saannaa Ensimmäi-
sestä Johanneksen kirjeestä.
Suomennoos Timo Nisula.
Ensimmäistä kertaa suomeksi!
KIRJAPAJA

Intinkiomalja Domine
Teräksinen, helppo-
hoitoinen intinkio-
malja. Malja on
kevyt käyttää
ja pysyy leveän
varsiosansa
ansiosta tukevas-
ti kädessä.

Serafim Seppälä
**Missä on liikaa, sieltä
puuttuu jotakin**
**Juutalaisen huumorin
maailma**
Huumori toimii kurkistuksena
myöhäiskeskiajan juutalaiseen
elämään ja traditioon.
KIRJAPAJA

* . MK8 1 *

Cruxin toimitus
toivottaa kaikille lukijoille

*Riemullista
pääsiäistä*